

11711

Confessionale seu In- terrogatorum

Reuerendi patris fra-
tris Jacobiphi-
lipi nouiter
edictum.

Cum privilegio.

Venduntur Venetijs

Prope ecclesiam Sancti Angeli: in
domo ipsius Impressoris.

[Extensive handwritten scribbles and signatures in brown ink, including the name 'G. B. B. B.' and other illegible markings.]

1408
C Frater Jacobus philippus Bergomensis ordinis heremitarum: patri suo Rencrendo religio pietateq; ac sanctimonia insigni Joanni marie dñici veneto benemerito generali canonico: Regulari Sancti Saluatoris. S. D. in domino Jesu.

Vex libris Chronicoꝝ nostꝝꝝ mi i Xpo reuerende ⁊ collendissime pater elicere q; q; potest. Ab exordio sacꝝꝝ ordinum mendicantium vsq; in presens semper aliqui extiterē eozum oꝝ dñi nŕi viri: in oŕi qdem disciplinaz genere: sed presertim in theologia ⁊ iure pŕotificio pꝛestātissimi. Qui ⁊ sacra volumina subtilissimis cōmentationibus interpretarent: ⁊ diuinas res oēs multis: ac magnis voluminibꝝ explicarent. Quā at q̄ ad nŕam salutē ptinebāt longe lateq; p̄ immēsus ac p̄fundū theologie pelagus dispsa crāt: extiterē nōnulli summo ingenio. Ingētīq; doctrina patres q̄ res cognitu dignissimas: ⁊ salutē nŕe maxime necessarias vndiq; colligētes: i quodā epithoma. quas nos sūmas appellare p̄sueuimꝝ redigerent. Quo qdem in genere vt d̄ antiquozibꝝ taceamꝝ: duo mihi etate nŕa visi sunt: ⁊ vtilitate rez collectaz: ⁊ scribēdi ordie: ⁊ dicendi breuitate ac diluciditate oēs antcisse. Antonius vꝝ Florētius Archieps ex ordine p̄dicatoꝝ ad cā merito dignitatē asscitus: ⁊ Angelus clauasius ordis minorꝝ vir apprime diligēs: ⁊ q̄ ego exploratū habeo bonus. Hi i ceteris rebꝝ nobis tradēdis accurati diligentesq; fuere: tū i hijs potissimū q̄ ad pꝛoꝝ cognitōes atq; p̄fessionē pertinet. Cū enī supiores qui ea de re scripserant oēs p̄legissent: ⁊ scripta ab ipsis in vuum quasi corpus collegere: ⁊ multa abse inuēta nō i utilr addidere. Que ho res cognitu ēt minus eruditis facilioꝝ esset in quasdā sumulas ⁊ interrogationes ea que maxie necessaria sunt visa piccerūt. Ego at cum ⁊ alios q̄ pluri mos q̄ de hac re scripserāt. ⁊ hos quos noiaui diu mol-

tñq; plegiffes: 2 lōga multoz alloz volumini lectio-
 tu; multaz rez dint urneq; p̄fessionū auditionis expe-
 riētia p̄ mīta adhuc adijci poſſe deph̄ēdiſſes: 2 ipſe quo
 q; collegerā q̄ mibi neceſſaria viſa fuerāt. 2 Epithoma
 quoddā p̄fecerā nō tā me hercule: vt alijs q̄ vt mibi ip-
 ſi iā etate p̄fecto minus i dies minusq; ad legēdū labo-
 rādūq; idoneo n̄ hic labor, industriaq; p̄deſſ. **A**cruz
 cū h̄ iſc lucubratiōes ad aures p̄ deide ēt ad manus nō
 nulloz graniffimoz hoſuz noſtriq; amātiffimoz pu-
 niſſent viſe ſunt neſcio quo pacto ēt alijs q̄ plurimis p̄
 deſſe poſſe. Coactus itaq; ſuz illoz nō mō precib⁹ q̄bus
 ſatiffacere quo quomō fort aſſe poſſem: ſ; 2 charitate q̄
 nō agit p̄perā cui obſciſſi nō poterat ea q̄ mibi ipſi coll-
 giſſes ſuaſſeq; ēt alijs p̄ futura l̄ptirez cederēq;. **I**llud
 igit̄ ſic editū 2 p̄ſamatiū tue R̄me. p. cū ſis religioſorum
 tuoꝝ nō ſolū vniuerſal p̄f. ſ; 2 decus ac gl̄ia ad ſidituz
 mee in te beniuolētie 2 obſeruātie l̄ſcribēdū: dicādū ēē
 potui: vt vel ex h̄ mibi ipſi in pte ſatiffeciſſe viderer: q̄
 tue bōitati tuiſq; plurimis 2 maxis vtutib⁹ vehemēter
 afficior: ac me tibi plurimū debere p̄ſit̄ cor. **C**ollegi igit̄
 memet 2 opuſculū quo ad potui emēdauī: ac diluciduz
 reddidī: vt paucoꝝ p̄ces q̄ plurimis ſi fieri poſſet grati-
 ficarent. **E**ſt aut̄ opus ſi aditaz rez copiaz inſpicias ſa-
 ne lōgum. **S**in h̄o eaz̄ vtilitatē neceſſitatēq; p̄ breue.
Sūt. n. ad ea que ſupioꝝ tradiderāt noua multa adie-
 cta. **M**agna deo illa teſtimonioꝝ n̄bes q̄bus illi inter-
 duz in re nō dubia minime neceſſarijs vt un̄ magna ex
 pte detracta. ea t̄m̄ que dubia videbant̄ ēē poſſe: ſingul̄
 2 quidez lucupletiffimis ac fideliffimis teſtibus p̄firma-
 ta. **S**ernauimus ēt in his explicandis cundez que oēs
 ſeruare p̄ſuenerē ordinē: vt 2 p̄ceptaz eccleſie q̄ deca-
 logi: 2 ſacramenta 2 articulos fidei: 2 virtutes omnes
 queq; his opponunt̄ vitia: quibusq; modis tam in deū
 q̄ in homines delinqui poteſt: ſigillatiz p̄ſequeremur.

Omnes præterea hūane vitæ status attingimus præter
 vnus sacerdotalē sine ecclesiasticū: cuius dignitati inae
 statiq; parcētes. **N**ephas 7. n. iudicauimus eē vt igno
 minia pulcherrimi ac sacratissimi ordinis palā ab oib⁹
 passimq; legeret. **N**e vō aut a ceteris discrepare vide
 rer aut a paruz multis intelligi possēt more psueto hūi
 limo: ac pene vulgari orōnis genere. vsus su m. **A**d
 didi deniq; ēt pro psitentibus mulierculis 7 simplicio
 ribus viris formulā quādā explicāde psessiōis in oī pee
 catorū genere diffusaz maxie necessariā cōi 7 vernacula
 lingua cōpositā vt q; oīuz saluti pfuturū cēt ab oib⁹ le
 gi 7 itelligi possēt. **P**uto itaq; hāc lucubratiōez nostrā
 que oīuz copiosissima ē nō solū speritiorib⁹ s; 7 eruditis
 quoq; viris 7 vtilē 7 iocūdā fore cū neq; oēs oīa legere
 neq; ea que legerūt ad vngūē incunisse possint 7 que
 rendi labores pleriq; declinēt. **H**uic aut opusculo ita
 lus alius n̄ erit: q̄ interrogatoriū nouissimū fratris **J**a.
phi. **B**ergomēsis. **P**ostremo rogo te in primis collē
 dis sine pater: ac vnūquēq; q; ex hoc nostro labore se vel
 fructū vel voluptatē aliquam percipisse intellige: me
 su arum apud deum orationum suffragijs impartire
 non grauetur: vt igitur animum meum erga. **R.** pa
 ternitatez tuā maximuz fore dignoscas quantiq; faciā
 dignitatem tuam: hunc interrogationis libellum tibi
 dono mitto laboris 7 ingenij sane mei non fortune mi
 nusculuz. **T**ui autem muneris officium erit agere cum
 impressorib⁹: vt 7 ceteri tue religionis filij pticeps fiāt,
Vale.

Tabula.

P ersuasio operis.	car. i.
D e sententia excommunicationis primo.	car. i.
D e psessione secundo ecclesie pcepto.	car. ij.

D e cōmunionē tertio ecclesie p̄cepto.	car. iij.
D e voto quarto ecclesie p̄cepto.	car. iij.
D e ieiunio quinto ecclesie p̄cepto.	car. iij.
D e auditione missę sexto ecclesie p̄cepto.	car. v.
D e decimis septimo ecclesie p̄cepto.	car. v.
D e septem sacramentis ecclesie.	car. v.
D e baptismo primo ecclesie sacramento.	car. v.
D e cōfirmatione secundo ecclesie sacramento.	car. vi.
D e matrimonio tertio ecclesie sacramento.	car. vi.
D e extrema vinctōe quarto eccl. sacramento.	car. vij.
D e decem legis p̄ceptis.	car. vij.
D e incātationibus alijsq; malis.	car. viij.
D e secundo legis p̄cepto.	car. ix.
D e tertio legis p̄cepto.	car. xl.
D e quarto legis p̄cepto.	car. xl.
D e quinto legis p̄cepto.	car. xlij.
D e sexto legis p̄cepto.	car. xv.
D e fornicatione.	car. xv.
D e adulterio.	car. xv.
D e stupro.	car. xv.
D e sacrilegio.	car. xv.
D e incestu.	car. xv.
D e sodomita.	car. xvi.
D e bestialitate.	car. xvi.
D e pollutione.	car. xvi.
D e turpiloquio.	car. xvi.
D e malis cogitationibus.	car. xvi.
D e luxurijs coniugatorum.	car. xvij.
D e septimo legis p̄cepto.	car. xvij.
D e rapina.	car. xx.
D e usura.	car. xx.
D e socijs animalium.	car. 22.
D e octauo legis p̄cepto.	car. 22.
D e susurratione.	car. 23.

De nono legis p̄cepto.	car. 23.
De decimo legis p̄cepto.	car. xxiiij.
De septē p̄cls capitalibns ⁊ p̄ de sup̄bia.	car. xxiiij.
De p̄sumptione secunda superbie filia.	car. xxiiij.
De ambitione tertia superbie filia.	car. xxv.
De temerario iudicio quarta superbie filia.	car. xxv.
De derisione quinta superbie filia.	car. xxv.
De curiositate sexta superbie filia.	car. xxvi.
De adulatione septima superbie filia.	car. xxvi.
De hypocrisi octaua superbie filia.	car. xxvi.
De pertinacia nona superbie filia.	car. xxvij.
De contentione decima superbie filia.	car. xxvij.
De discordia vndecima superbie filia.	car. xxvij.
De inobedientia duodecima superbie filia.	car. xxvij.
De iactantia decimatertia superbie filia.	car. xxviii.
De arrogātia decimaquarta superbie filia.	car. xxviii.
De vanagloria decimaquinta superbie filia.	xxviii.
Pro mulieribus.	
De auaritia secundo capitali vicio:	car. xxix.
De symonia prima auaritie filia.	car. xxix.
De prodicione secunda auaritie filia.	car. 30.
De fraudulencia tertia auaritie filia.	car. 30.
De fallacia quarta auaritie filia.	car. 31.
De turpilocro quinta auaritie filia.	car. 32.
De ludo sexta auaritie filia.	car. 33.
De acceptione personarū septima auaritie filia.	xxxiii.
De impeditione alicuius boni octaua auaritie filia.	xxxiii.
De inquietudine mentis nona auaritie filia.	xxxv.
De inuimiserordia decima auaritie filia.	xxxv.
De prodigalitate.	xxxvi.
De luxuria tertio capitali vicio.	car. xxxvi.
De cecitate mentis prima luxurie filia.	car. xxxvi.
De precipitatione secunda luxurie filia.	car. xxxvi.
De inconstantia tertia luxurie filia.	car. xxxvi.

De inconsideratione quarta luxurie filia.	xxxvi.
De amore sui quinta luxurie filia.	car. xxxvi.
De amore seculi que est sexta luxurie filia.	xxxvij.
De horrore future vite septima luxurie filia.	xxxvij.
De odio dei octava luxurie filia.	car. xxxvij.
De stultiloquio ⁊ scurilitate.	car. xxxvij.
De inuidia. iij. capi. vicio ⁊ de eius p̄ma si.	xxxvij.
De detractiōe secunda inuidie filia.	car. xxxvij.
De odio tertia inuidie filia.	car. xxxvij.
De murmuratiōe quarta inuidie filia.	car. xxxvij.
De susuratione quinta inuidie filia.	car. xxxvij.
De partialitate sexta inuidie filia.	car. xxxvij.
De exultatiōe aduersis. vij. inuidie filia.	car. xxxix.
De Ira quinto capitali vicio.	car. xxxvij.
De timore secunda ire filia.	car. xl.
De contumelia tertia ire filia.	car. xl.
De blasphemia quarta ire filia.	car. xl.
De maledictione quinta ire filia.	car. xli.
De indignatione sexta ire filia.	car. xli.
De clamore septima ire filia.	car. xlij.
De rixa octava ire filia.	car. xlij.
De gula. vi. capi. vicio ⁊ de p̄ma eius filia.	car. xlij.
De scurilitate secunda gule filia.	car. xlij.
De multiloquio tertia gule filia.	car. xlij.
De inepta letitia quarta gule filia.	car. xlii.
De hebetudine sensuum quinta gule filia.	car. xliiii.
De accidia. vii. ⁊ ultimo capitali vicio.	car. xliiii.
De malitia prima accidie filia.	car. xliiii.
De desperatione secunda accidie filia.	car. xlv.
De pensillanimitate tertia accidie filia.	car. xlv.
De ranore quarta accidie filia.	car. xlv.
De torpore quinta accidie filia.	car. xlv.
De vagatione mentis sexta accidie filia.	car. xlv.
De mala voluntate septima accidie filia.	car. xlv.

De ignorantia octava accidie filia	car. xlvj.
De virtutibus. vij. pecca. capitalibus oppo- fitis.	car. xlvi.
De septem donis spiritus sancti.	car. xlvi.
De quattuor virtutibus cardinalibus.	car. xlvij.
De quinque corporis sensibus.	car. xlvij.
De quinque sensibus spiritualibus.	car. xlvij.
De. vij. opib ⁹ misericordie corporalibus.	car. xlviii.
De. vij. opibus misericordie spūalibus.	car. xlviii.
Particulares interrogationes fiende. Et primo A dominis temporalibus et principibus.	car. xlviii.
A iudice seculari.	car. liii.
A notario et procuratore.	car. lv.
A magistris scholarum.	car. lvi.
A scolare.	car. lvii.
A medico.	car. lvii.
Ab aromatario.	car. lviii.
Ab officiali communitalis vel principis.	car. lviii.
A Eive.	car. lviii.
A mercatore.	car. lxx.
Ab artifice.	car. lxxi.
A lanifice.	car. lxxi.
Ab aurifice et ferrario.	car. lxxii.
A tabernario et hospite.	car. lxxii.
A sutor.	car. lxxiii.
Ab agricolis.	car. lxxiii.
A datariis.	car. lxxv.
A iuuenibus tam feminis q̄ masculis a puero vsqz ad adolescētiā.	car. lxxv.
Postremo quasdam absolutionū formas.	car. lxxv.
Item forma absolutionis a pena et a culpa.	lxxvii.
Item modus absoluendi excoīcatum maiori excoī- catione ab habēte auctoritatē id faciēdi.	car. lxxviii.

Explicit Tabula.

Incipit nouissimus Herithoma seu interrogatorius
a venerando prefe Jacobophilippo Bergomense or-
dis beſmitaz nuprime pgeſtu.

A primis qui-

dē tu pſeſſor euz of charitate:
vultuſqz hylaritate ac moꝝ gra
uitate interrogabis pſiteri volē
tē ſi vꝝ fuerit tibi icognitus: de
ci^o pſia ſeu ciuitate: ⁊ ſi abſ tua

iurſdictioē cognoueris eum alienum: nullatenus de il
lote intrōmittes: quia nulla proꝝſus ipſius foret abſo
lutio: niſi aut tu: aut ille ſpecialeſ vel generaleſ ſup
hoc haberetis auctoritatez. vel foret caſus extreme ne
ceſſitate. Si vero de tua fuerit iurſdictione: ⁊ tibi ſi
militer icognitus extiterit: ſcōo interrogabis d̄ ipſius
ſtatu: vꝝ de profeſſioē. De officio: d̄ exercitio. Si vro
ratus. Si paterfamilias: ⁊ qualē quantāqz habeat fa
miliā vel ſi ſubditus ſit. Tertio ſterrogabis ſi anno ſu
perioꝝe fuerit cōfeſſus: ⁊ a quo ⁊ quā ob rām pſuctum
pꝛetermittit cōfeſſoꝝem: atqz ſi eius monita vel penitē
tiaz iniſictā ſi ſtatu ſalutis itegre denotēqz adimpleue
rit. Si etiā itegre ⁊ cū debita cordis cōtritione ſua con
feſſus fuerit peccata: qz ſi ſecus vt infra dicem^o: nulla
proꝝſus fuiſſet ipſius cōfeſſio: immo ſin oēs pſeſſioꝝz
iterare d̄nuo tenet. Quarto quoqz interrogabis: ſi qd
habet māiſeſtū peccatū: vt puta. Si cōcubinarius. Si
leno vel malas circōducat ſemias. Si vſurari^o. Si lu
ſoz ⁊ publicā tenuerit baratariā vbi ſi ſinita pꝛemoduz
perpetrāt mala ⁊ peccata. Si odinz ⁊ publicas habeat
inimicitiaz ⁊ iras. Si d̄niqz alienū diu retinuerit ⁊ h̄n
inſinodi: qz ſi ſic illū pꝛeditū deſpenderis ad pꝛictio
nem ⁊ ſatiſſactionez pꝛoſſe pꝛducere coneris. Et ſi illa

peccata in q̄bus infectus est; deprehēderis dimitte re-
 cusauerit ip̄s abs te tāq̄ de sua salute despatū oīno rei-
 ce. Si aut̄ pro virili sua id se factur̄ s̄ponderit ⁊ deo
 creatori suo. ac p̄rimo tam in fama q̄ in rebus debite
 satisfacere: atq; p̄rimū in mōribus inalis offensus reco-
 ciliat̄. Illicite quoq; acq̄sita ite gre restituet̄: necnō ⁊ it
 rogatas sibi iniurias ex corde dimittet̄ atq; demū tuo
 iudicio in oibus stare ⁊ parere decreuerit. dicas dñs q
 in te bonus incepit ipse: qui ola pōt: p̄ficiat p̄firmetq;.
 deñ ip̄s dulcēt p̄moueat vt genib' flex: dicat. Cōfiteor
 deo ⁊c. vsq; ad inēā maximā culpā: put. j. i. vulgari cō-
 fes. b̄z. Quo dicto iterroga. si dñicā ōzōnē. i. Pater n̄r
 siq; auc maria ⁊ ap̄loꝝ symbolū sciat. qz si ignorat tu
 magna cū instantia impone illi vt vtrūq; oīno p̄discat
 ac quottidie in mane seroq; deuote cū signo crucis di-
 cat. Misq; ex snia gestis ad interrogationis oꝝdinez h̄
 mō p̄cede. s; caue ne oīs vno mō: d oibus interroges:
 sed vnūquēq; s̄m statū ⁊ p̄di. suā de petis q̄ cōiter ho-
 mico stat' illi' ⁊ p̄dictōis facere p̄sueuerit. Et i p̄mis a.
 vij. ecclesie p̄ceptis sacramētisue icēpies q̄ quasi vnū
 ⁊ idem sunt vt. j.

De senten. excom. p̄mo.

Si ab aliquo ind. sit excōicatus vli' aliquā q̄ d iure sit ce-
 ciderit excō. papalē vli' epalē. ip̄mq; de aliqb' p̄ticulari-
 rib' excōicatiōib' s; statū ⁊ p̄di. suā sic iterrogādo. v;
 Si quē alo irato peusserit clericū vel religiosū vel reli-
 giosas ēt nouicios aut eisdē aliquas stulerit iniuriā: qz
 si enozm' fuit pa. ē. xvij. q. iij. c. si q̄s sua. dyab. vey si
 ip̄a iniuria leuis fuit epi. ē s; iōs. ⁊ alios i. c. cū illoꝝ. ex. e.
 Si quā cōfite s̄ymo. qz p̄p̄lis ē p̄ p̄cessus martini ⁊ pau-
 Si i aliq̄ ceciderit heresis d̄anata. qz pa. ē. ¶ li pape.
 Si hereticoꝝ receptator vli' defensor fuit. qz papal' est.
 Si ecclē. vli' locū religiosū scēdit qz pa. ē. ex. e. p̄questi.
 Si p̄ytata fuit. qz papalis est p̄t processum curie.

Si stulit l' misit arma ferz 7 alia p'hibi. tuncis qz pa. e.
 Si scy sinaticus fuit. qz papalis est p processum curie.
 Si ad stipediuz s'tra eccl. fuit. qz papalis e p pces. eu.
 Si l'pediuit victualia ad ro. eccl. olata pa. p pces. eu.
 Si etiam romi petas romam accedentes vel inde redess
 tes l'pediuit qz papalis per proces. eu. ¶ d' elec. li. vi.
 Si bona ecclesiaz vacatiuz occupauit qz papalis extra
 Si dixit Ro. ec. no ee oluz caput nec ei taq' capiti obe
 diend' ee qz p'plis di. xix. c. nulli. ¶ ex. d' cri. fal. c. dura
 Si bullas p'ples falsauit 7 falsis vsus e scieter: qz p'plis
 Si in suis terris nouas gabellas seu pedagia l'posuit:
 qz papalis e. 7 ipse 7 q scieter illas exigit vt l' cle. in his
 que v'ez si recepisset a sponte soluentibus no incidisset.
 Si fecit aliquid contra libertatem ecclesie aut immuni
 tatem ipsius: quia episcopalis extra. e. e. Nouerit.
 Si no obf'auit l'terdictu i locis suis quocunqz mo possi
 tu v' coegit dina celebrare qz papalis vt ex. c. c. grauis
 Si aliqd dedit auxiliuz p'siliu vel fauore s' libertatez 7
 immunitatem ecclesie. P'plis. vt ibidem. e. nouerit.
 Si exigit gabellas vel pedagiū a p'sonis ecclie. d' rebus
 suis necessarijs. qz ep'alis e extra de cens. lib. vi. c. q'q'.
 v'ez si ea negatiōis id facerent. qz tūc soluere tenentur.
 Si itroduxit iudeos l' terras suas ad sen' exercēduz v'
 ad h' p'sensū ddit seu domū loca. ep'at' vt ex. d' vsu. i. cle.
 Si et sup h' dictauit l' scripsit p'ca fiēda int' ipos qz ep'at'
 Si h'eticos 7 eoz defensores ecclesiastice tradidit sepul
 ture. quia episcopalis est vt in cle. de sepul. c. eos qni.
 Si publicos vsurarios vel hereticos: aut excommuni
 catos sepulture consociauit episcopalis est vt. s.
 Si m'rimoniū in gradib' a lege p'hibitis h'xit v3 vsqz
 in quartū gradu p'san. v' l' affi. l'clusiue qz episcopalis e: 7
 dispensatio aplica indiget: qz alr non esset v'ez matri
 moniuz bec excoiō habetur in cle. de p'san. 7 af. c. eos.

Si etiam matrimonium clandestinū contraxit: q̄ multis in locis per statuta synodalia excommunicatio est.

Si monasteria monialium sine licentia eorum quibus dare spectat intrauit in excommunicationem papalem in aliquibus monasterijs: in aliquibus autem episcopalem.

Si non soluit legata pro anno ubi non est appositus terminus statuta excoicatur. Idem est de notarijs qui legata ecclesijs vel locis pijs facta maliciose vel negligētia non manifestant.

Si filios ex dānato coitu susceptos ex peccūdia vel auaricia ad hospitale misit: quia nisi satisfaciat in excoicatiois incidit: nec potest absolui: donec in integrum satisfaciat.

Si participauit cum excoicato in crimine pro quo excoicatus est in excoicatione eadem incidit ut extra. e. Si concubine.

Si ex contemptu cum excoicatis participauit vel in loquendo comedendo: orando: et salutando: in suam excoicatiois minorem incidit: ut. ij. q. iij. c. sicut. verumtamen quilibet professor sine officio. et alios eum absolueri potest.

De alijs quoque complurimis excoicationibus iter rogare poteris: prout persone necessitas requirit: ac tibi visum fuerit. A quibus si vales eum in primis absolvere debes. Sin autem ad superiorem pro absolutioe illum transmittes: quia sine canones in primis semper excoicationis absolutio fienda est post modum peccatorum.

De secundo ecclesie precepto.

Si oī anno post annos discretiois semper cum debita peccatorum suorum p̄meditatione: contritioe: integritate: et satisfactioe confessus est: quia si secus confessio ei iteranda est sine omnibus.

Si confessores ydonei non elegit vel doctum bone fame et conscientie virum ac habentem auctoritates: quia si aliquid peccatorum scienter premississet aut est si aliquid premississet quod dubitabat fore mortale aut eorum aliquas necessarias circumstantias ex malicia quam maxime aut obliuioe inexcusabili seu ignoratia crassa vel supina dimississet: vel non habuit au

et oritates confessus fuisset: vel penitentias sibi iniunctas non peregrisset, aut sine debita obstinendi dispositione confessus fuisset: vel denique diuinam confessionem fecisset sed omnes theologos ac canonicos eius confessio iteranda est.

Si non credidit confessionem et penitentiam ad salutem huius fore necessaria nec per aliud remedium post baptismum posse deo reconciliari: quia mortale hereticum esset.

Si suis confessoribus unquam aliena peccata sine magna et euidenti necessitate protulit quod magnum est peccatum vix si aliquid dicens foret se persona occultanda est secundum theologiae. i. iij. di. xvi.

Si confessus aliquando fuit potius ad curandam infamiam notam: quam ut debito satisficeret quam aliter fecisset. m. p. et c. iterum confiteri.

Si confessus solum a suis prelatibus coactus aliter ab amicis inducitur quam aliter non fecisset meritum confessionis amisit et venialiter saltim peccat.

Si aliquas pretermisit scienter circumstantias que ad aliud peccati genus trahunt sed theologos reiterare tenentur.

Si verbis obscuris sua pallia peccata: quia graue peccatum est secundum theologiae. in. iij. di. xvij.

Si aliquod tacuit peccatum quod dubitabat fore mortale quod mortaliter peccatum est secundum theologiae. in. iij. di. xxi.

Si suo confessore in actu confessionis mendacium dixit quod mortale peccatum est.

Si proposuerat aliquod peccatum non confiteri nisi interrogatus mortale peccatum est secundum canonicos.

Si suam penitentiam iniunctam unquam in confessorum suorum vilipendium secularibus ac alijs dixit quod mortale peccatum est.

Si et sua peccata seculari iactantie gratia dixit quod mortale peccatum est.

Si gauisus est multa mortalia et enormia commisisse peccata. m. p.

Si doluit plura non commisisse enormia: quod mortale peccatum est.

Si de peccatis suis potius doluit respectu mundi et peccati quam dei creatoris sui amore vel timore: quod non meritum sed potius v. p.

Si in suis confessionibus se excusando inculpauit diabolum mundum et carnis fragilitatem.

Si confessus est aliquando propter inane gloriam aut alium malum finem

moz. p. qz tūc sac̄s nō suscepiss̄: s̄z magis te. reſterare.
 Si in aliquo se mortis periculo exposuit siue confessione
 vt puta in periculo maris per longum tempus ⁊ peri-
 culosum vel in bello ⁊ similibus male fecit.

Si qñ puer erat cū alijs plurib⁹ socijs pueris vnq̄ confes-
 sus fuit nō bene fecit ⁊ sacerdos ille qui illū ita audiuit
 moz. fm aliquos peccauit: qz fecit illuz ecclesie preceptū
 preuaricari vt extra de peni. ⁊ re. c. omnis in x. solus.

Si pluries in anno prout status eius requirit: non fuit
 confessus non sine peccato fuit.

Si alieno sacerdoti q̄ suo vnq̄ confessus fuit: qz non
 licet fm tho. ⁊ alios in. iij. di. xvij.

Si surdo aut dormienti libenter confessus fuit morta.
 p. ⁊ illa talis confessio debet iterari eo qz talis non fuit
 verus iudex ex quo non audiebat.

Si absolutionem per metam aut aliquo precio vnquā
 extorsit. quia vltra moz. nulla fuit ipsa absolutio.

Si excoicato vel symoniaco aut scubinario scienti cō-
 fessus fuit. qz ēt necessitate vrgente talib⁹ cōstendū nō
 est nec talis confessio valida est s̄z canonistas de pe. di. vi.

Si filios ⁊ filias ac alios quoscunqz sibi subditos non
 fec̄ vel permisit confiteri. m. p. ⁊ tot fuerunt mortalia
 quot persone. ¶ De cōione. iij. ecclesie precepto.

¶ Si adminus semet in anno in paschate resurrectio-
 nis se nō comunicauit moz. fuisse nisi id de consilio sui
 confessoris aut eum legitima causa excusasset.

Si post ānos discretiōis nō se cōicare incepit. qz moz.
 fuit in. xi. vel duodecimo etelz āno fm tho. incipe tenef.

Si suos s̄ditos. rōnis ⁊ etatis capaces v3 vxorē: filios
 sorores: suos ⁊ ancillas non cōicare permisit morta. p.

Si cū p̄scia peccati mortalis ad cōiones accessit. m. p.

Si vero corpore christi consecrato dubitauit.

Si dixit vl dubitauit sac̄s illō oib⁹ post an. discretiōis

ad salutem nō fore necessarius: qz mox. 7 hereticū foret.

Si non ieiunns ad illud vnquā accessit: quia mortale.

Si pollutus ea nocte ēt aliqua illusione ad sacramētus accessit qz non lz nisi ex hoc scandalum oziretur.

Si post cōionē co dse vxorē cognouit: quia nō lz nec exi-
gere nec reddi attñ mox. nō est nisi fecisset in cōtempnū.

Si mulier mēstruata ad cōiones accessit: qz pp reueren-
tiam sacramenti non debuit veruntñ mox. non fuit.

Si ante ptus nō se cōicauit. 7 p̄fessa fuit: qz male fecit:

Si post cōiones statim spuit vel comedit: quia nō licet

Si ad sanctas cōiones nō se preparauit cū ea reuerētia
7 deuotione vt debuit qz reprehēibile valde est.

Si etiam post communionem in eadem deuotione non
se continuit sed ad vomitum mox rediit.

Si aliquē a sc̄tā cōione retraxit: 7 quā ob cām: qz mox.
potuisset esse 7 ēt meritorius aut nullum peccatum.

Si cōionem ab excōicatio vel suspensio seu p̄bincario
recepit qz nulla ratione aut necessitate s̄z doctores per-
mittitur.

¶ De voto. iij. cccle. precepto.

¶ Si aliquod emisit votum 7 de tempore emissionis il-
lius: quia post gratiam adeptam differre gra. peccatū
est: tenetur etenim s̄m omnes statim adimplere: nisi tē-
pus p̄fixisset: 7 s̄m theo. in. iij. di. xxxviiij.

Si p̄tra votū suū ēt simplex absqz mag. 7 euidētī neces-
sitate venit: qz mox. 7 toties quoties: 7 s̄m antiquos ca-
nones tribus an. penitere deberet vt. xxvij. di. c. si vtr.

Si qd̄ abstinētie 7 huius. emisit votum: qz illud ex pro-
p̄ria aucte minime infringere debuit ēt si dubitasset: q̄
illud adimplere potuisset. Nam tales cū p̄nt s̄m omnes
pro p̄silio ad superiores accedere tenent alias mortale.

Si ante pubertatē religionis. votum emisit: qz quan-
tum in se est illud adimplere tenet: p̄t tamen a patre
vel a superioribus reuocari vt. xx. q. ij. e. puella.

b iij

Si post pubertatem illud idem vouit : et postea de facto matrimonium contraxit. mor. p. et nunquam sine peccato mortali : eam carnaliter cognoscere potest : nisi a Romano pontifice dispensationem obtinuerit : exactus tamen reddere tenetur huiusmodi absolutio. scilicet a peccato transgressionis voti episcopo reservat : non tamen eidem dispensatio conceditur. Si autem annos pubertatis aliquod votum vouit : quod ad sui personam pertinebat : et non impleuit mor. p. super libro. super. q. lxxxviii. Si vir et uxor castitatis uoti emiserunt : non obseruauerunt mor. p. et totiens quotiens : ut. xxxiii. q. vi. c. q. deo Si uxor absque uiri licentia vouit adimplere non tenetur : si uir contradicit alias sic.

Si aliquod stultum emisit votum : ut non tangere manus aut caput et huiusmodi peccauit nec adimplere debet. Si aliquod malum se facturum vouit : gratiam. p. nec tenetur obseruare. Si vouit alicui bonum nunquam facere peccauit : et illud sine aliqua dispensatione infringere tenetur.

Si votum fecit de re bona propter malum finem : uel ut tale possit consequi sequi voluptatem : aut talis inimicus suus moreretur. mor. p. Si filius propter peccatum mortale sua permisit vota adimplere : uel ei ex testamento dimisit : et non adimpleuit mor. p. extra. e. c. l3.

Hic itaque notandum est quod episcopi in sua diocesi omnia vota possunt et commutare et dispensare : preter quatuor : uel castitas peregrinationis terre sancte : scilicet Jacobi. Et minimum apostolorum Petri et Pauli. uerum religiosi confessorum quicumque et parrochiani sacerdotes de ipsorum dispensatione aut permutatione nullo modo se immutare possunt sine licentia specialiter episcopi : et hoc semper omnes.

De Ieiunio quinto ecclesie precepto.

Si ecclesie Ieiunia : ut pote quadragesime tunc. Quatuor temporum et octiduum uigiliarum sine cuiusmodi necessitate fregit quod in quocumque pretermisso mor. fuit Sunt tamen quedam personarum genera que de huiusmodi Ieiuniorum obli-

gationibus excipitur: vt in sumis pluribus habetur.
Si in vigilijs ⁊ quattuor t'pibus vbi consuetudo nō erat
lacticinia comedit peccauit verum si secus non.

Si p'dictis dieb' carnes sine magna necessitate come-
dit male fecit: nō tñ peccatū ē si id d' consilio medicoꝝ fecit.

Si ieiunia voti vel penitētie fregit: qz mor. p. ⁊ totiens
quotiens: nisi magna necessitas compulisset.

Si ad collationes in sero panē vel magnā fructuosā q'ti-
tatē comedit: ⁊ id in fraudē ieiunij ieiuniū fregisse d'r.

Si aliquos ad frāgēdū ieiunia eccle. idurit: v3 vxores p
gnātes lactātes q' maritos in societate cēe iducit. m. p.

Si vilipēdit ⁊ blasphemauit ieiunia: ⁊ q' p'stituit illa. m. p.

Si horas prandij p'reuenit tēpore ieiuniorū peccauit.

Si ante horas prandij pluries bibit quia non licet attā
men proter hoc ieiunium non fregit.

Si tempore ieiuniorum in domum suā impaciens ni-
miam fuit vt multi facere consueuerē.

Si propter ieiunium nimiam in vno prandio comedit
quia non caret vicio.

De auditione missæ. vi. eccle. p'cepto.

Si diebus festiuis missam integrā nō audiuit mor.
p. ⁊ totiens quotiens ex negligentia commisit: tenetur
etiam audire: vt de conse. di. prima. c. missas.

Si familiam suam omnem ad missam ire nō permisit
mor. p. si id sine legitima causa fecit.

Si ipse missā nō audiuit vel nō itellerit: s3 sacerdotē vi-
derit celebrātē: p'cepto nō satisfecit: cū facere potuisset.

Si audiēdo missā de p'cepto dixit orōnes quas ex vote
vel p'nia seu rōe ordinis dicere dēbat s'm aliquos. m. p.

vt ar. e. Ex litteris secus si ex deuotiōe aliquid dixisset.

Si audiēdo missam corde ⁊ oculis ā deo vagus fuit vt
sui ipsius etiā aliquādo non recordaretur malum est.

Si audiēdo missā alicui tēptationē dedit vba. s. illiēta

et in honesta diecedo seu aliqua proeacter respiciendo.
Si per ecclesias placitavit et ibi aliquid inhonefte egit
quod prohibitum est ut in cle. de cele. miss. ex gravi.

Si in missis plurimū risit: et alios ridere fecit: et sacerdo-
tes celebrantes irisit et ad id alios induxit grauit. p.

Si diebus festinis propriā missam pro peculiari diuini-
fit ut quidam facere consueuer. precepto contradixit.

Si missam sacerdotis concubinarij audiuit cum alias
posset audire male fecit et grauit. p.

Si et missas in ferialib⁹ dieb⁹ cū possz nō audiuit sū
doc. grauit. p. maxie qū ex negligētia: v^t quādā auari-
tate et tpaliti ptermissit: qz magne gratitudinis signū ē.

De decimis. vij. ccc. precepto.

**Si decimas prediales singulis ānis suis ecclesijs at-
qz sacerdotibus non soluit quia tenetur**

Si dō dōtib⁹ fructib⁹ maliciose dōdit qz satisfaccē tenet
Si non dedit decimas v^z elemosinas pro decima reli-
giosis pauperibus et alijs miserabilibus psonis de om-
nibus lucris tam personalibus q̄ realibus: qz tenetur.

De multis aut interrogatiōibus circa hanc decimaz
materiaz non me extendo cum mihi superuacua videā-
tur. Quia circa materiam hanc doc. multa disputant.

De vij. sacramentis ecele.

**De sacris aut ecel. nūc et formade sunt interrogatio-
nes. Et ipsa et septē sunt d^z baptisimus confirmatio peni-
tētia: cōmuniō. extremo: vnetio: matrimonius: et ordo.**

Et qz de pnia seu p̄fessioe et cōione satis ē dictū ē omī-
tēdo ordis sacm de quo alibi dicet. Ad reliquoz qua-
tuor interrogationem pcedentes sic interrogare pote-
ris v^z primo.

De baptisimo.

**Si quēq̄ suoz filioz aut nepotū vnq̄ sine bap. p̄ire
pmisit: qz si ex negligētia aut ex lōga dilatione mor. p.**

Si illoruz baptisimus ad pompam diu distulit: qz non

licet ⁊ grauitē. p. quia se periculo exposuit.

Si plēs ppatres sū lnia epi suscepit qz nō lz nisi vnū vt tres ad pls de ei' lnia pmittūt vt d' dī. di. iij. nō plēs.

Si a sacerdote ꝑubinario vel notorio sine magna necef. filios baptizare fecit: qz non lz sū Tho. 2a 2e. q. c.

Si proprium filius in baptismo tenuit qz non licet amplius ab vxore debitum exigere sine mortali vt hosti. te statur: secus si per errorem fecisset.

Si mulier presente aliquo viro in casu necessitatis aliquem baptizauit malefecit quia non licuit propter dignitatem vīri vt de conse. di. iij. c. Romanus.

Si aliquem vel aliquam ad compaternitatem lucri cā vocauit: quia symonia mentalis fuit.

Si aliquem finxit ad bap. tenere: vt sine suspitione posset ad matrem ire vel econtrario mor. p.

Si dixit illū vllā fore suā comatrē q̄ mīme erat: vt se sine suspicōe comiscerēt: qz mor. fuit ⁊ tottēs quotiēs.

Si non credidit bap. fore ad salutē necessariā ⁊ per ipsum remitti oīa peccata quo ad culpas ⁊ ad penam sū theologos in. iij. di. iij. mor. p. ⁊ vt hereticus habet.

De confirmatione. ij. ecele. sacramento.

Si dixit vel non credidit confirmationem seu christia non esse ad salutem necessariam: quia licet non simpliciter nihilominus eius contemptus damnabilis est sū theologos in. iij.

Si ipse non pfirmatus: aut suos confirmari neglexit si id fecit ex pteptu. mor. p. secus si ex quadā negligentia.

Si ipse non est pfirmatus alios ad confirmationem tenuit. grauitē peccauit cum non liceat.

Si ad id sacramentus non ieiunus accessit: qz non licet sū tho. in. iij. parte. q. lxxij. verū tamen nunc tollerabile videt propter consuetudinem iā diu introductā: vñ potius dōm ē id fieri debere ex consilio q̄ ex pcepto.

De matrimonio .iiij. ecclesie precepto.

Si cōtraxit matrimoniū p vba d pñti nō p̄fessus vel non confessa. cum conscientia peccati mortalis mor. p.

Si filios vel filias sine bñdictiōe sacerdotali ad copulā carnalē iunxit: vbi talis consuetudo seruatur mor. p.

Si p̄traxit matrimoniū nō hñs intētionē p̄bendi s; soluz copulā carnalē extorquēdi: mortale. p. fuit. ⁊ matrimoniū illud nō fuit: vtz illā dōtare tēnetur fm oēs.

Si contraxit existens exōicatus: quia mortale fuit.

Si contraxit post vorus castitatis: mor. p. ⁊ casus episcopalis est vt iam dictum est sup: a in votis.

Si cohabitauit euz adoltera vxore: q; nō licet. si perseuerat in adulterio. fm theologos. in .iiij. di. xxxij.

Si cōtraxit cū coplā carnali in t̄pib⁹ ab ecclia p̄hibitis v; ab aduētū vsq; ad epiphaniā: ⁊ a septuagesima vsq; ad octauā pasce iclusue. Et a tribus diebus ante ascensionē dñi vsq; ad octauā p̄tēcostes inclūsue: mortaliter peccauit: vr extra de ser. c. capellanus: ⁊ casus episcopalis est s; Jo. an. in. c. si episcopus: de pe. ⁊ re. li. vi.

Si traduxit vxores sine publicis nuptijs: grauiter peccauit. xxx. q. v. c. Nullum.

Si p̄traxit i gradibus p̄sanguinitatis ⁊ affinitatis p̄b̄bitis scienter: non solum mortaliter. p. verum ⁊ ipso facto in sentētiā maioris exōicationis incurrit: vt in cle. c. eos qui. De cōsan. Gradus aure; p̄b̄biti sunt a primo gradu vsq; ad quartum: scilicet consanguī. ⁊ affi. Et nota q; .xij. sunt casus: qui non solum impediunt matrimoniū contrahendum: verumetiam dirimunt cōtractū qui p̄tinent in his quattuor vers. v;.

Error: conditio: votum: cognatio crimen.

Entus: disparitas: vis: ordo: ligamen: honestas.

Si sis affinis: si forte cobire nequibis.

Nec socianda vetant: connubia iuncta retractant.

Quorū declarationē pp̄ eorū plixitates n̄sc̄e p̄termitto
verum in summis omnia diffusius videre poteris.

Si etiā aliqui p̄sciū vel particeps fuit: seu consiliū vel
sauerē interposuit: vt in matrimonū ab aliquibus in su
pradictis gradib⁹ prohibitis contraheret. qz in eandē
excōicationis sententiam incidit: vt ibidem notatur.

De extrema vñctione. iij. eccle. p̄cepto.

Si quem ex suis propter negligētiam sine eodez sacra
menta decedere permisit. quia male fecit.

Si ipse aliqui in extremo p̄stitutus. illud non petijt.

Si dixit vel credidit extremam vñctiōem: non esse ad
ultis in mortis articulo constitutis necessariam: male
fecit. s̄m̄ theologos in .iij. disti. xiiij.

Notādū ē q̄ tale sac̄m̄ s̄m̄ theologos in .iij. di. xiiij.
arti. vij. nō nisi graniter infirmitatib⁹ datur. exceptis
parvulis ⁊ viris de nouo occidendis. d̄s tñ dari senib⁹
senio p̄sectis. et si nō infirmarent cū tales ex improuiso
per sepe moriant. potest ⁊ sepins: cū opus sit iterari.

**De decem deside legis p̄ceptis interrogabis vt in
fra. Et in primis a primo p̄cepto inchoando interro
gabis de tribus virtutibus theologicis: v3 charitate:
spe: ⁊ fide. Deinde de Incantationibus Augurijs at
qz alijs per multis superstitionibus.**

De primo legis p̄cepto.

**Quū cole deū. ait Moyses legislator. Id est vni soli
deo q̄ in celis regnat seruiēs: ⁊ alienos nō adorabis ne
qz eis seruiēs.**

**Et p̄ de virtute charitatis interroga
Si non seruiuit deo creatori suo: eo amore eoqz seruo
re atqz eisdem operibus vt debuit.**

Si eti3 toto corde: tota virtute: tota volūtate: tota ani
ma: ac omni mente sua non dilexit: vt debuit.

Si eum dilexit p̄pter aliquod bonuz temporale: quia
eius amor nō filialis: sed mercēnariū dicendus erat.

Si extulit peccare si ppeu: s3 pp gehēnā, pp verecūdiā
vel pp penā tpale. qz nullū aut puū fuit eius meritum.
Si non dilexit proximi suū pncipalr pp deus. imo pp
aliqđ eius tpale vel corporale bonum: peccatum fuit.

Si nō dilexit amicum in deus ⁊ inimicus pp deus vt d
buit male fecit. Et si ad id faciendus magis commodi
tas ppria cōmōit eū q̄ amor dei grauitē peccauit.

Si illam deuotionē q̄ habere debuerat in his que dei
sunt non habuit immo magis ad orationes ad missas.
⁊ ad alia bona magis ex quadam consuetudine q̄ vera
charitate accessit grauitē pec.

De hac materia diffusius habebis infra in peccato ac
cidie.

De spe.

Si spē suā nō in creatore suo. sed in virtutibus suis
in diuitijs in filijs in amicis vel dñis temporalibus po
suit. qz aliqñ potuisset esse mor.

De fide.

Si fidē nō habuit erga creatore suū q̄ hñc debuit.
Si p deo aliq̄ creaturā adorauit. v3 solē vl lunā cū ap
parer̄ leipiñt faciēdo eis aliq̄ oionē vl salutatōes more
gētiliū vel si adora. dyabolo. an. p. vt. xxvi. q. v. c. n. s3
Si adorauit deum iudeorum ritu. i. sm veteres obser
uantias. mor. p.

Si duodecim articulis fidei ⁊ sacramentis sancte Ro.
eccle. non credidit. vel d eis aliquid obstinate male sen
sit hereticus habetur v3.

Si non credidit deum patrem. fore creatorem visibili
um omnium ⁊ inuisibilem.

Si non credidit Iesum Christum dominum nostrum
habuisse substantias. diuinam. s. ⁊ humanam.

Si non credidit ipsum Iesum Christum passum sup
plicio crucis a mortuisqz resurrexisse.

Si non credidit seu dubitauit ipsum ad futurum iudi
cium venturum. ⁊ mortuos omnes iudicaturum.

Si nõ credidit mortuoz oluz futurã resurrectionem:
Si non credidit quicquid credit sacro sancta mater ec-
 clesia. quia id simpliciter credere sufficit rudibus.

Si sacrã scripturã v3 **B**iblic bystorias 7c. queq3 i ca-
 l. nouo 7 veteri testamento contentas falsas assencrare
 presumpsit: q3 si h̄ ptinaciter teneret heretic⁹ dicercf.
Si credidit alas cñi cozp̄p̄sus mozturã here. fuisse:
Si dixit vñ nõ credit fore isernũ vñ purga. et here. esset.

Si cum infidelibus aut iudeis sine magna necessita-
 te puerfatus est: q3 non licet h̄m **T**hornam. 6a scde. q. c.
Si comedit vel mercantias cum cisdem excreuit: aut
 ab ips̄s medicinas accepit. siue eoz filijs lac dedit: aut co-
 rum obstetriccs ad se vocauit. 7 huus. quia non licet.
 prout habetur in multis locis iuris canonici.

Nex si inneneris p̄itentem ad eo ignarum 7 rudem
 q̄ de articulis fidei nullã habeat noticiã. Tu illi sym-
 bolũ exponere poteris h̄m ipsius capacitã 7 ingenĩũ.

De incantationibus alijsq3 malis.

Si fidem p̄stitit incantationibus artibus magicis
 vel augurijs atq3 alijs plurimis malis 7 maleficijs.

Si fecit breuia vel fieri fecit. 7 illa super dorsum porta-
 uit male fecit: 7 maxime si insibi aliquid ignotum erat
 ad inuocationem demonum pertinens: quia tales ma-
 gna reprehensione digni sunt qui talia agunt vel cre-
 dunt 7 grauitcr. p. vt. xx. q. vij. c. non obseruetis. Sim-
 plices tamen 7 bone fidei in hoc excusantur.

Si ad sanitatẽ p̄sequendã incantatiões de oleo sancto
 vel aqua baptismali fecit vel fieri fecit aut cõtrã aliquẽ
 procurauit: quia mortalißimum sacrilegium fuit.

Si aliqua malcficia contra aliquem vel aliquam fecit
 vel fieri fecit. seu procurauit aut scire optauit mortalis-
 simum fuit. vt. xxvi. q. v. c. nec mirum: nec talis absol-
 uendus est donec id tale destruat vel destrucere faciat.

Si aliquid turpe cōtra aliquos fecit vel fieri fecit. Aut si mulier viro suo aliquid ad comedendum vel bibendum dedit: vt plus eam ceteris amaret. vel cum aliquos vel aliquam odio haberet etiam ea ipsa contra eos fecit: vt se adinuicem odirent: vel se iungi non possent. mortalissime. p. nec similiter talis absoluendus est donec tale quid destruat. vt extra de homici.

Si aliquos p̄s dixit. vel missam p̄ mortuis dicere fecit vt inimic⁹ su⁹ inozerec inoz. p. vt. xxvi. q. v. c. q̄d̄cunq̄s.

Si ad aliqd sciendū vel inveniendū aliquas diuinationes procurauit. aut i aliquo Astrolabio p̄spexit vt alios prospicere fecit. inoz. p. vt. xxvi. q. v. c. Nec mirum.

Si vsus fuit arte Magromatic vel notoria ad aliqd occultuz sciendum. inoz. fuit. Et si h̄z huiusmodi libros p̄cipe vt omnino comburat. aliter eum non absoluas.

Si vsus fuit aliquib⁹ ligaminibus vel caracteribus p̄sanitate vanda vel adipiscenda. quia valde detestabile ⁊ grauissimum. p. fuit. vt. xxvi. q. v. c. Mirum.

Si sortibus vel alijs supstitiōib⁹ vsus fuit: qz inoz. p. vt. xxvi. q. v. c. Sortes. Secus si ex lenitate aliqd fecissz vt a curiosis persepe fit. qz veniale vel nullum est vtpote si iecisset taxillos ad aliquid experiendum.

Si vsus fuit litteris. p̄ctis: aperitiōe libri: ⁊ huiusmodi ad sciendum futura. inoz. p. extra. de sorz. c. ex tuorum.

Si p̄ astra diuisare voluit que ad liberū hoīs arbitriuz pertinent. Aut si ex phinonomia credidit hoīem ad bonum vel malū cogi. hereticū fuisse. vt. xxvi. q. v. illos.

Si aliquid supstitiosus fecit. vt suū vel alioz scire posset infortunium. inoz. fuit. vt. xxvi. q. iiii. c. sciendum.

Si fato credidit ita q̄ aliter facere non posset. inoz. p. xxvi. q. vij. Non obserueris.

Si dedit poculum vel quidpiā aliū alieni dedit vt enz amentem ⁊ insanum faceret inoz. pec. ⁊ si illa amentia sit perpetua

sic perpetua. eidem de damnis datis ad arbitrius bo-
ni viri per omnia satisfacere tenetur.

Si ex effusione vini aque olei vel cuius garitu vel can-
tu: vt puta corui vpupe ⁊ huius. aliqd boni vel mali p-
noscitavit reprehensibile ⁊ vanum omnino est.

Si dedit fidem in somnijs ⁊ in eis obstinate aliqd boni
vel mali pronosticare voluit mortale fuit.

Si ad aliquid sciendum vel faciendum demones inuo-
cauit mor. p.

Si incatavit serpentes canes ⁊ alia a alia male fecit: qz
tales vt plurimū reprobant eo qz sūt cum quibusdam
obseruantijs ⁊ per demones sortuntur effectum.

Si in colligendo herbas medicinales obseruauit dies
egyptiacos male fecit. Idem est si in inchoatione alicu-
ius rei eosdem obseruauit. vt. xxvi. q. vii.

Si in kalendis Ianuarij pro bono augurio aliquid do-
nauit male fecit: quia prohibitum est: vt. s.

Si eo die aliquid omnino inchoare voluit. ppter nouū
annum hereticum fuit: vt. xxvi. q. vii. c. si quis.

Si in natiuitate dñi vel alia die aliquas superstitiones
fecit propter grandines vel aliud simile vt seruare de
ligno ipso die super ignē posito vel suspendere carbo-
nes: qz dyabolicū ē atqz pestifer: vt. xxvi. q. ij. c. illd.

Si credidit mulieres in gattas auerti aut in aliud aial
velire cū dyana paganorū dea vel cū innumera mulierū
multitudine de nocte super fustes egitando: ⁊ i monē
to multa terrarū spacia peragrare: qz falsissimū est ⁊
magnum peccatum talia credere: vt. xxvi. q. v. c. epi.

Si cum magicis incantationibus domū suam iustra-
re consuevit. qz mortalissime. p. ⁊ fm antiquos cano-
nes talib⁹ debet pnia qnqz ānoz: vt. xxvi. q. v. c. si qs.

Nota hic qz sortilegij diuini ⁊ malefici seculares s3 an-
tiquos canones quadraginta diez penitētia eēt ple-

etendi: etiam si illorum peccatus esset occultum. Manifesti autem multo plus. ut extra de sortu. c. i. Et horum absolutio sine approbata consuetudine episcopi reservatur.

Sunt et alie quasi innumerabiles hominum et superstitiones: et temporum observationes: quas de industria istic omitto. verum prudens confessor poterit sine nationes et personas prudenter perquirere: ut habet diffuse in canone. xxvi. q. i. et per totum. Interrogare iterum poteris confitentes si propter huiusmodi maleficia magis elegit deo creatori suo displicere quam suam infringere voluntatem: et male citius creaturis quam creatori suo placere: quia gravissimum fuit peccatum.

De secundo legis precepto.

Non assumes nomen dei tui in vanum dicit Moyses legislator. In quo precepto interrogandum est maxime de falsis iuramentis. Et in primis.

Si in cantilenis fabulisque ac alijs trumphis etiam verbis turpibus nomen dei nostri vel sanctorum scienter miscuit: quia mor. videtur. et totiens quotiens:

Si divina verba in trumphis et iocis miscuit graviter. p.

Si ex mala consuetudine iuravit per deum per corpus christi: per corpus virginis Marie: per virginem Mariam: per talem sanctum: per sancta christi evangelia per animam meam: et similia. graviter peccat.

Si leuitatis vel iocis causa etiam sine aliqua sui utilitate qualitercunque iuravit ad sancta dei evangelia per fidem dei benedictam: per fidem meam dicendo mendacium. morta. p.

Si vituperose per membra dei vel sanctorum iuravit. quia blasphemia et quod gravissima fuit. et debet anathematizari sine canones. ut. xxij. q. i. c. si quis per capillum.

Si iuravit per creaturam exhibendo ei divinam reverentiam mor. p. sine the. secunda secunde. lxxxix.

Si iurauit p celū. p grām dei. p sc̄m̄ baptis̄m̄. 7 p. ali
as creaturas. vel p alios iurādi modos veniale fuit.

Si iurauit ad corpus dyaboli. q̄ vanissimū reputat̄.

Si iurauit aliqd̄ facer̄ vel n̄ facer̄ & postea si ob̄uauit

7 si erat s̄ ebaritatē di 7 p̄ri. gra. p. nec ob̄uare tenet̄

Si iurauit quid ex impetu. super quo si plene d̄liberas
set non utiq̄ iurasset. Id si licitum erat: 7 non obser
uauit mor. p. 7 periurio puniendus est.

Si iurauit aliquid licitum: utpote dabo tibi cras tale
quid aut ad te venis̄. aut seruis̄ tibi. siue talem alo
quar pro te. 7 si hoc ex leuitate fecit. ut sepe fit. venia
le est s̄m̄ Ray. 7. xxv. di. §. criminis.

Si ēt ex lapsu lingue inaduertēter iurauit. venia r. p.

Si iurauit malum aliquod se facturū: utpota aliquē
percutere vel aliquem occisurum 7 baius. mort. p. nec
tenetur exequi. vt. xxij. q. iij.

Si in v̄ditionib⁹ suis seu emptionib⁹ iurauit se vendi
disse vel emisse tale qd̄ tali p̄cio. q̄ q̄n̄ id mala s̄uētū
d̄ine fac̄: nō sine magno pctō iurauit. vt ex. e. tua nos.

Si iurauit aliquod ventale peccatum facere si illud po
stea fecit s̄m̄ v̄b. mor. p. Quia vt ait impia dicitur p.
missio. que scelere adimpletur. xxij. q. iij. e. in malis.

Si inaduertenter 7 false in iudicio iurauit: ac etiam ex
tra siue sponte sine coacte. semper mor. p. s̄m̄ Archi.
in. c. habemus. xxij. q. i. Et tali s̄m̄ canoncs debet̄ pe
nitentia. xl. dierum in pane 7 aqua.

Si ēt aliquē ad piurādū iduxit. vel s̄suluit. aut coegit 7
huic p̄ mortali illo pctō d̄bet̄ p̄cā p̄nia. vi. q. i. q̄cūq̄

Si iurauit per verbum credo q̄ in veritate non crede
bat sic esse. quo ad d̄ni periurius est. 7 mor. p.

Si vi metuq̄ causa aliquid iurauit. 7 non obseruauit.
periurius fuit. s̄m̄ Ray. extra. e.

Si vnq̄ iurauit. nō s̄m̄ intentionē p̄statis. piuritis fuit

nisi ille qui prestitit inique et dolose prestitisset: sicut vi-
ri qui super adulterio vxoribus iuramenta prestant: et
quoniam illud inique exigunt: et ipse s'm earum in-
tentiones sine peccato iurare possunt: et q' dico de vxo-
ribus intelligesi. est et ceteris similibus s'm theo.

Si aliquid in iudicio pro certo iurauit q' dubius habe-
bat mor. p. vt. xxij. q. v. c. ille.

Si aliquid secretum tenere iurauit: etiam q' nullu' no-
cumentum alicui attulisset: si illud aduertenter reue-
lauit. m. p. ac etiam illi qui illum ad h' induxit sciens
illud fore secretum. vt habetur in. iij. di. xxi.

Si et aliqd nudo pacto vel mala pmissione alicui pmi-
sit: et no' obseruauit s'z theo. in. iij. di. xxxvij. mor. pec-
cauit et maxie qm in illa sua promissione se intendebat
obligare ad id faciendu' vel dandu': secus si p' errorez.

Si iurauit seruare statutu' aliqd et no' obseruauit mor. p.
et cotiens quotiens illud non obseruat. Nisi statutu' fuis-
set abrogatum per contrariam consuetudinum.

Si exegit iuramentu' ab illo que dubitabat deierare vl'
non obseruare s'm patres Aug. mor. p. vt. xxij. q. ij. q.

Si litigando iurauit de calumnia et postea cotrauenit.

Si iurauit nunq' pacem facere cu' pxio suo mor. p. Et huic
s'm canones debet pnia vni' anni. xxij. q. iij. q. sacro.

Si iurauit non se p'fiteri vel no' facere elemosynas: vel
aliud bonum: aut aliqua misericordie opera non se fa-
cturum mor. p. et periurus d' dici vt habetur ibi. s.

Si vxoris sue iuramenta irritauit male fecit: scens si cu' cuius
scadalo et dano adimpleta fuisset s'z tho. sa. se. q. lxxxix.

Si a iuramentis factis sine legitima ca' se fecit absolui
male fecit: nec tali beneficio s'm canonistas vti debet.

Si aliquem adiurauit p' inuocatione' diuini nois et huius
intendens illu' obligare ad aliqd faciendum mor. p.

Si se adiurauit dicēs nisi fecero tibi tale malu' vl' si ie-

ro l tali loco diabolus me exportz vñ talc qd male fecit
Si etiam adiurauit demones pro sciendo vel obtinen-
do aliquid ab eis mor. p. fm tho.

**De blaffemia at dei ⁊ sanctorum diffusus. j. vide-
bis in. c. de ira.** **De. iij. legis precepto.**

Sabbata santifices inquit **ADoyfes** legislator. In
quo interrogadū ē de p̄uaricatōe obseruationis festi.
Ad sunt tamen multe cause quibus legitime excusan-
tur homines si diebus festiuis laborauerint : vt pote
laboris modicitas : operis necessitas : cordis pietas :
ac euitatio publici periculi. Nō tamen laborātes pre-
dictis de causis excusantur a mortali si diuila illis die-
bus pretermittant nisi ineuitabilis foret necessitas.

Itaqz sic interroga.

Si in festis ab ecclesia vel ab episcopo aut p̄ consuetudi-
nez preceptis laborauit vel laborare fecit sine magna
⁊ euidēti necessitate mor. p. ⁊ totiens quotiens.

Si emit vel vēdidit aut aliquos contractus emptionis
seu vēditionis illis diebus fecit contra preceptū fecit.

Si sine magna necessitate itinerauit : equitauit aut na-
uigauit vel suos facere precepit : qz magnū. p. fecit.

Si cum suis laboratoribus vel dēbitoribus computuz
fecit ⁊ ratiocinia ac litteras scripsit vt in crastinum ex-
peditoz fuisset malefecit.

Si notarius sine mag. neces. instru. confecit vel aduo-
catus consilia edidit vt lucrum aliquod consequere-
tur mor. p. ⁊ illud lucrum erogare tenetur.

Si ad mercatuz vel nundinas sine mag. neces. accessit
male fecit : nō tñ mor. p. nisi pp hoc missaz dimississet.

Si quottidie lusit. vel ludentes aut corizantes asperit.

Si ipse coriza uit vel venatū aucupatum aut piscatum
iuit ⁊ missaz omisit ⁊ alios perdere fecit mor. p.

Si natusit ⁊ pp aliquā sui ostētationē se periculis sub

De.iiij. legis precepto.

infectionis exposuit. Idem est de equitaturis et astutibus: ubi multa occurrunt mortis pericula: quia semper fuere mortalia: et totiens quotiens.

Si per plateas per portas et alia loca publica stetit ubi multa verba detractoria et inhonesta dixit et audiuit: et alijs multas peccandi occasiones prestitit mor. p. et totiens quotiens.

Si tabernas et alia inhonesta loca frequenter et ibi aliquid mortale comisit duo mortalia comisisse ordinem est et hoc secundum omnes theos. eo quod mortale comisit et opus simile fecit: et verum est ratione reatus: non autem ratione actus.

Si ad misericordiam ad predicatores. et ad alia diuina ire contempsit. in. p.

Si diebus festiuis diuina beneficia non considerauit atque superpetam non exco gitauit graui. p. quia ex precepto per aliquam horam saltem de peccatis nostris tenemur dolere secundum omnes doctores:

Si pro gratijs exoluendis debitas orationes non dixit.

Si debitas oblationes in missa non fecit ad quas de bona consuetudine tenetur male fecit: non tamen mortum. per. etiam si pretextu alicuius consuetudinis non obtulit.

Si pro benefactoribus defunctisque suis diebus festiuis non orauit ut debuit.

Si diebus festiuis in bonis opibus misericordie temporalis et spiritualis atque alijs virtutibus non se occupauit:

Si aduocatus vel procurator diebus festiuis processus et alia leges vidit principaliter ratione lucri. in. p. et ergo tenetur.

Si fuit cytharista et sonator et per totam diem pulsauit et choreas duxit: principaliter propter lucrum non excusatur a mortali secus si fecisset propter aliquorum recreationem principaliter sed secundario propter lucrum.

De.iiij. legis precepto.

¶ Habeas in honore parentes: inquit Moyse legislator quo in loco non solum patrem et matrem: sed et auum auiamque: ac omnes ecclesie prelatos: et superiores: ac maiores omnes intelligendi sunt.

Et in primis si patri vel matri debitam in licitis nō
prestitit reuerentiam ⁊ obedientiam mor. p. s3 omnes
⁊ totiens quotiens.

Si non dilexit cordialiter vt tenetur vel eorum mor-
tem optauit mor. p.

Si eis non fuit vt debuit i olbus eoz necessitatibus.

Si eos fastidiuit ⁊ exhoruit qz graue peccatum fuit.

Si alimenta eis denegauit qz mor. p. ⁊ si cum murmu-
ratione ⁊ turbido vultu eisdem ipsa contulit.

Sunt etia sex generatiōes qb⁹ tenet quisqz si potens
est facultatibus sub pena mortalis peccati alimēta p-
stare. Et primi sunt filij parētibus ⁊ econuerso. Si vir
⁊ vxor. qz si vxor sit locuplex tenetur viro. Tertij fra-
tres adinuicem: si aliquis eorum egens sit. Quarti ser-
ui a domīnis. Quinti iurus a socris suis. Sexti tu-
tores pupillozum quia tenentur alere matres ⁊ sozo-
res ipsorum pupillozum ⁊ hec sū canonistas.

Si rebellis ⁊ contumax aut proternus aduersus illos
fuit mortaliter. p. ⁊ totiens quotiens.

Si illos desperit vel irrisit eis ꝓiicia irrogando. in. p.

Si cōicatus fuit eis: aut aliquod signum verberandi
ostendit morta. p.

Si eos vberauit qz mortalissimū ē ⁊ casus ē epālis nec
d3 absolui sine mag. pnia cū satisfactōe scandali dati.

Si ad iracūdiā ⁊ ad maledicēdum se eos pronocauit.

Si cum eis pertinaciter contendit: nullaz eis filiales re-
uerentiam aut timorem exhibendo morta. p.

Si patrem stultum fatuūqz aut ebrium vocauit.

Si matrēqz stultū scortū: huius. vocauit qz sp mor. p.

Si suā Nouerchā desperit vel vberauit: aut de ea tur-
piter obloquutus fuit: siue cū ea ꝓcubuit vñ qd sile co-
misit: qz grauissimū fuit ⁊ morte corporali dignus.

De ꝓuigno hoc idem interrogandum ē: qz idē. p. e

Si hec ipsa circa auum vel auia suaz. 7 alios maiores suos: v3 patruos tutores gubernatores 7 magistros fecit. quia quasi vnum 7 idem peccatum est.

Si parentibus 7 maioribus suis loquellā retinuit: nec bonum eis responsum vnq̄ dare voluit.

Si maioribus suis senibus: v3 auo 7 patribus atq3 aliis mortem vel eis maledictiones imprecatus fuit atq3 eos cu3 diabolo transmisit: qz aliqui potuit eē mor.

Si eoz vltimas voluntates pp auaritiā ipediuit vl ad eos cū firmi 7 senes erāt sacerdotes accedere nō pmi fit mor. p. Et tales s3 leges hereditate pvari possunt.

Si ipoz quozcūq3 maiorz suoz legata nō impleuit. vel multū implere distulit cū pot uisset. 7 pp hoc eozuz alias maledixit mor. p. Et sin canones rapinā 7 furtū. atq3 sacrilegium comisisse viderur vt. xxiij. q. ij. c. amico.

Si etiā ipsis legatis non satisfecit minus legitime fcis pp ignoratiā notariozuz mō p̄stet eis de voluntate testantis qz nō potuit testamēti formā obseruare mor. p. 7 satisfacere tenetur in foro conscientie. sin omnes.

Si parentuz suoz vota sibi ex testamento relicta nō ad impleuit. non solū mor. p. s3 7 hereditate pvari obere t.

Si post mortem ipsozuz animarum immemor fuit. qz ingratiitudinis magne signum est.

Si vxori sue verba contumeliosa dixit vocando eam scortum 7 obijciendo ei defectus parentum suozum. in eius contumeliā graui. p.

Si eā sine causa eaz verberauit magna cū ira mor. p.

Si nō puidit vxori sue 7 familie i necessitatib⁹ ex auaritia male fecit. quia eis malefaciendi occasionē p̄stitit.

Si vxor non fuit viro obediens 7 subiecta in licitis: vt debuit vel non delēxit eum vt virum suuz male fecit.

Si mulier contra virū suuz rixosa 7 irreuerens fuit 7 ad blasphemandū suū prouocauit: morta. pec. 7 marie

quando nouit naturam suam.

Si mulier soceros et cognatos suos non honorauit et male tractauit siue eos desperit et obiurgauit ac fastidiuit atque eorum mortem summo optauit: nec non et viro suo conuersos reddere studuit mor. p. et magna est digna pena.

Si eisdem non permisit obedire et seruire filios suos propter odium et iracundiam mor. fuit et totiens quoties.

Si mulier non honorauit cognatos suos si maiores se sed discisiones et lites per sepe in domo suscitauit grauissime peccauit nec est absoluenta nisi desistat.

Si scholaris discipulus famulus et subditus non debita magistris rectoribus et dominis suis obedientiam et reuerentiam non detulit grauiter pecc. eo quia et ipsi omnes patres habiti sunt.

Si patribus spiritualibus uel in primis pontifici Romano. ceterisque inferioribus prelatibus professoribus predicantibus ac alijs religiosis non debita reuerentiam et obedientiam in his que ad eos pertinent detulit grauiter. p.

Si eos spreuit ac de eis murmurauit.

Si sacerdotem qui ipse aut alios baptizauit blasphemare presumpsit.

Si priores qui eum ad baptismum tenuerunt non honorauit.

Si dominos temporales et alios urbium et locorum rectores non honorauit: sed eis turpiter murmurauit.

Si leges et sue terre uel ciuitatis statuta ex contemptu non obseruauit mor. pec.

Si etiam statuta synodalia non obseruauit et contempnit quia idem peccatum fuit.

De huiusmodi peccatis plurimis interrogandis plura uidebis in peccatis superbie et ire que de industria hic committuntur.

¶ De quinto legis precepto.

¶ Non occisor eris inquit Moyses legislator. id est nullus homicidium facies quod quadrupli fieri consuevit facto uel uerbo uoluntate ac malo exemplo. Et peritroga de facto.

- Si aliquē ex pposito deliberato occidit. mortalissime p. 7 absolutio cōiter pape reseruat. 7 fm theologos in iiii. di. xv. primo lesos placare tenet: deinde pro satisfatione culpe debet totā vitam suā cōsumere in oīo nibus 7 ieiunijs 7 alijs bonis operibus iugiter insistere. veritū oīa sunt hodie in arbitrium confessoris habentis auctoritatē. s3 super oīa tenet lesis satisfacere.
- Si aliquem adeo vulnerauit q̄ eidem mēbrum abscidit atq3 eum inutilem reddidit. q̄ quidpiam laborare non valuit. q2 non solum tenetur de culpa mortali. sed 7 ad eius placationem: 7 ad medicorum impēsas. atq3 ad lucrus cessans satisfacere tenetur.
- Si etiā aliquē adeo percussit: q̄ p aliquot t̄pus nō valuit laborare fm theologos in. iiii. di. xv. ultra mortale tenetur ei de tempore perditō in ipsa infirmitate.
- Si mulier ex pposito vel nimio labore. aut sua incuria fecit abortus. si fetus formatū erat homicidiū comisit vt extra de his q̄ filios occidunt. casus autē ep̄alis est.
- Si mulier ex pposito vel ex negligētia suū suffocauit partū. 7 si illum tenebat secum in lecto. ultra homicidiū cōmunicata est. extra. de his qui in. c. cōsuluit. 7 talis incretur penitentiā septenā. vt. l. di. c. si qua.
- Si occidit vxorē debet sibi aspera pnia atq3 p̄petua fm canones antiquos vt. xxxij. q. ij. c. Admonere.
- Si occidisset matrem vel patrem: debetur in pnia septēnis. vt ibidem supra. c. latozem.
- Si quem ab iniusta morte cū posset nō liberauit. m. p.
- Si quē occidit inaduerterē dando opam rei illicite vt iaciendo balistam: ludendo ad sara vel ad gladios: 7 huiusmodi non excusatur a peccato 7 pena homicidi.
- Si etiā dabat opaz rei illicite. sed debitā nō adhibuit diligentiaz. vtpote phiciendo tegulas de tecto 7 huius. non excusatur a mortali vt extra. e. cap. Joannes.

¶ Secundo verbo fit.

¶ Si mandauit vel consuluit homicidium vel mutilationem fieri aut factum approbauit morta. p. vt. l. di. si quis viduam ⁊ tenetur de damnis datis.

Si alicui assassino pecuniam dedit vel promisit eam alicquem occidendi: vel si assassinos occultauit defendit ultra mor. excommunicatus est.

Si quis mandauit vulnerari vel mutilari pro quibus secuta est mors homicidij reus est: vt extra de iniu. et dam. datis. c. nullus: ⁊ lesio tenetur satisfacere.

Si aliquis iniuste ad mortem accusauit: mor. p. ⁊ si ex hoc occisus fuit debetur ei penitentia. xl. diebus in pane ⁊ aqua: vt in. c. accusasti. de acc. nec talis debet absolui: sed ad sedem apostolicam mitti.

¶ Voluntate. iij. fit.

¶ Si ad bellum occasione aliquem occidendi accessit mor. p. sine illud fuerit iustum siue iniustum s'm Canonistas.

Si sibi met mortem optauit vel imprecatus est desperationis vel redij causa: quia persepe mor. est.

Si alicui animo deliberato mortem optauit: ⁊ quam ob causas: quia potuisset esse sine peccato verus si ex auaritia vel odio semper mor. est.

Si alicui quidpiam ad comedendum dedit vt aborsus faceret aut ne perciperet mor. fuit vt ex. c. si aliquis.

Si causa homicidij vendidit venenum vel res venenosas morta. pec.

Si aliquam medicinam vel aliud medicamentum alicui causa mortis dedit etiam si aliquod non secutum fuit malum vel mors nihilominus morta. pec.

Si medicus vel aromatarius aliquid infirmo non s'z cano. medicine dedit: p quo s'bscuta e mors homicida e.

Si vir pregnantem uxorem vel aliam adeo percussit q aborsum fecit homicidij reus fuit.

Si et eam nimirum laborare fecit et huius. m. p. et casus est epi.
 Si mulier est aliquid fecit vel comedit ut sterilitatem scopalis.
 efficeret mor. p. et ab isto homini casus episcopo reseruatus.
 Si defendendo se excessit defendendi modum et per minima
 re ex leuissima iniuria aliquem letaliter vulnerauit
 quia a proposito excessit mor. p. et de damno dato tenetur
 satisfacere ut Innocentius in c. Olim de restitutio. spo.

Si se ad multa mortis pericula exposuit vel alios ad
 hec induxit mor. semper fuit. Interrogatus circa hoc
 de multis periculis huiusmodi conditio persone ut in natando:
 lapides iaciendo. Equos furiosos equitando: et similia.
 Si fecit vel fieri fecit torneamenta et astutia: et similia
 quia species mortalia sunt: et si stetit ad spectandum ea quia. g. p. est.
 Si aliquem iniuste detineri fecit vel carcerari fecit ultra mor.
 ad satisfactions damni dati tenetur ut. xiiij. q. v. c. penale.
 Si infirmo vel indigenti homini elemosinam petenti non subuenit
 et mors subsequuta est iuxta homicidas computatur huiusmodi ambrosio.

C Malo exemplo. iij. fit.

Si homicidium spirituale commisit quod multis modis committitur v. 3.
 Si aliquem ad malefaciendum induxit vel ei peccandi occa-
 sionem prestitit seu peccati non prohibuit homicidium spirituale fuit.
 Si suo malo exemplo aut sua mala persuasione alicui scanda-
 lum dedit quia mor. fuit. ut de pe. di. i. c. Nolli.
 Si suasiōibus suis aliquem ad malefaciendum induxit ut pu-
 ta ad furandum: fornicandum perinradum et huiusmodi. mor. p.
 Si aliquem libellum famosum contra aliquem vel ali-
 quam scripsit homicidium spirituale commisit et maxi-
 mo supplicio dignus est nec talis absolendus est nisi
 famam restituat: famam per alium in contrariis can-
 tantes: et ultra ad satisfactions de dam. datis tenetur.
 Si aliquem vel aliquam sua murmuratioe occidit auferen-
 do eis famam et honorem deo esse fure usurarium pditorum so-
 domitam. Concubinarium: deceptorum et similia et meretri-

tem ebrīā fatuam: maleficaz ꝛꝛ. quīa vltra mortalia: tenet de oimoda satisfactiōe: vt. vi. q. i. c. detractores. Essent preterea ꝛ alie multe interrogaciones fiende circa hoc spūale homicidiuz quod in animalibus multis modis fieri consuevit: vt quādo prelatus vel paterfamilias male vtiqꝫ viuunt ꝛ ex nimia eorum austeritate subditos ꝛ filios ac alios ad desperationes inducūt ꝛ similia que infra vbi de statibus dicemus reseruant.

De sexto legis precepto.

Non mechaberis inquit **M**oyses legislator. i. nulum lurnrie peccatum facies. in quo sane precepto prohibetur omnis illicitus coitus ꝛ membrorum pudendorum vsus: vt etiam habetur. xxxij. q. iij. c. **M**eretrices: in quo illicito vsu colliguntur octo differentie que semper in omni specie sunt mortalia peccata.

De fornicatione primo que est inordinatis concubitus quo solutus cognoscit solutam.

Si ipse solutus cognouit solutas ꝛ quantas ꝛ quotiēs id peccati ppetranit: qꝫ numerus psonaz ꝛ pctōꝝ necessario est confidendum: ꝛ si in festo id comisit.

Si ꝛublas publice tenuit ꝛ si ex ill' aliq' fuest pediseq'.

Si ad meretrices accessit atqꝫ alios secū adduxit. ꝛ quotiēs ꝛ si i festo qꝫ duplex pctm fuit rōe reat' nō at ꝛꝛ.

De adulterio quod est alieni thori violatio. ꝛ id aliquando est duplex ꝛ aliquando simplex.

Si ipse iungat' cognouit puellā vel meretricē siue viduā simplex fuit adulteriū. pete quoqꝫ i h' d' numero.

Si ipse iungat' cognouit iungatā qꝫ duplex adulteriū.

Si vx. pmisit se cognosci ab alio vel sibi supposuit alienā partū aut ex adulterio cōcepit: qꝫ vltra pctm tenet.

Si ita ardent' amauit vxorē q' ēt si n' fuisse vxor ꝛuber' voluiss' cū ea vel eꝫ: vxor viz adulteriū comississe iter pretatine dicit. **P**ena aut' adulterantium est q' olim

De. vi. legis precepto.

capite plectabant & hodie deberent carceribus manere
pari atq; ius petendi debitū pdit si notoriū ē alis nō.

De stupro q̄ est virginū illicita defloratio quere.

Si aliq̄ puellā suis pollicitatiōib⁹ seduxit & stupranit.
q; vltra mortali tenet eā aut sibi desponsare aut ei do-
tes p̄stitueret fm̄ theo. in. iij. di. xv. & canoni. de adulte-
rijs nec oīno absolūēdus est nisi cautionem faciat.

Si aliquam volentem defloravit vltra mor. tenetur eā
reducere ad penitentiam. peteq; quotiens id peccatū
comisit & cum quantis & si in festo.

Si aliquam violentiam alicui mulieri cuiuscunq; sta-
tus intulit v; si aliquam violavit per vim vel p̄tra vo-
luntatem maiorum suorum e domo rapuit: quia vltra
mortalissimum capitis abscisione fm̄ leges plectēdus
est.

De sacrilegio.

Si cum persona deo dicata vtpote moniali vel reli-
gioso cuiuscunq; status vel gradus concubuit sacrile-
gium comisit: & quotiens id fecit.

Si aliud luxurie genus in ecclesia vel loco sacro comi-
sit quia sacrilegium fuit: & si euz persona religiosa du-
plex sacrilegium fuit. Et maxima penitentia dignus
est. pete de die & numero.

De incestu qui est p̄sanguineoz vel affiniū abusus.

Si cognovit aliquam consanguineum suū vtpote fra-
trem germanum patrem patrūm rē. vsq; ad quar-
tum gradum consang. vel affi. quia casus episcopalis
est per statuta synodalia: & maxime quādo hoc nefas
a viris perpetratur: tamen mulieres possunt absolui
nisi in primo gradu: q; tunc ad terrores mittunt̄ cōpō.

Si cognovit aliquā cognatā suā vel vxo. p̄sanguineā.

Si duas sorores v; m̄res & filiā: aut duas p̄sanguineas.
q; si id sciēter fecit priuaf fm̄ canones p̄petuo p̄iugio
& debet sibi penitentia. vij. annoz. vt. xxxiij. q. vi. si qs

Si cognouit aliq̄ quā p̄r aut frater aut p̄sanguineus eius cognouerat et si fuisset meretrix: incestū comisit.

Si comatrem vel quaz in baptisimo vel in confirmatio-
ne tenuerat aut vtramqz cognouit: incestuarius fuit.

Si matrinam suam vel eius filiam cognouit.

Si adoptiuam filiam vel eius filiam cognouit.

Si cognouit pater vxorē adoptiui filij. incestū comisit.

Si scienter cognouit filiastram suam vltra mort. am-
plius debitum ab vxo. sua non potest petere extra de
consa. si quis filiastram.

Si mulier coniugata permisit se cognosci a cōsanguī-
neo viri sui incestum comisit.

¶ De sodomitā nunc dicendum est: que est turpitudō
in masculum seu feminam facta. Et istud est granissi-
mus oīuz luxurie petōz: vt hf. xxxij. q. vij. capi. vsus.

Si masculus cum masculo turpitudines operatus sit.
quere quoqz ab eo si cū illo: in aliquo cōsanguinitatis
gradu coniunctus erat. quia maius peccatum fuisset
cum fratre et consanguineo q̄ cum aliis extraneis pe-
teetiam si in tali actu fuit agens vel patiens.

Si cū vxore ppria vel alia muliere id nephās exerceat:
idē pete a muliere si hoc a viro v̄ ab alio viro ptulit.

Si optauit etiam illud scelus comittere et cum quibus
et si operam dedit illud perficiendi.

Si ex hoc nephario opere aliquid lucratus est consule
vt omnino croget quisquis illic vel illa sit.

Si mulier cū muliere hanc turpitudines operata sit in
grez q̄ fuerit illa mulier: si soror: si cognata: vel con-
sanguinea. Preterea quere cū q̄bus operata sit sce-
lus et quo in loco aut qua die. **¶** De Bestialitate.

¶ Si cū aliquo bruto aliq̄ malū opatus sit neqz op^o
est querere cū quo. s̄ si i festo et quoties. et si aliū ad id
idurit: cui debet penitētia. vij. an. fm antiquos cano.

De. vi. legis precepto.

Si mulier supposuit se aliquo iumento: vel tenuit canes
in lecto rōne alicuius voluptatis. ¶ De pollutiōe.

Si se corrupit proprijs manibus vel alio quouis mo
do nō seruato naturalis modo. 7 quotiēs 7 si in festis.

Si aliquem ipse corrumpere vel aliquod animal.

Si permisit se ab aliquo vel aliqua corrumpi.

Si femina corrumpere fecit feminam aut virum.

Si ex aspectu virozum vel mulierum se corrupit.

Si ex tactu viroz se corrupit: 7 libenter punit se tāgi.

Si ex malis cogitationibus vigilando se polluit.

Si in somnijs aliquaz habuit pollutionē 7 qua ex cau
sa. v3 si ex crapula vel ebrietate aut turpi cogitatione
morosa: quia posset esse sine peccato ctiam veniali: et
quandoq3 mortali. ¶ De turpiloquio:

¶ Si de luxuria libēter locutus ē: 7 se ex hoc ad aliqđ
malum puocauit: aut pp hoc alios puocare voluit.

Si inhonestas cantilenas ad luxuriam puocantes
cantauit mor. p.

Si libros inhonestos frequenter legit mor. p.

Si cantiones fecit vel legit: vel scripsit seu audiuit cum
verbis lascinijs cum multa delectatione ad se vel ad
luxuriam puocandum morta. p.

¶ De malis cogitationibus.

¶ Si habuit in alas 7 libidinofas cogitationes cū desi
derio peccandi semper mortaliter. p.

Si carnales habuit cogitationis: 7 in illis moram tra
xit: 7 deinde ratione comprehendit id malum esse: sed
delectatione attractus illaz a se expellere non curauit:
ctiam si noller opus perficere mor. p.

Si propter hoc habuit motus carnales 7 in eis pluri
mum delectatus est.

Si ex s nocturnas habuit positiones: q2 morta. fuit.

Si comedit electuaria 7 huius. ad luxuriā puocātia
bac maxime

hac maxime intentione. moꝝ. p. ⁊ totiens quotiens.

Si mulier dedit filios ad lactādū vt liberi⁹ possz luxu-
rie deseruire. grauit. p. ⁊ magna rephēsiōe digna est.

Si recepit vl' dōdit mīera ⁊ dona gfa luxurie. m. p. ⁊ co-
gēdus ē vt talia paupib⁹ eroget tñ nō ē d' necessitate.

Si fuit leno vl' mediator huiusmodi mortalissime. p. vt
d' pe. di. i. c. noli. ⁊ tencē talē ad puerfionē reducef si p̄t

Si associauit illum quem nouerat ad procandum vel
aliud quid piam male faciendū ire. vel ad faciēdas
matutinas moꝝ. p.

Si scripsit vl' misit seu portauit aut recepit lras amato-
rias vl' ad lasciuia puocates. si h' aduertēter fec. m. p.

Si diu philocapt⁹ amore alicui⁹ mulieris: ⁊ illā cū suo
scādalo quocūqz ibat insequi voluit. moꝝ. p. Et si nole-
bat tenebatur ei satisfacere de iniuria infamie.

Si reddēdo debitū vxori d' alia cogitauit ⁊ ecō. semper
moꝝ. p. ⁊ totiens quotiens. hec delibera te fecit.

Si dedit licētiā viro ad alias mulieres accedere. m. p.

Si nimis zelotipus fuit de vxore sua ⁊ conuerso vxor
de marito: quia nullum bonū ex hoc prouenire pōt.

Si vir minus remissus fuit in cura vxoris sue. ⁊ eaz iu-
uenum quocūqz velūt placitare permisit male fecit.

Si mulier ornauit se fucis. capillaturis vscimtis disco-
latis ad voluptatē hoīz aliciēdā. m. p. ⁊ toties quoties

Si p̄tenta fuit plures habuisse amatores ⁊ ex hoc expo-
suit se ad loca grata vt videri ⁊ procari possēt moꝝ. p.

Si ex hoc vba inhonestā libēter audiuit vel dixit. m. p.

Si alicui ad malefaciendū domum vel locum cōces-
sit moralissimus fuit. Et si attulit ambasiatas vel do-
na. vel litteras Idem est.

Si picturas inhonestas in domo vel alibi fieri fecit vt in
eisdem oblectaretur pp turpitudinē ⁊ amorē moꝝ. p.

Si ymaginem sue amanti ob a morem carnalem sibi
d

De. vi. legis precepto:

depingere fecit. vt de turpitudine sepius recordaretur
mor. p.

De luxurijs coniugatorum.

Si cognouit vxorem extra vas debitum mortalissimum
fuit: nec talis absoluendus est nisi desistat. & vxor que
h̄ pertulit propter complacentiam viri magna penitē-
tia est plectenda.

Si cognouit in vase debito. s; mō inhonesto. si hoc ad
voluptatē fecit gra. p. scus si aliqua rationabili cā.

Si cognouit vxorē vel al̄s mulieres mēstruatas sciēter
mor. p. ac ēt vxor que h̄ indicare recusauit. scus si hoc
fuisseēt stinnus. vel pp simplices vxoris verecundiam.

Si cognouit vxorē in puerpio nondū mūdā. male fecit.

Si ea cognouit partui propinquam peccatum est. ppter
periculum & honestatem: non tamen mor.

Si cognoscendo vxorem quesuit cuitare generationes
vel in tali modo stetit q̄ fieri non posset mor. p. & toties
quotiens: idem q̄ maxime interrogandum est.

Si cognouit cā pp sanitatē corporale nō excusat a pctō.

Si vxor pctēti viro sine rationabili cā debitum reddere
noluit & ei peccādi materiā dedit a mortali nō excusat.

Si vir vxori reddere noluit grauer.

Si cognouit eā diebus festiuis & maxie solēnibus & tpe
iciumj venialiter. p. vt. xxxij. q. iij. c. quotiens.

Si nimis impudicus circa tactus amplexus & oscula at
q; alia inhonesta fuit aliquando mor. esse potuisset: qz
ea sacro non conueniunt in matrimonio.

Si vxor ignominiam suam viro discoperuit vel se disco
periri permisit: exprobratione digna est.

Si vxorē cognouit nō pp proles vel debitum reddendū
s; sola sua inextinguata & isaciabili voluptate. Et se pp

huiusmodi intempantiam periculis exposuit gra. p.

Si se adinmicem ex tactibus impudicis extra matrimo-
nium corruerunt grauer peccauerant.

Si fecerunt actus inhonestos p̄stibus filijs filiabusqz ac ceteris de domo: vt osculando: tangendo: 7 verba occiosa dicendo grauit̄. p. propter malum exemplū. De alijs etiam ad luxuriam pertinentibus interroga- re poteris: prout habebis. j. in capitulo de luxuria.

De septimo legis precepto.

Non furtum facies: inqt̄ Moyses legislator. in quo sane precepto prohibetur omnis contractatio rei alieni inuito domino: per furtum autē interpretatiue accipiemus hoc loco omnis rei alieni illicita possessio: 7 ideo ab ipso furto incipiendo fm̄ condictio. persone sic interrogare poteris. Et primo.

Si pecuniā supra dñi: supra iustitiā: supra proximi supra vtutes dilexit. adeo q̄ eius gra oia illa cōtēpsisset: qz qñ id alo deliberasset fecisset. semper moz. fuisse.

Si aliqd furatus ē. qz moz. p. 7 ad restitutionē oio conpellēd⁹ ē. nisi res fuisse modici p̄cij. vt. xiiij. q. vi. c. fi.

Si rem parua m furtim accepit cum intentione plus accipiendi si potuisset. mortaliter pec.

Si furat⁹ ē aliqua aialia. vtpote. pullos. anseres. aues. seu canes venales. Equos. vitulos. oues. capras: ant plātas. arbores. viridarios. 7 huius. qz vltra moz. te- tur ad restitutionem. 7 cogendus est satisfacere.

Si aliqd inuenit cū aio retinēdi: 7 retinuit furtus fecit. vtputa si inuenit aliqd ex naufragio. vel incēdio. aut ex ruina. vel alio quocūqz modo. que non habebantur p̄ derelicta. moz. p. 7 ad restitutionem tenetur.

Si accepit lignamina vel alie quecūqz res a fluminibus portate: siue in mari causa alieniande nauis iacta ta restituere tenetur: aliter furti reus est.

Si inuenit aialia siluestria vel pisces aut aues 7 similia in retibus aliorum: si non restituit. furti reus est.

Si in alia naturaliter domestica depdita inuenit: vtpote.

De. vij. legis precepto:

- bones: capras: oues: porcos: equos: gallias: anseres,
aneras: pauões: accipitres: 7 canes: 7 illa cepit: 7 si re
stituit. in. p. qz sibi equatē bone scie restituere tenet.
Si etiam aliquas res accepit illorum qui incendiū pa
ciebantur maliciose ad restitutiones tenetur: vt extra
de iniur. c. si quis domum: secus si se exposuisset peri
culo vel habebantur pro derelicto.
Si optauit multa furari. quia semper mor. p.
Si aliqua bona sibi mala fide prescripsit furti reus est
7 illa cum fructibus restituere tenetur.
Si ad hoc vt furtū fieret consiliū fauorem vel ascensum:
aut laudatione aliquid simile prestatit: quia tenetur si
alias non fecisset sibi theologos in. iij. di. xv.
Si ad furtum faciendū aliquod ferramentū vel scalas
aut seortam vel aliam quācunqz opem stulit mor. p.
7 ad restitutionem tenetur etiam si nihil habuisset: et
sua cooperatione id solum fecit.
Si furtis faciendis fumi vel ignis signum dedit: aut
verbis exhortatiuis animauit vltra mortā. ad satisfā
ctionem tenetur sibi Innocen.
Si ignes in aliqua domo posuit vt fures in alia domo
facilins furta committere possent vltra mor. in solidū
tenetur sibi Innocen.
Si cum aliquo fure societatis non furandi causa acces
sit: sed defendendi vltra mor. sibi Innocen. tenetur: si
fur alias non fecisset nisi eius societas affuisset.
Si mandauit furtū fieri et si nihil vtilitatis habuit ad
restitutionē tenetur de omni dāno vt. ij. q. iij. iulianus
Si scienter rem furatā recepit qz tenetur restituere.
Si ratum habuit furtū suo noie factū mor. p. 7 ad resti
tutiones in solidū tenet. si damnificatus ex sua ratiba
bitione rem suam consequi non potuit. ij. q. iij. qui.
Si fraudauit iustas gabellas 7 pedagia portando mer

ces hinc 7 inde furti reus est 7 satisfacere tenetur: nec absolui debet nisi satisfaciat: fecus si pro vsu suo 7 familie aliquid attulisset de istis et tenet satisfacere: quodotales gabelle pro vniuersali bono posite sunt.

Si sciēter d̄ furto comedit aut dubitabat fuisse furatū ultra .p. p̄ t̄to satisfacere tenet s̄z theo. in. iij. di. xv.

Si vxor viro quid magnum furto accepit vt in rem p̄p̄riam conuerteret moz. p. secus si in commune commodum conuertere intendebat vt. xiiij. q. vi. c. fi.

Si filius patri vel auo aut alijs de domo maioribus 7 quibuscunqz suis aliquid furatus fuit. vt in malos vsus conuerteret moz. p.

Si filia pentib⁹ suis furata fuit q̄vltima .p. f̄stituet tene.

Si cognata vel nurus foccris suis. vel frater fratri aut discipulus maḡstro. seu seruus vlt ancilla dñis suis: nec nō 7 colonus patronis ac laborator conductori suo. 7 huiusmodi furati sunt vltima moz. ad restitutionem cogēdi sunt nec omnino absolucudi donec satisfecerit.

Si mater vni filio de rebus aliorum filiorum aliquid occulte dedit furtum comisit.

Si vxor de rebus mariti occulte parentibus dedit furtum comisit. secus si fuisset quid minimum.

Si vxor de rebus mariti ddit filijs alterius mariti qd̄ quam furtum fecit nisi in magna fuisset constituti necessitate. quia tunc licet cum honeste tamen.

Si mater filiabus suis a patre dotatis contra voluntatem heredum aliquid dedit furtum commisit nisi de rebus que ad ipsam pertinebant etiaz si in propria domo adhuc forent.

Si mulier alienum partus sibi supposuit vel de alieno viro concepit furtum commisit 7 quantuz in se est heredibus satisfacere tenetur.

Si constat alicuius esse adultere filium nisi restituat
d̄ iij

- hereditatem veris hereditibus furti culpa reus est si id pro certo ante prescriptionem sciuit: alias non.
- Si in numerando mensurando vel ponderando aliqd surripuit furtum comisit.
- Si scienter in alieno agro vel solo in scio domino agri edificauit furtū comisit: et dño agri satisfacere tenet.
- Si terminos vel cōfines alterius possessionis remouit vt sua iura ampliare videretur furti reus fuit.
- Si rem furatam perdidit vel deteriorauit: quia ad oē damnum satisfacere tenetur.
- Si vsus fuit pignore ad sui vtilitatem contra voluntatem domini furtum comisit s̄m tho. 2a. 2e. q. lxxviii.
- Si rem accomodatā sibi retinuit furtum fecit s̄m theologos in. iiii. di. xv. nisi tantum deus de suo haberet qd alio modo consequi non valuisset.
- Si aliquid depositum fraudulenter sibi retinuit: quia non solum ad ipsius restitutionem: sed et ad omne eius interesse tenetur.
- Si rē suā apud aliquē depositatā: vt eū accusare posset furtū surripuit: nō soluz mor. p. s̄ et furti reus est.
- Si scienter aliqd emit de rebus furatis vel raptis. in. p. et vsqz in infinitū: vero domino restituere tenet etiam si publice in mercato emisset. Ac etiam si illam alienasset vel perdidisset: aut ei violenter ablata fuisset: semper tenetur s̄m hosti. xij. q. ij. ar. c. vult crane.
- Si aliquid vsurario vel dño suo surripuit vt elemosinas p̄ eis faceret: male fecit. qz non sunt facienda mala. vt veniant bona. vt. xiiij. q. v. c. forte aliquis.
- Si aliquid de ecclesia furatus fuit. non solum furtum. sed et sacrilegium comisit.
- Si etiā aliqd sacru de non sacro furtine abstulit. vltra furtū. et sacrilegium comisit vt. xvij. q. iij. si quis.
- ¶ Si pp furtū faciendū effregit locū sacru vel religio.

si: qz vltra furtū z sacrilegiuz excōicatis est: s; ante denuntiationez a dyocesano potest absolui. post vero non vt extra de senten. excom. c. conquesti.

Si fures z latrones raptores ac pyratas defendit in et domos suas: seu portus suos recepit satisfacere tenetur vt. ij. q. iij. c. qui consentit.

Si tacuit furtum cum ex officio prohibere potuisset tenetur si non restitit furto cum ei ex officio competebat satisfacere tenetur.

Si res foratā in iudicio vocatus non manifestauit ipse ad restitutionē teneri v;: z maxime vbi periculū sui corporis non imminebat: vt extra de fur. qui cum fure.

Si restitutionē furtoꝝ impediuit occultando v; rez furatas: vel latrones vt dictū est ipse satisfacere tenetur.

Si indistributione elemosynarum sibi aliquid furtim retinuit vltra moꝝ. tenetur satisfacere illis indigētib;.

Si miserabilib; psonis v; ab adolescētal' nubilibus p dotibus vel elemosynis penrādīs sibi dona z sportulas accepit furtim comisisse v; z restitnere tenetur.

Si elemosynas pauperū indignis z infamibus psonis seu parentibus erogauit: qz si id mala intētiōe fecit moꝝ. p. z in conscientia satisfacere tenetur.

De rapina que consistit in publica violentia. 2

Si p v; alicui aliqd abstulit mains peccatus q̄ fur comisit: qz hūc oēs doc. est inuis furto z vltra moꝝ. tenetur omnino satisfacere nec absolui potest nisi rē.

Si in rapina aliq̄ efficacē cās prestitit: qz idē ē sicut de furto dictū est: v; si illam fieri mandauit si consuluit si consensit: si laudauit: si receptauit: si participauit. si defensauit: si emit si non obuiauit: z si non manifestauit: qz insolidum de omni damnificatione tenetur etiam si tacuisset cum ex officio tenebatur.

Si alicui aliquid per metū aut ob aliquaz reuerentiaz

seu importunitatē extorsit: rapinā comisit: et restitueri tenetur sicut in hosti. extra de his que vi me. ca. fi.

Si aliquid recepit per cessando a vexatione alicuius indebita rapinam fecit: et ad restitutionem omnino tenetur.

Si fuit natus vel officialis alicuius palacij seu fori antecurie et aliquid ex immoderata improbitate a litigantibus extorsit: rapinā comisit: nisi fuisse quod paruum et ad restitutionem tenetur sicut in canonistas si salariatus erat.

Si aliquid turpiter acquisit: vel dolo fraude deceptio metu aut extorsione et similibus modis rapinas commisit dicendus est. Et quibus extorsit restituere tenetur.

De usura que semper est peccatum mortale: nunc interrogationes formande sunt.

Si pecuniā vel aliud per usu presumit sub spe lucri tacto vel expresso mutuauit usurā comisit. xiiij. q. iij. si fenera.

Si mutuauit super pignus rei mobilis vel immobilis et interfructus percipit usuras fecit extra de pigno. illo.

Si accomodauit aliquid cum spe alicuius seruitij sequendi: ut puta subuentione persone: bonis: equis: aduocationis procurationis in palacio: et similia usuram commisit: et ad restitutionem talium beneficiorum perceptorum tenetur: vt. xiiij. q. iij. c. plerique.

Si accomodauit tabernario ut gratis comederet: usurarius dicendus est.

Si accomodauit in foribus cum pacto ut de lucris aliquid perciperet: usuram comisit.

Si pecuniā penes negociatorem posuit: cum intentione aliquid utilitatis percipiendi etiam sine aliquo alio pacto: sed vult omnino in omni euentu suorum capitale saluum esse: sicut in. iij. di. xv. usuram comisit: secus si voluit de damno et lucro participare.

Si alicuius pacto mutuauit ut et ipse tantūdes sibi vel alteri nomine suo remittat: usurā comisit. quia illa pecunia

ria obligatio precio extimari pōt: vt ex graui: in Cle.
 Si alicui hoc pacto mutuauit vt aliqd ab eo emat vel
 coquat i suo forno: aut i suo molendino molat: v' qd
 simile ad sui vtilitatem faciat: vsura fuit fm canoni-
 stas s; ad restitutionem non tenetur.

Si alicui mutuauit cū hac conditione: q; res pignora-
 ta sua fieret nisi tale tempore persoluisset: vsurā fecit.

Si debitoribus suis prorogationē termini facere no-
 luit nisi aliqua data pecunia vel qd simile vsura fuit.

Si alicui rem accomodatā dimittit quādin sibi scruiit
 vel quīdpiam singulis annis offert: et ob hoc patie'ter
 possidere permittit: alias non vsurarius est.

Si pecuniā p simili pecuniā: aut aliā p simili alicui tra-
 didit: sperans tempore restitutionis plus valere: vsu-
 ra fuit. si hac sola itētiōe fecit vt meliorationē lucrarec.

Si in eadez vsuraru alicui .x. brachia panni p alijs .x.
 licet vsura expresse non facit: tamē facere non licuit.

Si mutuauit pecuniā recepturus alteri^o generis alio
 in loco v' tpe vt i extimatōe lucrarec vsura fuit hosti.

Si mutuauit mercatori ad negotiationem eunti aliqd
 vltra fortez recepturus eo q; in se et pecuniarū et mer-
 cū periculū suscepiss; vsurā cōisit extra.c.c.nauigati.

Si granti vcr^o dedit nouū postea recepturus. et si hoc
 solum fecit respectu meliorationis vsuram fecit fm
 Ray.in.ca.consuluit extra.eo.

Si enit fructus agri seu arboris multo viliori precio
 propter solutionis prematurātionem vsuram fecit s;
 cano.c.nauiganti.

Si res suas cuiuscunq; generationis fuerit plus in isto
 vendit ratione dilationis termini vsuram fecit.

Si mutuauit cōitati vel alteri psonē cū pacto q; durā-
 te termino nō teneat solucere collectas legitime ipone-
 das vsurā fecit fm canonistas in.c.consuluit extra.e.

Si aliquando accepit uxorem per se vel per filium suum
 & a socero vel ab aliis cautione accepit de soluenda do-
 te incerto termino & interim ex pacto a socero vel ab
 alijs quinque pro centenario recipit usuram commisit sicut ca-
 non. in. c. salubriter extra. e. asserunt tamen equissimum
 esse debere maritum a socero alimenta percipere pro
 boneribus matrimonij: non ut pecunie fructus Et in
 hoc casu sine scrupulo posset de alimentis conuenire.

Si mulier vidua vel eius heredes aliquid pignus ab hereditate
 mariti pro dote restituenda recepit ut interius fructus
 percipiat nisi fructus in sortibus computantur usuraria cesset.
 Etiam si statutum fuisset quod heredes tenerentur ad alimenta eius
 quod tale statutum doctores non approbant in. c. ex gratia.

Si scienter accepit dotem ab patre uxoris sine usurario
 quod non licet si nil aliud habebat nisi de usuris aliter deo sic.
 Si suo consilio aut consensu aliquis priuatus vel com-
 mune pecunias sub usuris dedit & ipse usurarius fuit
 extra. e. c. conquestus.

Si aliquomodo usurae mediator fuit. quod si magna absque
 necessitate & rationabili causa fecerit mortali peccato. vel remittente ad
 hoc quasi sua ipsoportunitate idurum magnam peccato commisit.

Si accepit in mutuo sub usuris ut luderet vel ut in malos
 usus expenderet mortali peccato.

Si aliquid dono. aut alio quocumque modo ab usurario
 accepit si nil nisi ex usuris habebat. restituere id tenetur.

Si cambium non reale sed fictum fecit usuram comi-
 sit sicut omnes canonistas. Ipsa & enim cambia in ma-
 gnis ciuitatibus fieri consueverunt. de quibus multi
 tractatus confecti sunt.

De societas animalium.

Si aialia aliqua ad societas dedit. & conductorem nimium
 grauauit. iniusticiam mortalem fecit. non tamen usuram.

Si societas aialia capitale voluit saluum esse usuram fecit.

Si tradidit aſalia ad paſcendū vel cuſtodiendū alicui.
 ⁊ in ſe periculū nō retinuit: ſz dō. Sctus fuit illicitus.
 Si ſcienter emit animalia a ruſtico nō extantia: ⁊ ipſa
 eidem ad ſocidum locauit: uſuram pro certo comiſit
 ſecus ſi id verum eſſe arbitrabatur.

Si dimiſit facere contractus illicitos potius pp mūda
 num timorē q̄ diuiniꝝ mor. p. ⁊ totiens quotiens.

Si credidit vel dixit uſuram fore licitam ⁊ nō pecca-
 tus ſi hoc pertinaciter aſſeruiffz hereticus eſſet extra
 e. Et graui.

De octauo legis p:cepto.

Non falſum teſtimonium dices inquit Moſes le-
 giſtator. In quo p:cepto prohibetur omne genus
 mendatij ſiue pernicioſi: ſiue iocoſi: ſiue officioſi. Et
 ideo ſic interrogabis.

Si in iudicio falſum teſtimonium contra aliquēꝝ tulit
 qz tria mortalia comiſit: primo quia periuſurauit. ij. qz
 iudicem in iuſtam ſententiam ferre fecit. iij. quia pro-
 ximum turpiter leſit: ⁊ ideo de omni damno leſo ſa-
 tiſfacere tenetur: vt. xiiij. q. v. c. Non ſane.

Si pro teſtimonio ferendo etiam iuſto aliquid habere
 voluit: qz mor. p. vt. xiiij. q. v. eodem. c.

Si pro falſo teſtimonio ferēdo aliquid accepit: vltra
 mor. reſtituere tenet ei iniuriam tulit. xiiij. q. v.

Si aliquid recepit vt nō accuſaret de peccato comiſſo.
 turpe lucrū fecit: ⁊ de bono cōſilio reſtituere tenetur.

Si aliquid recepit: vt nō accuſaret de malo ppetrādo.
 mor. p. ⁊ ad reſtitutionem cogendus eſt: nou eidem q
 dedit ſed pauperibus. i. q. i. c. Inbcmus.

Si calumnioſe aliquem accuſauit: vel alicuius crimen
 non ex caritate ſed ex odio aut lucri gratia denuncia-
 uit vltra. morta. ad ſatiſfactionem damni dati tene-
 tur ſin Hoſti. in tit. u. de peni. §. quibus.

Si fuit officialis publicus ad accuſandum damnifi-

cantes. ⁊ non fecit. vltra perjurium mor. ⁊ de damnis etiam ipse de suo satisfacere tenetur.

Si testificando rem dubiam. pro certo asseruit. mor. p. ⁊ si iuravit periurij reus fuit.

Si alicuius falsi instrumēti sciēter testis fuit. mor. p.

Si alicui⁹ instrumēti feneratoris sciēter testis fuit. male fecit.

Si pro cā matrimoniali vel cōsiliū testificando aliqd p̄ter exp̄sas habere voluit. s̄z tho. symōiacus fuit.

Si in iudicio litigauit. sciens non iustam fauere. cām. vltra periurium. mor. tenetur de omni damno.

Si litigando a iudice iniustam habuit sententiam: qz post cognitionem illius iniusticie: si non retractauit. mor. pec. nec saluari potest nisi satisfaciat. s̄m Pau. in. c. i. de concess. preben.

Si i p̄cessu alicui⁹ sui litigij cognouit se iniustā fouere cās. si nō desistit mor. p. ⁊ d̄ dānis datis p̄ti adūse satisfacere tenet. s̄z canonistas. ar. c. dom⁹. d̄ sc̄dis nuptijs.

Si corrupit alterius partis iudicem vel testes: seu aduocatum. vltra mortale tenetur satisfacere.

Si falsauit istra vel libros alicui⁹: aut destruxit v̄l cōbussit seu occultauit. nō solū. m. p. ⁊ ad restitutionē totū interesse tenet et s̄z leges magna pena dignus erat.

Si a iudice interrogatus in iudicio mendaciū dixit et q̄ non iurasset periurij reus fuit. vt. s̄. dictum est.

Si negauit v̄l petijt aliqd qd ipse v̄l ali⁹ dare debebat vel h̄re s̄i d̄bebat. vltra. m. d̄ iniuria satisfacere tenet.

Si extra iudiciū negauit. id qd aliqs p̄rio dare debuerat. cū sibi d̄ veritate p̄staret. vltra mor. d̄ vāno tenet.

Si extra iudiciū aliquē iniuste ifamauit aut accusauit dicēdo sp̄z latronē ⁊ s̄ilia. s̄z hosti. i. c. si culpa extra d̄ inia. ad restōnē. tenet. nec absolui pōt dōec satisfaciat.

Si aliqd p̄nitiosuz dixit mēdaciū. qd s̄ honorē dei v̄l p̄ximū fuerit notabile. semp mort. fuit. vt dicendo for.

De. ix. legis precepto.

nesciationem vsurarij & similia non esse peccatum.

Si mendacia dixit in emendo: vendendo: garulando et causa solatij. vel causa exaltatiōis veniale fuit s3 tbo. nisi aliquod scienter addidisset inrauentum: quia tūc mor. fuisse & totiens quotiens.

De susuratione.

Si fuit susuro & bilinguis disseminando inter amantes discordias. dicendo vni malum de alio: & econuerso. quia morta. & grauissimum semper est: & multo maius q̄ furtum: nec omnino talis absolendus est nisi satisfaciatur. quia filius dyaboli habetur.

Si detrahēdo alicui: qd notabile iposuit. qz vltra mor. oio & ipc satisfacet tenet. nisi piculū corpis sui iuineat.

Si alterius peccatum narrando aliquid addidit: quia fame tenetur satisfacere.

Si alterius peccatus occultum cā diffamandi manifestauit. mor. p. & quantum in se est tenetur satisfacere.

Si etiam occultum alicuius peccatum ex quadā loquacitate manifestauit: veniale potius q̄ mortale fuit.

Si peccata manifesta iniuriādi intētiōe narrauit. m. p.

Si aliquoz defunctorū defectus in obp: obriū suozū parentum recitauit. mor. p. & totiens quotiens.

Si alioz bona facta dixit mala intentione gesta. v3 ad quandā hypocrisim seu supbiā ostentandam. mor. p.

Si tacuit bonū alterius cū opus erat ad eū exaltandum vel eū liberandum. & si ex malicia tacuit. grauit. p.

Si alioz diffamatiōes & detractiones libenter audiuit mor. p. & toties quoties. secus si ex quadam leuitate.

Si Recto: vel paterfamilias sinistras relationes audiēdo cū posset nō corripuit. mor. p. vt. xv. di. §. alias at. eo quia id ad eos potissimum pertinere videtur.

De nono legis precepto.

Non concupisces uxorem proximi tui. non ancillā zc. inqt

Moyſes legiſlator. vbi ſz doctores. phibetur omis eo cupiſcentia inferior: prout eſt in conſenſu rationis non prout in ſuggeſtione. Et ideo ſic interrogabis.

Si concupiuit qualitercunq3 comitere peccatus carnale. cum aliena muliere: quia ſi id deliberare. 7 cū conſenſu rationis fuit. mor. p. 7 totiens quotiens. talis de liberatio 7 conſenſus fuit.

Interrogaq3 q̄ fuerit ſpēs ipſius concupiſcētie. qz qualis fuit tale 7 peccatū: 7 ſi mutauit cogitationē aliquādo de perſona in aliā. Et ita ſi pluries mulieres. vnā poſt aliā vidiffet cum concupiſcentia ear: totiens mor. peccaffet. vt. xlix. di. c. hanc. Et ideo valde periculofus eſt huiusmodi peccatum: quia vix quis poterit cogitare quot 7 quantas mortales habuerit cogitationes.

Si concupiuit habere amatrices vel amatores multos: quia vt ſupra dictum eſt: etiam ſi noluiſſet peccare. ppter ipſius tamen delectationem. mor. pecca.

Interroga deniq3 q̄tū in talibus cogitatiōibꝫ pſeuerauit. 7 ſi in feſtis. ſi i eccleſijs. ſi i locis ſacris. ſi cū affini- bus vel pcellis. vel religioſis: vel coniugatis. vel cum maſculis: quia iſte circūſtantie neceſſario ſunt conſtē- de.

De decimo legis precepto.

Non concupiſces rem proximi tui: inquit Moyſes legiſlator: non bouem: non aſinum: nec cetera que illius ſunt. In quidem vltimo precepto pariſormiter prohibetur omnis concupiſcentia ſubſtātie aliene. Et ideo ſic interrogabis.

Si concupiuit res primi ſui. qualitercunq3 habere ſine iniſtia aut enim iuſtitia 7 hoc animo deliberato: quia totiens. p. mor. ſicut dictum in precedenti precepto.

Si optauit aliquem decipere quocunq3 modo: qz ſem- per inorta. pecca. Et hec vt plurimum contingit circa mercatores 7 artifices.

De septem peccatis capitalibus. Et primo de superbia que est immoderatus affectus proprie excellentie sic interrogabis.

Si domino deo suo ingratus extitit eius ingētia quotidianaq; beneficia non cognoscendo. eiq; gratias cōdignas pro posse non exolvēdo. atq; eius sanctissimo nomini in omnibus laudes ascribendo: necnon et pro his eum super omnia diligendo: q; hoc est continuus hominum mortalium superbie victim.

Si de beneficio proximi suscepto ingratus fuit non retribuendo ei vicissitudinem in necessitate constitutus. ingratus fuit.

Si de beneficijs pceptis murmuravit atq; ea cū suo benefactore contempsit.

Si suo benefactori mala pro bonis retribuit: vel quid in contemptum eius fecit: quia mortalissimū fuit.

Si bonū qdēq; habuit vel habet a seipso vel proprio ingenio aut proprio studio se habere existimavit ⁊ nō a deo suo utpote honores. dignitas. divitias. īgeniū. scientiam. eloquentias. sanctimonia ⁊ ceteras quasq; virtutes aut gratias quandoq; potuit esse mortale.

Si se laudavit habere virtutes quas habebat dei alienas sibi scripsit. graviter peccavit.

Si bōa q̄ h̄z credidit sibi a deo data. s; pp̄ sua merita.

Si ut singularis apperet alios vel al's dēspexit: q; in p̄dictis quatuor casibus magna superbia reputatur.

De p̄sumptione q̄ sibi libēter alioꝝ bonuz ascribit
Si aliq̄d offiū exerceat qd̄ nesciebat ī piculū. primoz suoz: ut p̄fessōes audire: mederi firmos p̄sules q̄ nesciebat moꝝ. p. ut colligitur in. iij. sen. di. xvi.

Si posuit etiam se facere que erant. s̄. facultatem suaz ut facere officia ad que non est ordinatus nec constitutus moꝝ. p. fm̄ theologos.

Si fuit p̄sertata

Si fuit conseruator alicuius prouinci vel ciuitatis 7 se intromisit de his que non debuit v3 preter q̄ in violētis 7 manifestis iniurijs. mor. p. 7 fuit ex tunc ipso facto a tali officio suspensus. Et ipse et qui procurauerunt huiusmodi excessum in suam excommunicatio nis inciderunt: nec debent absolui nisi satisfaciant de expensis vt de officio dele. lib. vi. Hac constitutione.

Si cū esset ignorās aliquod accepit publicū officin3: vt fuit notarie. iudiciarie. 7 huiusmodi: ex qbus dānar⁹ fuit proximus. mor. p. 7 de damnis satisfacere tenet.

Si fuit iudex a cōitate sua ad aliquas cās deputatus si in his ex ignorantia aliquā dedit iniustam sententiam mor. p. 7 de damnis satisfacere tenetur: secus si in his peritos consulisset. quia tunc non teneretur.

Si p ignorantia iudex partē dānicauit vel grauauit ad restitutionē tenet eum sciebat se ignorantem fore.

Si exposuit se periculis peccatorum mortalium probabiliter mor. p. 7 maxime si de periculo aduertebat.

Si de misericordia dei nimis p̄sumpsit: 7 ex hoc in peccatis perseuerauit. mor. in spiritum sanctum fuit.

Si aliquod peccatum sub pretextu future confessionis comisit: quia etiam mor. in spiritum sanctum fuit.

Si talis ac tantus se existimauit: q̄ deus eum etiā peccantem non puniet vel a sua misericordia non excludet mortaliter a deo peccauit: ac si diuinam iustitiam in omnibus paruipendisset.

De ambitione. iij. superbie. filia que est appetitus inordinatus dignitatis 7 potentie. Et ideo quere.

Si pp ambitionē appetiuit dignitates sp̄iales vel temporales: 7 hoc solū pp honorem 7 bonū tyale mor. p.

Si appetiuit qualemcūq3 dignitate3 sciens se indignū 7 pro ea adipiscenda. paratus erat quandocūq3 mortale committere. mor. p.

De superbia.

- Si indignationem aliquam offendit. & sibi non exhibebatur honor sicut volebat. & si ex hoc a consortio societatis recessit magne superbie signum fuit.
- Si aliquid dedit pro beneficio vel officio seu ecclesiastico vel seculari habendo simoniacum mor. fuit.
- Si aliquid ex pacto mutuauit pro officio habendo vsuram fecit. secus si pactum non apposuisset.
- Si ita inordinate in quibuscunq; rebus honorem que fuit & ibidem quasi suum constituerit finem mor. p.
- D**e temerario iudicio quarta supbie filia. & sex modis mortalibus committitur. quia contradicit precepto christi. qui ait. Nolite iudicare.
- Si iudicauit aliquem de mortali sola suspitione aut leuibus inditijs. mor. p.
- Si iudicauit aliquem non seruato ordine iuris. vel etiam seruato. sed iniqua voluntate. mor. p.
- Si iudicauit aliquem quantum ad euentum futurorum. v3 & malus erit vel male finiet. & similia. male utiq; fecit.
- Si iudicauit factum occultum alicuius. q; de intentione alterius non debet nec potest recte iudicare.
- Si predicauit aliquem esse bonum cum exerceret opera mala quia propter scandalum graue peccatum. vbi qui dicitis malum bonum.
- Si bona opera proximi iudicauit mala intentione esse facta. vt puta elemosynas ieiunia & orationes atq; alia benefacta iudicauit mala mortale fuit.
- Si iudicauit aliquem hypocritam vsurarium falsarium ebrium luxuriosum malum & huiusmodi mor. p. non tamen semper.
- D**e derisione. v. supbie filia quoniam quis ponit malum vel defectum alicuius in ludum aut derisum vt erubescat.
- Si aliquem per se vel per alium irisit aut vilipendit chachinando aliquibus verbis aliquem potuisset esse mortale.
- Si derisione fecit de viris bonis & eos ea de causa a bo

nō incepto retraxit vel ab ingressu religionis: quia nō solum mortale. p. sed ⁊ religioni satisfacere tenetur.

Si ex derisione vel subfanatiōe aliquem turbare ⁊ blasphemare fecit mor. p. si hoc vilipendendi causa fecit.

Si etiam aliquem verbis vel alijs modis in boneste vituperauit: qz vltra mor. tenetur eum reconciliare aliqua reuerentia.

Si subfanauit et alicui in honestis vrbis ⁊ triumphis: ⁊ alijs orisorijs signis. qz graue peccatū est s̄m theo. ⁊ hoc notandum est qd derisio ⁊ illusio ac subfanatio idē sūt differunt tamen a conuicio ⁊ contumelia.

Si de deo vel sanctis: aut rebus sacris ⁊ preceptis diuinis ⁊ ecclesie: atqz scripture. seu parentum suorum derisionem fecit mortalissime. p. ⁊ totiens quotiens:

De curiositate. vi. superbie filia que est quedam inordinatio velle cognoscere qd non conuenit.

Si voluit audire vlt videre aut adiscere q̄ sine p̄co mor. fieri nō p̄st. vt p̄nta fornicatiōes incantatiōes ⁊ huiusmodi mor. p. hi sunt qui ad loca in honesta vadunt ex quadam curiositate: qz non sine mortali ipsa fiunt.

Si voluit adiscere a demonibus vel alijs quibus sub p̄cepto prohibetur mor. p. vt. xxix. q. i. c. illud.

Si stetit ad audiendum peccata que quis confitebatur ex sua curiositate mor. p. s̄m theologos in. iiii. di. xxi.

Si voluit experiri que non licēt. v3 si incantationes vel diuinationes aliquem habebant effectum mor. p.

Si intendens curiosis doctrinis ⁊ lectionibus dimisit ea adiscere que ad salutem vel officium suum pertinebant mor. p. vt habetur. xxxvij. di. c. vno. ⁊ hi sunt q̄ poetas ⁊ alia libenter audiunt ⁊ legunt.

Si ex curiositate diebus festiuis voluit videre spectacula curiosa ⁊ prohibita ⁊ dimisit diuisa mor. p. vt habetur. xxvi. q. i. c. qui sine.

De superbia.

Si ex curiositate vel auiditate induxit aliquem ad detrahendum ⁊ faciendum torneamenta ⁊ his similia prohibita que fieri non possunt sine mortali. mort. p. vt h̄. lxxvi. dis. qui venatoribus.

De adulatione. vij. superbie filia que est vana laus alicui exhibita cum intentione complacendi.

Si laudauit aliquem de malo comisso seu v̄dicta aut aliqua turpitudine vt curiales persepe faciūt mor. p.

Si laudauit aliquē: vt fraudulēter ei nocet possz. m. p.

Si tu laudando aliquem excessit modum laudandi: id ē q̄ v̄m in vanam gloriā induxit: communiter est veniale: possz tamen esse mortale.

Si defunctos in sermonibus funeralibus aut alijs modis ⁊ eplis plus iusto laudauit. vt dona vel beneficia ab eis percipere possz. grauiter. p.

Si aliquem mendaciter laudauit vt alios ad risuz vel eius derisionem prouocaret male utiqz fecit.

Si adulandi gr̄a alterius peccatum tacuit male fecit:

Si laudauit malum alicuius dicēdo bonū esse mor. p.

Si adulatoribus suis aliquid dedit grauiter. p.

Si suis adulationibus aliquem ad malum induxit: qz eum vltra mortale ad penitentiam reducere tenetur: fm̄ theologos in .iij. di. xv.

De hypocrisi octaua superbie filia que sub virtutuz simulatione consuevit calide palliare occultū viciuz:

Si sanctitatem simulauit vt dignitates adipisci v̄ falsam doctrinam ferere possz mor. p.

Si sanctitatē simulauit: vt largas elemosynas acquirere possz mor. p. ⁊ ea q̄ hoc mō acq̄siuit restituere tenet.

Si fecit elemosynas v̄ longas humilesqz orationes v̄ aliud quid de genere bonozum ad vanam gloriā sibi comparandam mor. p.

Si renuit honores ⁊ dignitates aut se vilibus iduit ve

stinentis propter hypocrisis: male fecit et peccatum.
 Si suas negavit virtutes: quas in se nouit esse ut humili-
 lis diceretur: mortaliter peccasset quando dolose et cau-
 sa decipiendi aliquos fecisset.

Si edificauit monasteria et ecclesias vel hospitalia cum
 insignibus suis et alijs in scriptiõibus ad pompam et
 vanam gloriam peccauit: et suam recepit mercedem:
 scelus si ad ex. successorum suorum fecisset ut fieri deberet.

De pertinacina nona superbie filia.

Si nimis durus et pertinax fuit in sua opinione ita quod
 voluit omnino a communi aliorum sententia et consilio
 discrepare mor. potuit esse in hoc maxima cautella est
 necessaria: quia raro quis in hoc cognoscit errores suos.

Si sua male dicta aut male facta obstinate defendere
 voluit: et pertinaciter in suo proposito permansit: si id
 fuit contra bonum commune mor. p.

Si discordauit ab his que ordinabantur ad dei hono-
 rem et proximi utilitatem: et maxime contra eos qui-
 bus male afficiebatur vel ut se alijs sapientiozem ostē-
 deret morta. pecca.

Si pertinax et rebellis fuit discipline et correctionibus
 maiorum suorum: quia graue. p. semper fuit.

**De contentione decima superbie filia que veritati con-
 suenit impugnare: cum confidentia clamoris sui:**

Si contra veritatem scienter in rebus alicuius impor-
 tantie contentiosus fuit mor. p. nisi fuissent parue res.

Si cum maioribus contendit: ut puta cum patre matre
 que domino suo: aut viro suo: quia si ex hoc blaffema-
 re et alia mala eos dicere fecerunt mor. fuit.

Si secularis contendit contra aliquos laudatores alicuius
 doctoris domini familie: vel religionis et similium si
 ex hoc prorupit in detractionibus suum mor. p.

Si aduocatus vel doctor seu disputator de quacunque

De superbia.

re in impugnando falsitatem modū excessit: et ex hoc aliquod scandalum fuit exortū: grauit. p. quia ipsa ad subuersionem audientium sunt.

De discordia vndecima superbie filia.

Si discordauit se ab alijs in communi consilio scienter a bono dei vel proximi ne illud sequatur: aut ne alios sequi videatur, aut se plus alijs scire ostentaret. mor. pec.

Si ex odio vel displicentia quam habebat aduersus aliquem impediuit et discrepauit alijs in consilio: ne quod petebat obtineret. mor. pec.

Si odio amore timore vel premio in consilio veritatem tacuit siue falsitatem dixit, aut alio quocūque modo malam consilium dedit, si ex hoc aliquod damnum alicui persone vel reipublice secutum est ad restitutionem tenetur sine theologos: in. iij. di. xv.

De inobedientia duodecima superbie filia satis dictum est. s. in preceptis ecclesie et in. iij. legis precepto ac etiam. j. vbi de statibus tractabitur multa dicuntur verum tamen etiam hec ipsa hic interrogare potes.

Si non obediuit maioribus suis: ac legibus tam municipalibus quam communibus atque canonicis in rebus et preceptis rationalibus mor. p. et id totiens quotiens.

Si suo confessori in rebus ad confessionem: et ad salutem pertinentibus non obediuit mor. p. et confessionem illam iterare tenetur.

Si desperit statuta synodalia vel provincialia a prelatibus et alijs inferioribus ordinata.

Si etiam sue ciuitas vel cōis statuta desperit utpote de non portando arma vel non ire de nocte vel deponere superfluas vanitates et similia. grane peccatum fuit.

Si non obediuit bone conscientie ac etiam erronee in rebus ad salutem necessarijs. grauit. p.

C De iactantia tertiadecima superbie filia.

Si se iactauit de aliquo malo a se gesto & corruerit virginem & fecerit vindictam: & fecerit iniuriam vel quod simile mox. p. 7 totiens quotiens.

Si de aliquo veniali se iactauit venialiter. p.

Si se iactauit de malo non facto. vt puta fornicationē luxuriaz & similia fecerit mortalissime. p. nec absolvens est nisi redicar.

Si se iactauit de vxore filijs filiabus de nobili parentella de honoribus perceptis: de diuitijs: de scientia. de fortitudine: & agilitate corpis: & pilebritudine alij qz bonis nature gratie aut fortunę veniale vt plurimū ē posset tñ mox. eē si se ex quadā elata supbia iactassz.

Si se iactauit peragrassē mundum vidisseqz magna & multa pericula strenne superasse. atqz ciuitates immuncras lustrasse & his similia non sine peccato dici possunt tum propter ineditia. tum etiam propter superbiam & proximorum scandalum.

Si iactant suū psiliū dictū vel factū alijs preposuit.

Si iactauit se vel laudauit de multis operibus & exercitijs factis: vt cōsueuerūt artifices medici. atqz alij. vt magna luerarētur: & si ex hoc proximus lesus fu it vltra mox. tenetur damno satisfacere.

Si propter iactantiam suam noluit videre nec audire parētes suos paupos & egenos atqz vestib⁹ laceratos & incultos in mo ex hoc p̄em & alios parentes qui sibi beneficia prestiterunt desperit & a se reiecit: quia hec maxima superbia reputatur & peccatum grande est.

Si hae ēt de cā dixit suos parentes ad se non ptinere.

C De arrogantia quartadecima supbie filia. q̄ hoies in magnā sui extimatōez adducit & eos ad dispiciendos inferiores se adducit. & i deo sic interrogabis.

Si i officijs suis cū sit i arrogās noluit aliquē pacifice e iij

De superbia.

loq nec audire: s; quada petulatia auctozitate offctat
Si nesciuit aliqd pccipe vel iubere nisi cum quodam
imperio z vilipendio subditozum suozam quibus pcc
cipere habebat vel loqui.

Si pp sua arrogantiā oēs desperit nulliqz honores
nec verbis nec signis exhibere didicit. z si quez ipsi ho
nozem aut in salutando aut in sedendo vel assurgendo
z locum eidem cedendo exhibitus fuit nullatenus
ipse rependere carauit. hoc fuit grane peccatum:

Si in incessu statu habitu z in oibus suis motib⁹ tanq̄
vento dissentus arrogantiaz demonstrauit: voluitqz
more phariseozum ab hoibus vocari dñs z magister.

Si ex h⁹ titulos dignitatis z pereminētie sibi ascripsit.
Si alios verbis clamorosis exprobrauit vilipedit z de
spexit z vituperationes multas in eos euenit: quia vt
plurimum mortale fuit.

De vanagloria quattadecima supbie filia: q̄ ē huma
ne laudis inordinatus appetitus que semper de suo
genere ē peccati moz. licet sint qui dicant id eē extra
rium idest veniale. Et est predictarum filiaruz caput.

Si in oibus opibus z verbis suis vanagloriosus fuit.
Si famā z gloriam de re falsa deliberate optauit z que
contra gloriam dei fuerit moz. p.

Si mltō pl⁹ glia mūdi q̄ dei sui q̄suis l'amauit z p ea
adipiscēda nō extimuit pceptis s; hie diuinis moz. p.

Si de opere peccati moz. vanagloriam habuit quia
semper mortale habetur s; in theologos.

Si de fortitudie pulchritudie: iuuetute: sanitate: agili
tate: z nobilitate: q̄ s; hōa corpalia vanā glia habuit.

Si de bono intellectu: memoria ingenio subtili discre
tione naturali: z de dispositiōe ad vtutes que sunt bo
na naturalia z spiritalia vanam gloriam habuit.

Si de sciētia z peritia z huius. que sunt bona spirita

lia acquisita vanam gloriam habuit.

Si de gratis virtutibus misericordia obedientia patientia que sunt bona infusa vanam gloriam habuit.

Si de gratia orandi predicandi legendi cantandi vrbane loquendi vel pulchre allegandi et perite consulendi que sunt bona ex ore procedentia vanam gloriam habuit.

Si de elemosynis ieiunijs orationibus peregrinationibus vanam gloriam habuit.

Si de diuitijs potentia honoribus dignitatibus fauoribus: amicitijs et laudibus que sunt bona temporalia vanam gloriam habuit.

Si elemosynas et ieiunia atque alia opera bona propter vanam gloriam tantum fecit mor. p. sed non semper.

Si laudes hominum et reuerentias propter vanam gloriam magnopere optauit et quesit.

Si expensas superfluas in edificijs domorum in picturis et alijs pompis. In conuiujs: famulis. Equis: canibus vestimentis atque alijs sumptuosis impensis ultra decentiam sui status principaliter propter vanam gloriam: mor. p. si sibi suum finem constituit.

¶ De mulieribus.

Si femina ornauit se ad vanam gloriam mortalem cum scandalo dei et proximi. mor. p.

Si se ornauit causa puocandi hoies ad sui carnalem concupiscentias et lasciuas. mor. p. Et totiens quotiens.

Si vxor se ornauit etiam ad inducendum maritum extra metas honesti matrimonij vs ad lasciuam. mor. p.

Si vxor in portatura vestimentorum excessit statum: et facultatem mariti sui grauiter peccauit.

Si vt se ornaret ultra patrie consuetudinem varias vestimentorum adinventiones fecit. mor. p.

Si cum vana gloria quotidie tripudiuit et eam ob causam multum tempus consumpsit. grauiter. p.

Si ad pulchritudinem suam hostentandam propter

De auaritia.

- vanas glórias aliquibus signētis se coloratit mor.p.
secus si ad celandam aliquam suam turpitudinem.
Si voluit habere vestes nimius caudatas : decollatas
affrapatas polymitas 7 preciosas vltra conditiones
suas : magna increpatōe est digna pp pectū 7 scādali.
Si h3 annullos plurimos perlas zonas 7 alia vestimē-
ta plurima qz cōstringenda est vt omnino dimittat.
Si multum tempus in lauando pectinando ornando
speculando consumpsit.
Si discoperto capite ad ecclesiā accessit 7 quam ob cau-
sam fecit: qz non lz sin aplū nisi tempore nuptiarū.
Si pectus 7 faciem propter lasciuiam 7 vanam gloriā
presepe in speculo resperit mor.p.
Si planillas nimis altas detulit: 7 capillos capitis ni-
mium crispatos cum cyncinis compositos.
Si capillos adulterinos scu mortuos deffert graue.p.
est: si ad id ad vanam gloriā facit : secus si de suis
non haberet vel ad inueniendum virum quando nu-
bilis est: vel ad complacendum viro suo: tunc licet si-
ne peccato mortali.
Si docuit puellas vanitates predictas facere: qz a mor-
tali non est immunis.

De auaritia secundo capitali vitio que est immode-
ratus rex tpaliū extrisecaz appetitus: que de suo ge-
nere sp est mortale peccatū. Et ista multas 7 innume-
ratas videtur habere filias quarū prima ē symonia.

De symonia que semper est mortale.

- Si pro aliquibus sacramentis vel beneficijs habendis
aliquo tēporale per modū precij dedit vel accepit.
Si pro religionis ingressu aut sanctorū reliquijs : oleo
sancto chrisinate : sepultura ecclesia : altari aqua ba-
ptifinali. 7 alijs reb⁹ sacris pecunias appreciatue de-
dit vel accepit mortalissimum peccatum fuit.

Si appreciatue pro sp̄ialib⁹ exercitijs pecunias dedit
vtpote p̄ missis p̄fessionibus predicatiōibus ⁊ huius-
modi symoniam comisit: secus si per modum elemo-
sine aut bona consuetudine.

Si pro se aut aliquē ex suis aliquod beneficiū vel digni-
tatem ecclesiasticam symoniace impetrauit: qz vltra
mor. illud resignare tenet aliter non est absoluendus.

Si ad procurandas ecclesiastica dignitates vel benefi-
cia vel aliud quid sp̄iale ex precio conuenit mor. p. ⁊
fm̄ Inno. tenetur illam perceptam pecuniam eroga-
re aliter non est absoluendus.

Si aliqd̄ beneficiū accepit per se vel per suos nō iuten-
dens pmoueri male vtiqz fecit: qz iniquā v̄ habuisse
intentionem fm̄ pa. in. c. ad audientias de ele. non re.

Si aliqd̄ beneficiū ecclesiasticū acq̄siuit suis p̄sangu-
neis indignis ⁊ inhabilibus mor. p. ⁊ de tali dāno tene-
tur satisfacere illi ecclesie taliter lese de suo intresse.

Si habuit plura beneficia ecclesiastica ⁊ iniuste possedit
mor. p. Et si absolutiōnis beneficiū debuerit optinere
opz q̄ oia resignet in manu illi⁹ qui resignationē acci-
pere p̄t. Etia si l articulo mortis foret necessē est resi-
gnare: ac etiā fructus p̄ceptos restit. tenet fm̄ Inno:

Si nō intersint p̄sonaliter canonicis horis cuz posset ⁊
recepit quoddianas distributiōes male fec̄ ⁊ ad resti-
tutionem tenetur vt de ele. non resi. lib. vi. ca. vnico.

Si horas canonicas. oēs quottidie nō dixit non solum
mor. p. sed ⁊ fruct⁹ p̄ceptos fm̄ Jo. cal. restitue. tenet.

Si existens in notorio pctō mortali ⁊ ecclē sue fructus
p̄cepit indubit antec tenetur eos resti. cū sit suspensus.

Et hoc fm̄ Ant. de bu. in. c. v̄a de coha. cle. ⁊ muli.

De proditiōe secunda auaritic filia.

Si prodidit aliquem populum vel ciuitatem aut ca-
strum pro pecunia in manus inimicorum: quia vltra

mortale tenetur de omni damno inde secuto.

Si tradidit aliquis in manus inimicorum occidendus vel capiendum: aut a negotijs vel itineribus suis impediendus: q2 similiter vltra mor. tenetur satisfacere.

Si prodidit res proximi sui volentibus eas iniuste auferre: quia vltra mor. tenetur satisfacere:

Si secreta domini sui vel comunitatis aut clientuli sui aduersarijs reuelauit tenetur de damnis datis.

C Si bona vel pecunias domini vel amici sui. sua pdictione in manus inimicorum suorum deuenire fecit.

Si associado aliquē pduxit spoliadū in manus hostiū.

Si aliquoz litteras apperuit vt eas legeret: contra voluntates illoz quibus mittebant mor. p. 7 p falsario mereretur puniri: sm docto. in. c. olim de rescriptis.

Si notari⁹ vlt scriba i istrumētis suis maliciose aliqua absentiu noia apposuit: vel sigillū aliqđ furtiue surripuit mor. p. 7 falsari⁹ fuit: vt. c. Quanto de iureiur.

Si habita sub secreto vel sigillo confessionis reuelauit mor. p. 7 traditoris officiu fecit s3 theolo i. iij. di. xxi.

Si habuit voluntatē deliberatā comittēdi filia mor. p.

Si aliquē ad hec iduxit vel suasisit mortaliter peccauit.

Si sciebat aliquē hec factururus: 7 non reuelauit: 7 quā maxime prodiciones in quocunq3 modo mor. p.

Si secreta mercatorum vbi agebatur de magno questu mercatoribus alijs reuelauit: de dāno dato tenetur.

Si aliquam seditionem vel tumultum ad pugnam excitandam fecit mor. p. cum ad omne damnum inde secutus tenetur satisfacere: idēz si secutus est tales tumultus vel partialitates mor. p.

C De fraudulentia. iij. Auaritie filia.

C Si fraudauit artes suā quācūq3: q2 scmp mor. fuit.

Si artifex existēs alicuius boni artificis vel mercatoris suo in artificio vel mercatura apposuit male vtiqu3.

fecit propter mendacium et propter deceptionem: unde et quicquid pluris de ea mercantia accepit, erogare tenetur. Idem est de accipientibus insignia alicuius principis vel potestatis aut nobilis familie, ut huiusmodi preteritum aliquid in alius facilius perpetrare potuisset: aut aliquas explorationes fecisset pessime fecit: et magna dignus est penitentia.

Si legi fraudem fecit, ut puta vxor finxit se videri marito quod donare non poterat: vel tutor existens cum non possit emere bona pupilli, aliam personam interposuit quam emeret: et huiusmodi grauer peccauit, quia in conspectu dei non excusatur.

Si vendidit vinum liphatum pro puro, panem unius generis pro alio, carnes etiam unius generis pro alia et huiusmodi, mor. p. et satisfacere aut erogare tantumdem tenetur.

Si vendidit equos bonos asinos et similia malos vel defectos pro bonis mor. p. et satisfacere tenetur.

Si falsas monetas fecit vel emittit ut illas expendant, m. p. et de omni damno quibuscumque illato satisfacere tenetur sine omni.

Si monetam rasit vel tonsit aut alia malitia diminuit videlicet aliquam particulam auri vel argenti cum aqua ex moneta detrahendo ultra mor. tenetur erogare quod quid inde detraxit sine pa. in. e. quanto de intr. intra.

Si scienter falsas monetas expedit, quas et ignoranter ipse recepit mor. p. secus si fuisset usualis numus.

Si falsas monetas in domo seruauit vel in terra fodit: quia inique cogit et grauer peccat, p. ut habet in. c. quod de iure iuri.

Si egit vel consuluit principem monetam aliquam fraudare: vel valentem reprobare, et minus valentem acceptare ut de reprobata bonum forum haberet: et illam postea ex suo nomine caderet mor. p. Et de lucro precepto vel de damnis datis ipse populis satisfacere tenetur, etiam si nihil percepisset: ut in. d. c. quanto de iure, Et falsarius etiam habetur.

De auaritia .

Si Alchimia fecit: et illa pro vero Argento vendidit male fecit: et si doctores restituere tenentur quicquid ex ea habuit quia exercitium illud a doctoribus reprobatur: cum sit contra utilitatem publicam et illorum qui huiusmodi opus exercent.

Si fraudauit qualescunque dicit ecclesiasticas: satisfacere te.

Si aliquid unquam in fraudem creditorum accepit: quia male utique fecit et restituere tenetur.

Si aliquid dolose vel malitiose emit vel vendidit iniusto pretio. quia ultra modum mercatum resindere tenetur: ac etiam de damnis datis satisfacere obligatur.

Si rem pluris vendidit quam valebat: et hoc respectu dilationis temporis: ad restitutionem tenetur: nisi ad eius impensas et damna resperisset: quia tunc licuisset.

Si arma offensibilia aut venena vendidit vel dedit his quos sciebat abusueros modum pecunie. Et peccata que inde subsequuta fuerunt eidem ascribuntur. ut. v. q. iij. c. precipuo.

Si taxillos et cartas fecit ac vendidit grauiter pro eo quia eorum usus frequenter cum mortali exercetur.

Si in arte sua nouas fecit adinventiones: quia non licet secundum theologos.

Si fraudulentum consilium ulli unquam dedit. modum pro. Et si propter illud aliquis subsequutus est malum. quod aliter non presumpsisset nisi dedisset. de damno satisfacere ipse tenetur.

Si in consilio suo ciuitatis existens aliquod malum consensit vel tacuit cum loquendo obuiare potuisset. modum pro. et secundum theologos: tenetur de damnis datis.

Si ipse mercator. cum alijs mercatoribus conuenit ut solus pro omnibus venderet. illicitum utique fuit. secundum Hostium.

Si idem a sua ciuitate impetrauit. quia ultra graue pro. secundum leges multa pena esset plectendus.

De fallacia quarta auaritie filia.

Si aliquid donationis extorsit ab eo quod donare non poterat

- moz. p. 7 fz doctores d̄ necessitate ad f̄stitutionē tenet̄.
 Si aliqd̄ instrumētū. libꝝ aut testamētū falsauit vel falsificationis auctor fuit. moz. p. 7 de oī damno tenetur.
 Si destruxit vel celauit aliqua instrumenta vel scripturas vltra moz. multa secundū leges pena esset puniendus: 7 ad satisfactionem lesi tenetur.
 Si publicas mēsuras 7 pondera falsificauit. ad restitutionē dānoꝝ tenet̄. Et pro penitētia falsi debere sibi ieiuniū. xxx. dieꝝ ī pane 7 aqua vt extra d̄ emp. 7 v̄d.
 Si lras aplicas vl̄ d̄noꝝ tpaliū aut aliqua sigilla falsificauit. qꝫ vltra moz. cxcōcat̄ ē. 7 ad restitutionē tenet̄
 Si aliquas litteras surreptitias ipetrauit. vbi in supplicatiōe rez falsaz cꝝpsit. grauit̄. p. 7 satisfacet̄ tenet̄
 Si fallatiā aliquā gabellarijs in ponderibus vel mensuris fecit vt minus solueret. satisfacere tenetur.
 Si su per predictis faciendis consilium vel fauoreꝝ aut auxilium dedit. moz. p.
 Si voluntatē habuit ip̄a perpetrāda 7 fecisset. nisi magis extinuisset hōics q̄ deū moz. p. 7 totiens quotiēs cōsensum deliberatū sup̄ huiusmodi voluntate habuit.
 Si locauit rez vitiosaz vt puta Equū restiuū vel claudicantē aut domuz ruinosam 7 huiusmodi. de damno dato satisfacere tenetur. vltra graue peccatum.
 Si similiter locauit aliquod vas vitiosum vel marcidum etiam ignoranter. pro quo vinum conductoris effusum est vel emarcuit. ad restitutionem vini tenetur nec ignorantia eum excusare potest.
 Si d̄ sup̄dictis 7 alijs rebꝫ locatis cū videret conductorem necessitatū nimīū precii exegit satisfacere tenet̄.
 Si rem locatā ante tēpus p̄ductorī sine rationabili cā abstulit grauit̄. p. 7 de damno dato fz Ray. tenetur.
 Si aram aliquaz pro emptione vel venditione aliqua accepit. 7 postea a conuentione 7 promissione recessit

- infidelis fuit ad satisfactionem omnino tenetur.
Si iniuste se appellauit animo .s. grauandi aduersariū
aut cause moram afferendi mortaliter. p. 7 de damnis
datis satisfacere tenetur: vt. ij. q. vi. c. Quicumqz.
Si fuit arbitrator alicuius cause si ex dolo vel culpa la
ta terminum pertransire permisit mor. p. 2 de danno
lesis satisfacere obligat: nisi se obtulisset expediturus.
Et multo magis si iniustam dedisset sententiam.
Si operarios nimis vili precio conduxit. ac etiam eisdē
non dedit mercedem suam.
Si etiam ipsis operarijs non pecunias conuentas: sed
deratas dedit: quas eis oportuit vendere viliori pre
cio: quia etiam in h̄ satisfacere tenetur: nisi a principio
sic inter eos conuentum fuisset.
Si oparius seu magis ductus nō fideliter sed ignoran
ter et negligent er ministerium suum exercuit pp quod
magis ductori subsecutus ē dānū satisfacere tenet.
Si res sibi locatas male tractauit: v3 domū agz equos
boues vestes vtēilia: z quecūqz alia satisfacere tenet.
Si dolose induxit aliquē ad vendendū qd nō erat vendi
turus: z id viliori precio v̄dere fecit satisfacere tenet.
Si finxit emere granum vel vinum carius consueto: vt
suo precium accresceret maxima fallacia dicenda est
z magna dignis est penitentia.
Si vt carestiam introduceret finxit nonistates guerra
rum z similia. mor. p.

De turpi lucro quinta auaritie filia.

- Si acquisiuit aliquid per adulterium. sodomiatii. leno
cinium. z huius. mor. p. 2 erogare tenetur. id tamen d̄
consilio. non de necessitate.
Si aliquid accepit ab ecclesiasticis personis vel a con
iugata vel ab alijs qui donare non possunt restituere
tenetur ecclesie seu superioribus suis.

Si acquisiuit

Si acquisiuit ex turpi histrionatu vel torneamentis.

Si profecit istrumēta i fraudē vsuraz turpe lucrū fecit.

Si seruiendo vsurarijs in illo opere ⁊ aliquid lucratus est turpe Inerum fuit.

Si diebus festiuis emendo vel vendendo aut scribendo ⁊ aliud quidpiam faciendo lucratus est sine magna necessitate turpe lucrum fuit.

Si acquisiuit ex falsa accusatione ac etiaz iusta turpe lucrum fuit: ⁊ damnis satisfacere tenetur.

Si acquisiuit aliquid per concussiouem aliquem v3 cōminando dicens nisi tale vel tale quid fceeris vel dederis condemnabo te in talem pecuniam vel sententiam contra te seram mor. p. vt. xxiiij. q. i. c. militare. Et iste talis concussor si officialis erat infamis est effectus fm leges: ⁊ fm canones in quadruplum puniri deberet: ⁊ ad restitutionem tenetur.

Si aliqd recepit ex timore reuerētiali vel vt sibi solueret que debebat. aut aliqd malū euitaret restituere tenet: qz talis datio extorsio secreta ē nisi ille liberalit̄ ddisz.

De ludo sexta. auaritie filia.

Si ad taxillos cartasqz cū deceptione lusit: aut cuz falsis taxillis vel cartis atqz mendatijs pluris: qz vltra mor. restituere per dentibus tenetur fm theologos.

Si cū aliquo de cota puenit ⁊ se vinci permisit vt socio- rum bona surriperet mor. p. ⁊ traditoris vicez gessit.

Si vicit ab his qui alienare non pñt: vt sunt filij familias mulieres serui religiosi seu clerici cuiuscunqz gradus: qz vltra mor. restituere tenetur maioribus suis.

Si vicit ei quem sua importunitate ad luduz traxit vel volētē a ludo recedere detinuit oīo restituere tenet.

Si vicit in locis vbi ex lege municipalī prohibebatur ludus ⁊ mor. p. ⁊ restituere tenetur.

Si aliquem ad ludēdū in ludis prohibitis compulit: qz

De auaritia.

Ultra peccatū graue. et a iudice seclari deberet puniri.
Si concessit domum luforibus quia ultra mor. domus
illa fm leges deberet publicari.

Si pecunias vel tarillos aut lumē. vlt' banchū p aliquo
lucro cōcessit mor. p. 2 tales pecunias errogare tenet.

Si publicam tenuit baratariam: 2 si ibidez ultra ludū
alia comissa fuerunt mala.

De acceptiōe personarū septima auaritie filia.

Si in iudicio vel comisso fuit psonarū acceptor vni ma
gis persone q̄ alteri ratiōe amicitie aut auaritie fauē
do. quia mortale potuisset esse fm excessum.

Si in distribuendis officijs cōmunibus propter amorē
vel auaritiam se iniuste habuit indignos. s. prom onē
do 2 probos refutando aut partialitate aut alia d̄ cari
sa mor. p. 2 tenetur de damno.

Si se reperijt a scrutiniū sue ciu itatis 2 pp auaritiā vel
odiu. aut ptialitatē ineptos admisit. 2 maxie quos cre
debat ad talia officia for noxios. Et hoc etiā pp aliq̄
odiu vel vindictā. mortalissime. p. vt. lx. di. miramur.

Si scienter comisit aliquam administrationē indignis
quia tenetur de mala eorum administratione. fm In
nocen. in. c. ex ratione de eta. 2 quali.

Si in imponendis oueribus 2 collectis conibus sciēter
vnum grauauit magis q̄ alterus 2 hoc ratiōe amici
tie parentele seu premij vltra mortale domini damno
dato tenetur si solus in hoc malo fuit.

Si in distribuendis clemosynis alicuius hospitalis vel
miseriordie aut loci pii vel testi pp aliquā sui comēdi
tatē non recte 2 fideliter vt debuit se habuit. qz vltra
periurium mortalis peccati satisfacere obligatur.

De impeditiōe alicuius boni octaua auaritie filia.
Si aliquē a consecutiōe alicuius hereditatis officij. be
neficij. lucri. vel alteri boni aio deliberato ex auaritia

Impedit, in. p. 7 fm theo. in. iij. vi. xv. tenet satisfā. ad arbitriū boni viri: scē si feciss; cā p̄sulēdi. pprie saluti. Si semina alicuius agri effodit vel arbores precipit aut areferi fecit morta. p. 7 tenetur fm theo. ad tantū q̄tum fructus agri illius aut arboris in illo dubio potuissent reddere.

Si impediuit rusticū iniuste ne opas suas exqueretur vel aucupes: seu piscatores. aut venatores a captionibus suis. in. p. 7 ad recumpensationē aliquam ad arbitriū boni viri tenetur. Qui considerabat si taliter impeditus verisimiliter talem habuisset vtilitatem.

Si tenuit porcos equos boues oues capras 7 similes et in pascuis siue custode emisit cum multorum damno 7 incommodo satisfacere tenetur.

Si tenuit colombas: 7 eas non debite pauit vel non habuit de possessionibus suis circumcirca: tm̄ q̄ verisimiliter eas passere potuit satisfacere tenetur damnificatis. ad arbitrium boni viri fm theologos in. iij.

Si blanditijs vel pollicitationibus alicuius filium vel seruum aut ancillam seducens a maioribus suis fugere fecit vltra mor. tenet non solū subtractos restituere: s; 7 oē lucrū qd̄ ex ipsis p̄cipissent fm theologos in. iij.

Si fuit custos carceris vel animalium aut alterius rei. 7 si pro huiusmodi custodia habebat mercedem si aliqd̄ perdidit etiam ex leuissima culpa satisfacere tenetur.

Similiter si fuit nauta vel caupo aut stabularius: 7 aliquid sub mercede custodiendus accepit si sua mala custodia aliquid perdidit restituere tenetur.

Si officialis in aliquo publico officio fuit. si aliquod notabile damnum alicui ex sua negligentia prouenit. in. p. 7 damno satisfacere tenetur si ea de iure diuino sibi precepta aut ex officio commissa crant.

Si aliqua mutuo accepit 7 pp̄ restitutionis moram illa

perijt. tenetur in conscientia satisfacere illi qualitercuq;
qz perierit.

Si fideiussori suo ex culpa sua aliquod damnum cuenit
ipse satisfacere tenetur vt de so. compe. c. fi.

Si aliquem ex debito in carcere detentum sugere fecit
mor. p. 2 de damno creditori satisfacere obligatur si de-
tentus soluere poterat alias non.

Si etiam aliquem pro delicto in carcere detentus sugere
fecit: si id fecit ad nutriendum eum in peccato. mor.
p. 2 ad satisfaciendum custodi carceris teneretur: scus
si ex compassione fecisset: quia tunc non teneretur.

Si incendit aliquam domum agrum vel siluam alicuius
ex culpa sua mor. p. 2 non solum tenetur de dam-
no incendij. sed 2 de rebus perditis pro eodem incendio
fm canonistas extra de iu. iur. c. fi. Est tamen hic ad-
uertendum qd hec pena locum habet: nisi in volunta-
rijs 2 scientibus vel qui ad hoc latam dedissent culpā.

Si tempore incendij alicuius domum destruxit: ne sua
vreretur si eius metus fuit iustus. videlicet. quia ignis
sas peruenerat prope domum suam: 2 probabiliter du-
bitabatur de incendio uon tenetur: sed si ignis a longe
erat nec ventus vllus erat: fm Hostiens. satisfacere
tenetur.

Si cum damno vicini aliquid animo iniuriandi vel no-
cendi edificauit male utiqz fecit 2 in conscientia illud
tale quid edificauit suis expensis demoliri tenetur.

Si aliquid per represalias illicitas ab alio qd a suo debi-
tore exegit male fecit: 2 si cupit saluari satisfacere tene-
tur fm canonistas in. c. 2 si pignorationes.

Si habuit aliqua bona mobilia. vel immobilia aliquo-
rum dānatorum. 2 postea a pncipe restitutorum satisfacere te-
netur. vtputa aliquis pnceps aliquem pp crimen dam-
nauit 2 postea ex gratia eum restituit: quicūqz ex eius

bonis habuit oio restituere tenetur. secus si illa restitio preiudicasset alteri q̄ ipsi principi solo fm cano-
nistas in. c. Quamuis de rescriptis. lib. vi.

Si alicui dedit vel impetrauit litteras emunitorias. ne a suis creditoribus posset ad soluendum cogi de damno tenetur. si debitor illa satisfacere poterat.

Si aliquando impedit ne frumentū vel alias merces in aliqua terra venirent. vt ipse carius v̄dere posset mor. p. 7 illud plus q̄ vendidit restituere tenetur illis quos impediuit. si damnum aliquod passi sunt. Et hoc idem sentiendum est de illis qui emunt merces omnes vt postea carius ad libitum vendant.

Si impediuit maliciose quemq̄ ne posset ad quemqz iudicem seu forum pro causis suis. vel ad nundinas pro mercatijis suis accedere. si verisimiliter ex hoc dānum aliquod pertulit satisfacere tenetur.

Si in suis venationibus conculcauit agros : 7 segetes ac vineas 7 sepes deuastauit. aut cum canibus suis occidit gallinas : anseres : porcos. vel agnos pauperum mor. p. nisi damno satisfecerit. aut fuerit quid parū.

Si aliquod statutum fieri fecit. aut ad hoc consensum prestetit ne scilicet. vsure solute exigi possint. seu q̄ homines ad soluendas vsuras cogi possent. quia vltra excommunicationis mor : etiam satisfacere lesis ipse tenetur. vt. ij. q. iij. c. qui consentit.

Si etiam aliquando conscius fuit. vt mala statuta vel leges inique conderentur non solū mor. peccauit. sed 7 ad restitutionem damnificatis ex hoc obligatus ē. 7 si leges ille fuissent contra libertatem ecclesie excommunicatus est vt extra de sen. ex. c. nonerit.

Si volūtarie tales iniquas leges obseruauit ē mor. p.

Si deniqz ambasciator fuit. 7 in ipsa sua ambascaria dolose plusquā expedit et stetit illas expensas cōitati sue

restituere tenetur sicut omnes doctores.

De inquietudine mentis nona auaritie filia.

Si nimiam sollicitudinem habuit in diuitijs congregandis pro qua et necessaria ad salutem pretermisit, ut pote missas ofoncs confessiones predicationes parentumque suorum defunctorum memorias et huiusmodi, videtur si vero non omisit necessaria ad salutem veniale fuit.

Si etiam tantam in ipsis habuit sollicitudinem quod mentem et spiritum sibi a deo suffocauit, ut etiam sui ipsius curam hinc nesciuit atque diuinarum rerum considerationem postposito fuerit, mor. p. vt. xxviii. q. i. Idolatria.

Si ex ipsa sua effrenata acquirendi inquietudine vniuersam domum suis clamoribus perturbauit, vix ultra modum die noctuque laborare cogendo graue, p. fuit.

Si ex parua dei confidentia illam nimiam sollicitudinem suscepit, graue, p. fuit.

De immiseriordia decima auaritie filia.

Si nimium tenax et crudelis fuit in elemosynis erogandis mor. potuisset esse.

Si circa familiam suam inhumanus nimium fuit, non preuidens eis sicut statum suum in cibo et vestitu eorum ac alijs necessarijs, graue, p.

Si infirmis domus sue propter suam tenacitatem non prouidit de medicis et alijs necessarijs propter quod in morbum et grauem languorem inciderunt, grauissimum fuit.

Si propter suam inhumanitatem et tenacitatem filias et sorores et ancillas matrimonio coniungere noluit, sed eas in domo senescere permisit graue, p. et rapinam commisisse dicendum est. Sed pauci de huiusmodi peccato conscientiam facere sibi volunt, unde et in perditionem omnino labuntur.

Si de arte et industria sua miserabilibus cum potuit: non subuenit ut sunt medici procuratores aduocati et similes

les morta. videtur.

Si pauperibus in magna necessitate constitutis cuius po-
tuit non subuenit morta. videtur.

Si propter suam inhumanitatem et tenacitatem pau-
peres exoruit et exacerbauit.

Si etiam pauperes delicate nimium pauit veniale fuit
in patrem Augustinum.

Si suas diuitias in tantum amauit quod pro eis conser-
uandis paratus fuit facere contra precepta dei more.
p. et cotiens quotiens fuit in proposito.

¶ De prodigalitate que medium liberalitatis eorum non
pit: que etiam peccatus inducit: sed minus est quam auaritia.
Et ideo sic interroga.

Si suam substantiam in vestimentis tam suis quam vro-
ris et filiorum: sumptuosisque edificijs picturis et alijs i-
gnibus: atque ludis pomis conuiujs et feminis ma-
lis expendit morta. p.

Si ad concurrentiam amicorum seu emulorum suorum
superflue expendit superbia potius dicenda est quam pro-
digalitas et magnum. p. est.

Si ultra statum gradumque suum tenuit canes: aues
equo barbas seruos et ancillas ad pompas grauiter
peccauit: quia sapiunt notabilem excessum.

¶ De luxuria tertio capitali vitio que est quedam cor-
poris incontinentia nascens ex pruritu libidinis que
et in omni sua specie semper est peccatum morta. sed
aliqua est grauior altera et non solum opus: sed etiam
deliberata intentio: atque sensus cuius delectatione
theologos de quibus omnibus speciebus satis supra
in sexto legis precepto dictum est. Nunc autem de eius
filiabus aliquo modo dicemus: licet opus non sit mul-
tum in interrogare: quia difficiles sunt.

De cecitate mentis que est prima luxurie filia.

Si circa carnalia adco mente obsecatus fuit q̄ de deo aliquid cogitare voluit vel nesciuit ⁊ maxime que ad salutem necessaria erant mor. semper fuit.

Si etiam in temporalibus se ita occupauit q̄ occupationem q̄ duo exhibere tenebatur pretermisit graui- ter. p. vtpote. quia in diebus festiuis in quibus aliqua hora per orationes vel contemplationes vacare debe- bat ⁊ non fecit grauius peccauit.

De precipitatione secunda luxurie filia.

Si ex luxuria sua ita rōe absort⁹ fuit q̄ ⁊ i agendis nul- lū consiliū vel exaiationez h̄re voluerit: sed quasi sine intellectu subductus stetit. p. grauissimum fuit.

Si pp luxuriā suaz se vel alios mille mortis piculis ex- posuit. eundo per loca periculosa ⁊ precipitosa in qui- bus si reptus fuisset de facili potuisset occidi mor. p.

Si eam obrem nocturnis vel diurnis temporibus cum arinis vel sine contra prohibitionem rectorum suorū incessit serenatas vel matinas inulieribus fecit cum magno earum scandalo mor. p.

De inconstantia tertia luxurie filia: que hominis ra- tionem persepe extinguit.

Si propter luxuriam suam valde inconstabilis fuit ⁊ bo- num quid agere constituit sepius ex amore concupi- scentie pretermisit grauius. p.

De inconsideratione quarta luxurie filia. que est q- dam defectus circa actum iudicij.

Si vbi imminuebat aliquod periculum incantus fuit: v̄ vbi etiam timendum erat de leui se u leuissima culpa: ⁊ si aliquando excusari possit de mortali non tamen excusatur quin non obligetur satisfaccere fame ⁊ ho- nori illius mulieris cui famam ⁊ honorem taliter ab- stulit.

De amore sui quinta luxurie filia.

Si propter luxuriã suã se ipsum nimis dilexit querẽdo oim odã sui corporis quietem ⁊ delectationez in comedendo, bibendo dormiẽdo, delicateq; corpus suus in oibus nutriẽdo talis amor, sui quãdo durisset ipz ad cõtemptũ dei mor, fuisset tñ de natura sui sp veniale cõsẽt.

De amore seculi qui est sexta luxuriẽ filia.
Si propter luxuriam ⁊ voluptates huius seculi nimis amant vitam istam transitoriam, ita q; nullo modo si posset nolet mori: quia si id tanquam delicatus appetiuit venialiter, p.

Si aut cũ deliberatione voluntatis vellet perpetuo stare ⁊ viuere iste amor fuisse mor, s; theo. in. iij. di. xxi.

De horrore future vite septima luxuriẽ filia.

Si propter luxuriam suam futuram exhoruit vitam ⁊ de ea nullo modo audire voluit seu reminisci atq; omnibus modis descipuit ⁊ despexit.

De odio dei octana luxuriẽ filia.

Si deus ei legẽ odiauit eo q; voluptates ⁊ luxurias ac peupiscentias p̄hibet, hoc ẽ maximus oĩuz pctõz.

De stultiloquio ⁊ scurilitate ⁊ ipse luxuriẽ filie.

Si vsus est verbis libidinosis ⁊ inhõestis siue gestibus ac puocandũ alios ad luxuriã, q; toties quotiens ipa dixit vel fecit mor, p. De huiusmodi vitijz peccatum valde piculosus ẽ, q; nulla aut parua sit cor rectio seu emendatio: ⁊ magna scandala p̄sepe ex his oriuntur.

De Inuidia, iij. capitali vitio: nunc formãde sũt interrogatões: que qdẽ d suo genere mortale, p. ẽ. co q; p̄trariat diuine charitati que de bono, p̄mi semper cõgaudet. Et id, qm est cuz voluntate deliberata, secus qm effect in p̄mo motu ⁊ ex surreptione mētis, d̄ dolor alieni cõmodi ⁊ infortunij gaudiũ. Habet igit inuidia fm diuiz Gre gorius qnq; filias, quaz prima est in prosperis proximi afflictio, d qua sic interrogabis.

De inuidia.

Si de prosperitate vel honore proximi deliberato a se
doluit repatans illud fore proprie excellentie et glorie
diminutionem gravissimum fuit peccatum et huius docto-
res est peccatum in spiritum sanctum.

Si etiam nimium doluit de alterius prelatione digni-
tate officio: beneficio: sapientia: scientia: eloquentia:
opulencia filijs victu vestitu: et his similibus graue pec-
catum fuit et totiens quotiens.

Si in predictis eum se equari vidit maxime ab illis qui
bus preesse cupiebat: si inde multam tristitiam suscepit
cum deliberatione mortua. p.

Si ex inuidia alicuius profectum vel lucrum impediuit: quod ut
dictum est in peccato auaritie et mortua. p. et satisfacere tenetur.

Si increator vel artifex de concursu vel prosperitate al-
terius doluit mortua. pec. si fuit cum deliberatione: se-
cus si sine deliberatione quia etiam in viris perfectis
hoc persepe euenire solet.

De detractioe secunda inuidie filia: que est quan-
do alterius famam per verba secreta denigramus.

Si ex inuidia alicuius famam vel nomen aut commodum suis
detractioibus minuire vel extinguere quesitum. m. p.

Si ex inuidia aliquod malum quod de primo scit vel audiuit
dixit aut aliquid adiunxit ut malus haberet vel reputa-
retur ac ut illius famam perderet mortua. p. et totiens quotiens.

Si malitiose bonum quod de aliquo dicebat negauit as-
serens propter inuidiam illud non esse verum mortua. p.

Si etiam malitiose bonum quod de aliquo propalare
et commendare debuerat tacuit mortua. p.

Si alterius bona facta ex inuidia dixit mala intentione
facta si hoc dixit: ut tolleret eius bonum nomen. m. p.

Si alienius vicium occultum ex quadam garrulatione dixit
his qui illud nesciebant: si ex his infamia subsequuta fuit. m. p.

Si alicuius bonum primo dixit et postea detrahendo malum

aliquod addidit mor. p. ¶ Atq; ita predicte septē de tractiones quocunq; modo fuerunt prolatae siue verbis claris siue obscuris aut nutibus vel litteris semp fuit mor. p. ¶ In theologos omnes in. iiii. di. xv. 7 ad fame restitutionem de necessitate tenetur.

Si pp inuidiā de aliquibus defectu fecit vel fieri fecit cantilenas sonetos aut cedulas 7 in eius infantiā cantauit 7 cantari fecit mor. p. 7 totiens quotiens.

Si dedita opera stetit ad audiendum detractiones alicuius notabilis. 7 si ille deliberate propter inuidiam sibi placuerunt mor. p. ¶ In tho. 2a 2e. q. liij.

Si etiam indirecte alicuius detractionem audiuit non q̄ eum detractionis pctm̄ placeret. sed propter quendam humanum timorem vel verecundiam seu negligentiam tacuit veniale. p. verum si ex officio detrahentem compescere debebat 7 non fecit mor. p. ac etiam si ex hoc magnum scandalum subsequutum fuit etiam mor. p. licet ex officio illuz compescere non teneretur.

Si aliquod notabile malum de seipso dixit: et si humilitatis causa dixisset mortaliter. p. ¶ In tho.

De odio tertia inuidie filia que est mortua peccatū.

Si aliquod notabile malū primo suo optauit 7 quāto tpe in illo pseuerauit. qz semp mor. fuit 7 totiens quotiens in huiusmodi desiderio mentem occupauit.

Si etiam desiderauit modo malū p̄sone modoq; malum filiorum parentum 7 propinquoꝝ aut reꝝ totiens semor. peccasse cōfiteatur naz sicut sunt diuersa subiecta etiam diuersa mortalia fuisse dicas.

Si ex inuidia contra aliquem odius habuit aut rancorem in corde retinuit.

Si etiam ex inuidia alicuius mortem optauit. mor. p.

Si inimico necessitatem patienti ex odio nō subuenit. aut non subueniendi aliquādo p̄positū habuit. m. p.

Si inimico veniam humiliter postulanti ex corde non peperit: et rancoris signa non dimouit: male utique fecit quia secundum theologos in. iij. tenet.

Aduerte in hoc periculosissimo peccato prepondera diligenter omnia circa hoc peccatum: quia inatura ponderatione summopere discutiendus est: quia quoties ad illud rationis consensum quisque addicit: totiens se morta. peccasse existimet et confiteatur.

De murmuratione. iij. inuidia filia que est quodammodo querella que consuevit fieri contra domini vel prelatos per impatientiam.

Si murmurauit contra deum: quod non contribuatur hominibus prosperitatem vel aduersitatem: secundum eorum merita vel demerita.

Si murmurauit de tempore contra deum: ut calido: frigore: siccitate: pluuia: niue: grandine: pruina: morbo et hominum bestiarum: ac terre sterilitate.

Si murmurauit de amissione filiorum: parentum et eorum.

Si murmu. quod filios pro sui beneplacito generat non potuerit

Si murmurauit de pontifice magno. cardinalibus episcopis presbyteris: monachis: fratribus et sanctimonialibus.

Si de principibus temporalibus rectoribus iudicibus et alijs magnatibus murmurauit.

Si de parentibus soceribus cognatis fratribus nuribus ac alijs familiaribus et domesticis suis.

Si de puellis nubilibus pro qua prope solet impediri earum maritalis successus: quod graue peccatum fuisse et honorem earum satisfacere tenet. Hoc itaque sunt mortalia peccata que dixit vel credidit ex predictis domini fore iniustum.

De insuratae quanta inuidie filia: que est oblocutio que dicitur a primis occulte facta ad diuidendam earum amicitiam

Si discordiam inter vicinos et proximos suos ponere quaesit.

Si inter fratres et consanguineos inter virum et uxorem inter cognatas: et inter nurum et socrum studiose retulit mala morta. p. et totiens quotiens.

Sed si inconsiderate aliquid dixisset veniale fuisse potuisset tamen mortale esse ratione malorum et scđali: In hoc etiam aduertere debes qđ discordie vitium seu peccatum semper maius est detractioe. que vt dictus est: famam eripit ac etiam contumelia. que honores ledit. Et predicti susurrones multo magis obligati sunt ad restitutiones fame qđ fures et raptores ad restitutionem rerum. Et ideo neminem absoluas nisi amicitias ablatas resarcire studeat.

De partialitate sexta inuidie filia.

Si fuit partialis vs guelphus aut gibellinus: seu niger aut albus et huiusmodi. qđ grauissimū est. p. etiam vel nominare. propter scandalum.

Si alicui parti nocuit vel nocere fecit. et ratione ipsius partialitatis. mor. p. et satisfacere tenetur.

Si alicui^o ptis destructionē qđsiuit vel optauit. mor. p.

Si iudicauit vel dixit aliquem fore partialem et eam ob rem de eo plurimum murmurauit.

Si aliquē iniuste bāniuit vel bānire fecit vt ei^o bona postea impetraret mor. p. et de dānis datis ad restitutionē tenet. Inno. extra de his qđ vi. me. cā. sūt. c. fi.

Si seditiones et scandala vbiqđ quesinit et optauit.

Si etiā ptialitatis dñisias portauit vel portare pcura. mor. p. cū supradictis sex caplis. Nec quēpiam omnino absoluas: nisi ista dyabolica penitus dimittat: qđ omnium sere malorum materiam subministrant.

De exultatione in aduersis. vij. inuidie filia.

Si propter inuidiam de danno maloqđ proximi notabili gauisus est. mor. p. et totiens quotiens.

Si ex inuidia etiam libenter detractiōes audiuit et gratum habuit.

De Ira quinto capitali vicio. que est quedam inmoderata animi indignatio. contra quodcūqđ sibi oppu-

De Ira.

guans: 7 hec fm theologorum de suo genere mortale peccatum est: sed propter imperfectionem actus persepe venialis efficitur. Et hec ipsa etiam multas habet filias. Quarum prima est vindicta.

Si ex aliquo suo defectu siue spiritali siue corpali adco sibi iratus aliquando fuit. q̄ deliberate concupiuit vel quesivit sibi aliquod malum inferri. mo2. p.

Si pp aliquod malum sibi aut suis amicis illatus optauit vindictam notabilē quocūqz modo fieri mo2. p.

Si aliquem hortatus est vindictam facere. 7 si ad hoc auxilium. vel consilium aut fauorem prestitit mo2. pe. sed multo grauius predicto.

Si quocunqz mō aut vbo aut facto vindictā fecit atqz de huiusmodi vindicta gloriatus est. mortalissime. p.

Si ad quandam sui ostentationem gloriatus est fecisse vindictam q̄ non fecit. mo2. p.

Si filijs 7 qbuscūqz affimb⁹ suis sub quadā iternatione vt facerent vindictā p̄cipiendo mādauit vel eisdē i scriptis legauit. aut se facturū iurauit mortalissime. p.

Si ad vindictam alicuius blada vel domus succendit. vel eius interfecit aut vulnerauit animalia. v3. equos boues porcos canes oues gallinas 7 anseres siue ostruxit ipsius sepes muros aqueductus: aut precidit arbores 7 similia que solent homines ex vindicta proximo inferri mortalissime peccauit.

Si ob vindictam inferendam inimici sui matrimonia impediuit. v3 filioꝝ filiarūqz ac suorum agnatorum.

Si eam ob causam violauit vel vituperauit inimici sui filias sorores 7 ancillas seu vxorem.

Si in vidictā aliquod ihonestū vel deforme fecit vel fieri procurauit super domos super ostia. aut super sepulchrum inimici sui: qz in omnibus semper mo2. fuit.

Si multos vdicādi se exco gitauit modos. qz mo2. po.

tuisse esse vel veniale s'm excessum. ⁊ hoc etiaz peccatū
admodum periculosus est ⁊ h3 in se diuersa mortalia
v3 qñ transiit de vno malo in aliud euz desidio se
vendicandi.

De timore secunda ire filia.

Si noluit loqui euz proximo suo. nec euz reconcilia
ri sibi. immo cum oblatuit eum in via declinauit ab
eo aut euz toruo asperit vultu ⁊ similia grauter pec.
quia talia signa sunt idicia maxime inimicitie. vt no.
lxij. distin. e. cum iudi.

Si et alia signa inimicitie inuisco ondit. vt v3 qz nolu
it cū eo amicable puerari nec cidē seruitiū facere aut
ab eo postulare recusauit. neqz cū eo ex more cōcrsa
tus est grauter. p. secus si fecit vt quietius viueret.

Si inuis ⁊ immoderatis clamoribus protulit sue ire si
gna ex qbus aliquod scandaluz ortū fuit grauter. p.

Si ex ira sua illi cui irasebatur aliquod notable malū
appetiuit mor. potuit esse licet ex suo genere nullā pec
cati mortalis habeat rationem.

Si cum immoderata tutela ⁊ clamorosis vocibus vbi
qz sine respectu vociferando excessiue se defendit pro
pter odium ⁊ vindictā ⁊ obstinato ato grauter. p.

De contumelia tertia Ire filia q. s. culpe solū iporat.

Si suis subditis contumeliosa verba dixit. quia graut
ter. p. etiam si correctionis causa dixisset.

Si cōtumelias ibonesto mō aliqb⁹ dixit ventraliter. p.

Si ex contumelia aliquem vocauit proditorem fenera
torem furem ebriosum sodomitam leuonem ac litorē
mor. p. ⁊ totiens quotiens.

Si iniuriādi cā de parentib⁹ alicui⁹ aliqb⁹ malū dixit.

Si aliquem vocauit furciferus ⁊ huiusmodi.

Si exprobrando aliquem vocauit ignorantes surdum
cecum claudum gibum spurius seu bastardum.

Si ex ira dixit alicui mulierē vba obprobriosa vocādo

fistulas seu canearum et vermecanis et similia. quod semper mori. videtur nisi ex quodam impetu ire dixisset: quod tunc veniale diceretur ut habetur in canone. xxiii. q. iij. si igitur. Si maledixit diei natiuitatis sue aut quando venit vel iuit in tali loco aut talem dominum.

Si maledixit diei in quo se nupsit vel quibus fecerunt eum uxorem aut maritum habere. aut primum qui unquam de huiusmodi re verbum fecit.

Si scriptum in anima et corpore maledixit.

Si maledixit patrem et matrem qui eum genuerunt: vel paternos et agnatos ac dominos suos temporales.

Si maledixit filios et filias et quando eos unquam genuit vel enutriuit. quod mori. videtur: nisi ex impetu ire aut correctionis causa dixisset: posset tamen mori. esse quando in consuetudinem deduceretur secundum theologos.

De indignatione sexta Ire filia que contra veniale. per se nisi per accidens ratione scandalum. et sic iterum sic interrogabis.

Si nimium indignatus fuit. et per minimum recusauit loqui vel respondere aut audire vel videre aliquem veniale contra ter reputat: nisi destitisset in casibus in quibus de precepto tenetur.

Si in iniurijs sibi a proximo illatis impatiens fuit. vel aliqua in vicissitudinibus rependere quesivit.

Si pro aduersitatibus aliquam indignationem contra deum suscepit dicendo quid ego contra deum feci plus quam ille et ille atque ita de deo murmurauit.

Si per impatienciam inuocauit dyabolum ut eum asportaret.

Si ex impatientia optauit sibi aliquando mortem.

Si ex indignatione permisit aliquid bonum quod eum iustitiam.

Si indignationem suscepit. quando loquendo non fuit admissa ei propositio prout volebat. et eandem indignationem ex consilio et societate recessit eum malo exemplo aliorum.

Si ex indignatione noluit comedere. nec in domum amici introire seu ab illo sinitum expetere. et huiusmodi

Si propter indignationem aliquod displicentie signū alicui vnquas offendit. quia si cum scandalo proximi id factum fuit graue peccatum extitit.

De clamor. vij. ire filia q̄ cōiter ēt veniale peccatum est nisi p̄ accidēs. s. ratiōe scandali. Et ideo sic q̄res.

Si pro re minima in domo nimium clamorosus fuit aut pacifice nil loquū didicit. pp̄ q̄ viuensam domum suam ad indignationem ⁊ blasphemias prouocauit.

Si clamando cōtra aliquem nimium inordinatus vel confusus aut inordinatus extitit.

Si cū clamaret noluit acquiescere monitori vt taceret immo magis ac magis clamare cepit grauer. p.

De rixa octaua ire filia q̄ ē puatū bellus iter p̄sonas priuatas gestū. ⁊ est semper mor. ⁊ maxie in seipiete.

Si ex ira fecit rixam cum aliquo percutiendo se adinui cem vindicādi vel iniuriandi causa si adultus ē mor. p. secus si fecit cā defendendi se vel suos: ⁊ vltra mor. tenetur vensam petere.

Si rixas vbiqz suscitauit ⁊ ad hec alios cōcitauit vya bolicū offm̄ exercuit ⁊ p̄pea mortalissimū. p. comisit.

Si hanc obrem p̄iurationes ⁊ seditiōes in ciuitatibus atqz alijs in locis excitauit.

Si p̄pter hoc arma ⁊ alia offensibilia portauit ⁊ ad hoc faciendum alios concitauit.

Si vt rixam suscitaret aliquē p̄ gulā vel p̄ caput mēti tus est vel alia verba in eius p̄tumeliā dixit vocādo eum rusticum furciferum ⁊ huiusmodi mor. p.

Si ad rixā p̄citāds lapides post tergū alicui⁹ iccit: vel irisit. ⁊ subsanauit. aut inūdicias de domo in eius cō tumeliā vel damnum proiecit ⁊ huius. semp mor. p.

Si propter rixam suscitandam alicuius filium vel fillam aut iumentum percussit mor. p.

Si eā obrez partialitates enutrit ⁊ eas contra aliquā

De Gula.

ptē scitauit. qz vt pdictū ē. vltra mor. tenet s̄ oi dāno.
Si etiam eas ob res paratas fuit cuz suo exterminio p.
sequi voluntatem ⁊ partem suam mortalissimam est.
Si deniqz excogitauit varios suscitandi rixas modos
quia semper mortale fuit. ⁊ torrens quotiens.

**De gula sexto capitali vicio. que est irrationabilis
cibi ⁊ potus affectō. quod ⁊ si connumeretur inter se-
ptem mortalia pec. tamen ex suo genere est veniale: et
plures habet filias s̄m diuum Grego.**

Si ex gula puenit tps ⁊ horā comedēdi. vñ ⁊ q̄primus
erijt lectū voluit comedere aut bibere graue. p. est.

Si nimium comedit ⁊ vltra q̄ eius necessitas vel infir-
mitas. seu conditio. vel complexio. vel tempus. vel lo-
cus. vel societas requirebat.

Si pp gulam suā nimis delicate preparauit sibi cibos
vz in sapore. in condimēto ⁊ nouitate ciborum inuisita-
toruz vel si nimia adhibuit curā in pparando. aut si p
pter gulā comedit fructus imaturos ⁊ sibi obnoxios.

Si nimium auide appetiuit. vel sumpsit cibum ⁊ in ip-
sis cibus ⁊ potibus plurimum delectatus fuit.

Si cum nimio studio preparauit vel acquisit sibi cibos
aut cum nimio labore ⁊ sollicitudine id fecit.

Si ex gula sua non extinnit nimium care emere come-
stibilia cum magno domus sue detrimento.

Si ex gula sciēter comedit cibaria sibi nocina grauer
p. ⁊ potuit esse mortale. ac in oib⁹ pdictis potuit esse
mor. si in eis sūsi constituit finem s̄m theologos i. iiii.

Si ob delectationē cibi ⁊ potus nimis morose ⁊ diu ste-
tit in mensa. ⁊ ppea nimia comedit cū suo nocimēto.

Si dubitauit q̄ illa nimia comestio ipsum in luxurias
aut vomitum inducere deberet mor. fuit.

Si pp gule delectationē tm̄ bibit p̄ inebriat⁹ ē mor. p.
Si alicui tm̄ bibere dedit. q̄ ad ebrietatē perduxit. vel

si in potu eius aliquid inductiuum immiscuit moz. p.
 Si propter gulam paratus fuit ecclesie vel voti aut religionis et penitentie ieiunia infringere: vel aliud quodcunq; preceptum moz. pec.

Si ex gula frequenter tabernas vel an missas comedit
 Si in carnispruio propter gulam post cenam comedit carnis et alios comedere suavit moz. pec.

Nota hic sunt canones: quod abstinentia carnis et lacticioz incipere debet a cena carnispruij vsq; ad sabbatum sanctum inclusue: vt habet de conse. di. iij. c. de esu:

Si non induxit filios et filias et alios suos subditos cuius possit ad ieiunium.

Si tempore infirmitatis ex gula non obediuit medicis.

Si pro tempore vsus fuit illicitis vsq; carne et ouis ac caeseo in quadragesima et quattuor temporibus.

Si comedit in ecclesia vel bibit: quod peccatum est propter scandaluz:

Si comedit pluries in die ieiunioz vel bibit in fraudem ieiunij quia moz. fuit.

Si cibaria pretiosa et inusitata propter honorem et ambitionem exquisiuit et preparauit peccatum: graue est secundum Augusti.

De scurilitate secunda gule filia que est ad luxurias et affectionis lasciuam refertur: sic interrogabis.

Si ex nimietate cibi et potus actus et gestus adeo scuriles fecit et imundos: quod videntes ad luxurias et ad alia inhonesta induxerunt moz. p. et multo magis si adhuc finem fecisset et totiens quotiens ipsos fecit.

Si etiam in ipsis scurilitatibus fecit alias immundas dissolutiones: vt pote ventum eructationes ad cretandum risum et chachtnationes atq; alias inhonestas lenitates moz. esse potuisset propter scandalum.

Si suavit alicui vt talia in eius solatiu faceret graui. p. et qui talia audiuit: et patienter sustinet multo magis. p.

Si inhonesta et fabulas vel frotulas ac alia verba vana risu digna in mensa dixit: que maxime indigna sunt bonis moribus grauius peccauit: quia scurilitas. et turpitudine: ac stultiloquiū bono christiano non sunt notanda.

De multiloquo. iiii. gule filia vbi nunquam deesse potest peccatum.

Si in comestione leuia et ociosa dixit verba ventiale fuit nisi ea in derisione alicuius dixisset: quia tunc mortale.

Si ex verbis ipsius scitebat aliquibus notabiliter displicere. m. p.

Si etiam non intendebat nisi ad solatium ea proferre: sed dubitabat alicuius displicentiam mor. p.

Si ex verbis suis derisorijs aliquem retraxit a proposito benefaciendi. si etiam ad id non intendebat mor. p.

Si ex multiplicatione verborum: ea que habebat in secreto tenenda reuelauit mor. p.

De inepta leticia quarta Gule filia:

Si ex gula sua inepta ostendit leticiam. v. demonstrando suam mentis lasciuam et leuitatem in inordinatis corporis gestibus et motibus.

Si etiam in instrumentis musicis: choreis. ludis. iaculationibus et actibus et gestibus nimiam lasciuam et dissolutum fuit.

Si in risu et chachinationibus est extitit dissolutus et alios ad huiusmodi dissolutiones et lasciuas prouocauit.

Si in ipsis choreis strixit manus vel verba inhonesta dixit.

Si tripudiauit in quadragesima aut alijs penitentibus seu in ecclesia. quia ultra morem sacrilegium comisit.

Si cum religiosus pro. tripudiauit quia. m. rōe scādali fuit.

Si tripudiauit cum aliquo ecclesiasticum aut religio. hitu. mor. p. et magna est dignitas penitentia ut extra dicitur vi. et hoc. cle. c. cum de.

Si se fecit laruam seu mascaraz et ad lasciuam si femineo habitu induit mor. p.

Si mulier excessit vestimenta sua pro huiusmodi lasciuia vel coposuit iuuenes in habitu muliebri grauit. p.

Si fieri fecit a feminis turpes iaculationes cantus: et

gestus in honestos plerūq; mor. est ⁊ non modo in isto
sed ⁊ quasi in predictis omnibus sū theologos i. iij.

¶ De ebitudine sensuum quinta gule filia: ⁊ langore
nature sexta gule filia.

Si ex nimia comissione defecit in discretione ⁊ cognitō
ne rez. necessariorū q; tanquā granatus ciborum cra-
pulatione nesciuit aliquid boni opare vel cogitare.

Si ex superfluitate cibi ⁊ potus fuit persepe somnolen-
tus ⁊ corde pregrauatus graue. p. est.

¶ De accidia septimo ⁊ vltio capitali vicio: q̄ est tediū
circa bona sp̄ialia: ⁊ corporali que qdē de genere suo
est mortale peccatum: eo q; contrariat̄ charitati ⁊ q̄ ma-
xime si ptingat ad rōnes ⁊ h; cōplures filias que vt ex
diuersis colligere possumus due ⁊ viginti sunt.

Si de dāno rez. tpaliū vel alia quacūq; tribulatōe seu
carorum vel filiorum amisione tantā animi afflictio-
nem concepit q; in maximam deuenit tristitiam adeo
q; optauit omnino non esse aut mortuum fuisse. m. p.

Si ex suis infortunijs in tantam desperationem dene-
nit q; se ipsum percussit ac capillos euulsit ac implaca-
biles clamores emisit morta. p. re recusauit.

Si has ob res ecclesiam quasi in despectum dei intra-
Si tantam tristitiam ex aduersitatibus cōcepit q; mul-
ta peccata tanquam desperatus ⁊ non posse omnino
bene operari dissiis commisit.

Si bona sibi adeo colata ex accidia vilipēdit p̄siderās

Si ex accidia voluit aliqñ se bonū ali. aliorū bona.
qd fecisse ⁊ ias ob rez. pretermisit bonum inchoatnas.

Si ex infortunijs suis tantas concepit tristitiā quod in
aliquam diuenit infirmitatem.

Si ex occurrentibus sibi aduersis somnum cibum ⁊ si-
milis perdidit grauit. p. cum se potuiss; adiuuare.

Si ex tedio ⁊ accidia necessarios p̄termisit labores opa

De accidia.

- tionēs: lectionēs: studia: cōtemplationis: orationis: et
cetera pietatis opa. in. p. tā in hoc q̄ i p̄dictis s̄z tho.
Si magis voluit miser esse q̄ aliqd boni operari grauit̄
p. qz tenet̄ homo se occupare semp in bonis cogitatio
nib⁹ locationib⁹ et opatiōib⁹ aliter culpabilis dōs ē.
Si propter pigritiam nimius dormiuit aut in lecto fle
tit cum magno sui scandalo.
Si iniuncta sibi officia negligenter exercuit.
Si cum multo tedio audiat missas: officium: predica
tiones et facias lectiones.
Si cū negligētia et tedio suas dixit orōnes et offm̄: et il
las dixit tarde interrupte: corrupte: idifficte: iatēte: isipi
de: in affectuose: atqz alia stentione q̄ dicere debebat.
Si negligēs fuit circa puissidēz necessarioz domus sue
Si multum tempus perdidit in vanis et noxijs verbis
et in his presepe operam dedit.
Si vniuersam familiam sibi creditā in exercitijs et ope
ribus bonis exerceri non fecit.
Si etiam negligens fuit in erudicndo eaz in operibus
temporalibus ac spiritualibus.
Si deniqz propter negligentiam suas bone sua tempo
ralia deperire permisit qz graue peccatum est.
**¶ De Adalitia secunda accidie filia: que dicitur pec
catum in sp̄rituz sanctum: et habet hec filia sex speci
es: quarum prima dicitur presumptio de dei miseri
cordia sine vllis suis meritis. secunda de speratio.
Si vnq̄ de dei misericordia despatus fuit. posset.
Si aliquñ cognitā veritatē ipugnauit vt liberi⁹ peccare
Si optauit nullū in mundo esse bonū: imo omnes esse
malos: ne cins mala vita sibi confusionē induceret:
hec etenim inuidētia fraterne gratie appellatur.
Si i pctis obstinat⁹ fuit: lz bona p̄scia seu diuio timoz
p̄figet et a pctis d̄sistere et noluit quoquomō assentire.**

Si proposuit aliquando de peccatis non penitere nec confiteri: imo omnes cum exhortationes cum probato a se reiecit. ac si predicte sex peccatorum species: v3 presumptio desperatio et impugnatione agnitione veritatis invidentia fraterne gratie obstinatio et impenitentia dicuntur. p. i. spm scm quod irremissibile dicit: non quia non possit remitti. sed quia deus disponit homines ad remissionem peccatorum.

Si ex accidia est fuit in maliciose iniquus et dolosus versus et spiritualia quae ac virtutes morales contempserit et abhorrat fuerit.

Si ex immoderata mentis tristitia multa machinatus fuit mala.

De desperatione secunda accidie filia que est falsa estimatio de dei misericordia ex peccatis commissis vel bonis omissis.

Si scienter et advertenter credidit vel tenuit quod deus non velit penitentibus parcere aut ad penitentiam redeuntibus gratias conferre hereticum et gravissimum. p. est. secus si talis despectio fuit in subito animi motu aut ex complexione nature hominis quia tunc veniale fuisset vel nullum. p. ut theologia. fa. se. q. xx.

De pusillanimitate tertia accidie filia.

Si damna ree temporalium vel amicorum minus timuit.

Si damna temporalia spiritualibus et eternis proposuit.

Si adversitates infidelium nimium refugit et linguas bonorum in virtuosum nimis formidavit.

Si ob timores deficienti ab illis operibus quibus aptus erat se subtraxit, utpote ab officio gubernandi domum vel rempu. suam vel studiendi vel a ieiunijs.

Si ex pusillanimitate desijt facere bona ad que tenebatur: utputa pro aliquo tempore vel corpore bonum omisit corrigere delinquentem amicum vel fratrem quia secundum theologia. i. iiii. mor. peccatis. quia ordinem charitatis pervertit bona illa plus amando quam animas proximi. vix si non necessaria ad salutem corrigere dimisisset veniale aut nullum fuisset.

De rancore quod est alio quarta accidie filia.

Si desideravit vel quasi alicui aliquid malum: eo quia indu

cere eū volebat ad bñ opandū: vel ad aliqd adiscēdū.
 Si etiam optauit alicui aliquod malum: quia eius increpabat pigritiam ⁊ ad bene operandum vel ad penitentiam illum inducere studebat.

De corpore quinta accidie filia: ⁊ ista in se hz ociositatem pigritiam ⁊ tepiditatem.

Si tepidus ⁊ ociosus fuit nil proorsus boni operans: qz si pp hoc necessaria dimisisset: vt regimen bonum domus sue ⁊ reipu. ac alia spiritūalia in oz. peceasset.

Si in corrigendo nimū rigidus ⁊ seuerus fuit. p. fuit.
 Si potius ex vindicta correxit q̄ zelo iustitie in oz. pec. vt. xxv. di. c. Qualis.

Si tepidus ⁊ somnolentus fuit in bonis peragendis siue temporalibus siue spiritualibus.

Si multā incepit opera bona ⁊ ad perfectionem nullā perducere didicit.

Si negligentē fecit orationē suā psalmodiam lectiōes ⁊ p̄fessionem suam sine vlla deuotione ⁊ reuerentia.

Si ex negligētia in sero pretermisit dicere aue maria ⁊ in mane benedicere mensam: ⁊ post gratias exoluere in sero qz ⁊ mane dicere symbolum ac signo crucis se signare. **De euagatōe mētis sexta accidie filia.**

Si ad euitandum tediūz quod habebat in opere bono multa cogitauit impossibilia: vt per orbē mēte discurrere: ⁊ castra in aere fabricare: optādo dicens si inuenirem pecuniam vel thesaurum: vel ascenderes ad talem vel talem potentiam ⁊ dignitatem graue. p. est.

Si oratōibus ⁊ alijs rebus diuinis habuit euagatiōes ⁊ mētis distractionē ita vt nō recordaret: aliqui nec d̄missa nec de oratione neqz etiam de seipso. Et quo dicebat aliquādo Pater noster intrauit in Aue maria.

Si in diuino offi. ad qd̄ ex debito obligat nō attēdit vt se aliqb̄ negocijs occupauit: ita q̄ ab eodē alim distra

rit mor. p. vt colligitur i. c. dolentes extra de cele. mis.
 Si ex sua mala mentis euagatione finxit sibi multas uina-
 ginationis peccatorum: et in eisdes quesuit delectatio-
 nes ac ipsis delectationibus consensit.

Si similiter vagatus fuit circa dolosas delectationes
 vs quo alicui noceret. aut quo alteri imputaret maluz
 qd gessit. seu. quo cooperitur malum quod agebat.

Si deniqz vagatus e circa cogitationes maliciosas vs si
 cogitauit quo bono resisteret aut maluz faceret seu in
 male pssistere possz. Et hec vt plurimum mortalia s. p.

Si pariu: fecit peccata venialia et nullum adhibuit re-
 medium ad illa peccauenda.

Si de ipsis peccatis venialibus no doluit vt debuit.

De mala voluntate septima accidie filia.

Si propter tedium et inspiditatem boni et delectatione
 mali malam habuit voluntatem videlicet malum qd
 cumqz faciendi ad dedecus dei et damnuz proximi seu
 sui ipsius damnificationem.

**De ignoratia crassa et supina ac affectata octaua ac-
 cidie filia quas vt plurimum sequi consueuerunt. ista
 videlicet in discretio. incantela. ipromidētia. ruditas.
 et incōpositio. et ideo sic interrabis:**

Si p posse no laborauit vt sciret q debeat. et sic debeat.

Si vt se possit excusare de ignorantia quesuit ignora-
 re ea ad que tenebat scire vel si adiscendi laborem re-
 fugit. **Et nota q ex his tribus generibus ignora-
 tie maior peccatus est affectata q crassa et supina nec
 excusat a mortali. p. tal si ex affectata ignoratia igno-
 rauit ea que erāt sibi necessaria ad salutem vt hē in. c.
 ignoratia di. xxxviii. sed si no erāt necessaria ad salutē
 tunc pctm non fuit vt. xxij. q. ij. c. in quibus rebus.**

**Necessaria aut ad salutez que quis scire dz sunt im-
 primis vniuersalia fidei et iuris precepta ac so ea que**

singuli ad eoz statū z officiu3 spectant. Et h̄ fm̄ tbo.

Virtutes septem peccatis capitalibus opposite, que sunt. Humilitas: largitas: castitas: amicitia: mansuetudo: abstinentia: z sollicitudo. Et primo.

Si veram humilitatem contra superbiam oppositam non amavit vt quesivit z debuit quia sine illa placere deo quis nequaquam potest.

Si largitatē p̄tra auaritiā suā nō in se opposuit s̄ circa pauperes miser asq; p̄sonas nimīū parcus fuit.

Si verā castitatē cōtra luxuriā suā non amavit sed omnem carnis delectationē tanq̄ spurcus quesivit.

Si verā amicitia p̄ inuidiā h̄re recusavit: imo solū bonū suū p̄priūq; comodū optavit: z nullū alicu3 q̄sivit.

Si mansuetudinem contra iracundiam suam habere non curavit: immo persepe nimium austerus extitit: aut se tanquam leonem ferocem habere voluit.

Si non cum mansuetudine z animi tranquillitate suos correxit sed imperiosus z austerus nimius fuit. Quia mansuetudo peccatores ab erroribus eruit nec quent q; in perditionis foueam propelit.

Si abstinentiā p̄ gulā suā p̄ dñi nō amavit imo potius voluit ad explēdā suā voluptatez esse ciboꝝ vorator.

Si sollicitudinē p̄tra accidiā i his q̄ dei sunt nō q̄sivit:

Si et fortassis ex nimia sollicitudie rex t̄paliū: quādam in se diffidentia z dubietatem diuine bonitatis z p̄uidētie oñdit: ne sibi oīno necessaria subministraret: veniale pctm̄ fuit qm̄ ex h̄ nō itellerit facere p̄tra iusticiā.

Si etiam tantū circa spiritualia sollicitus fuisset q̄ provisiones domus necessarias pretermisisset peccatum esset qz z quedam temptatio dei fuisset.

De septē donis sp̄s̄ sc̄ti que z ipsa septē pctis capitalib⁹ opponunt nūc dicēdū ē: v3 dono timoris: dono pietatis: dono sciētie: dono fortitudinis: dono cōsilij

- dono intellectus. et dono sapientie. de quibus sic interrogabis.
Si timoris domini donum contra superbiam suam opponere non studuit quod quidem in timore pene et culpe consistit: quia si hoc facere voluisset tot et tanta superbie mala non commisisset.
Si pietatis donum contra inuidiam suam sibi ipsi non opposuit quod plane donum consistit in colendo deum pura et sincera mente si ipse id ex consuetudine quodammodo vlla deuotione fecit. quia male fecit.
Si scientie donum contra luxuriam suam non quesuit. quod consistit in recto usu rerum temporalium. si usus est ipsis potius ad pompam quam ad necessitatem.
Si fortitudinis donum contra accidiam non quesuit quod consistit in vera constantia diuinorum mandatorum obseruandorum. si ipse in his ibecillis et fragilis fuit. aut modica temptatio e corruit.
Si consilij donum contra iram suam non opposuit. quod consistit in obseruatione consiliorum christi. si nec consilia neque mandata dei ad minimum quidem obseruare curauit.
Si donum intellectus contra auaritiam habere non curauit. vbi non cognouit suam interiozem miseriam.
Si denique sapientie donum contra gulam non quesuit. quod consistit in cognoscendis superioribus. id est sepe premeditari illam supernam gloriam quam deus daturus est amantibus et diligentibus eum si ipse parum aut nihil de illa cogitauerit. quia si de illa cogitasset in tot tantisque malis commissis minime cecidisset.
Circa quattuor virtutes cardiales que sunt iusticia fortitudo. temperantia. et prudentia. sic interrogatōes formabis.
Si non reddidit unicuique quod suum erat. immo aliquid per vim alicui abstulit.
Si pro bonum suum particulare alijs iniurias intulit.
Si etiam deo non reddidit quod ei debebat vbi eius sollicitudine et curiose collendo. amfendo. et seruando eidem.
Si cum displicentia proximi sui vixit. aut non curauit se omnibus exhibere beniuolum.

De. iij. virtutes cardinales.

Si propter delicias corporis sui parvipendit agere penitentiam de suis maximis peccatis. aut penitentia sibi iniuncta apparuit nimis longa.

De fortitudine.

Si modicam aut nullam in tollerando aduersa habuit patientiam: sed potius ex ipsis persepe fractus fuit.

Si in seruiendo deo ac boni operando par strenuus fuit.

Si de oronibus suis non statim a deo exauditus fuit quasi in ipsum et sanctos eius quadam indignationem suscepit.

Si de prosperitatibus nimiam suscepit letitiam et vice versa in aduersitatibus immoderatam concepit inefficiam.

De Temperantia.

Si in cibo potuque modicam aut nullam didicit habere sobrietatem. et maxime circa damnosam et noxiam.

Si circa actus venereos et uxoris maritique complexus modicam habuit temperantiam.

Si in ira sua modicam etiam habuit temperantiam aut sibi ipsi nullum scidit ponere frenum.

Si de his que sibi ex diuina permissione euenerunt impatientiam habuit et murmurauit.

De prudentia.

Si in regimine sui ipsius et anime sue imprudens fuit.

Si in regimine domus sue vel aliarum non prudenter se habuit. et eisdem malum exemplum dedit.

Si in bonis pagendis par sollicitus fuit. sed potius in malis.

Si non precauit pericula anime et corporis ac huius seculi vel in locutione. operatione aliisque rebus inconsideratus fuit.

De quinque corporis sensibus. qui sunt. visus. auditus gustus odoratus et tactus.

Si oculis vagabundus et in compositus ubique tam in ecclesijs quam alijs in locis stando et per vias eundo. modo hic modo illic circumspectando et proeandocum malo proximi sui exemplo. graui. p.

Si delectatus est se videre formositatem mulierum et e conuerso procariri ad vicem.

Si delectatus est se in dno corpore respicere pp luxurias et carnis pctulantiam. idem est de mulieribus.

Si delectatus est videre picturas et imagines ac alias res inhonestas.

Si propter delectationem carnalem illas in domo sua depingere fecit cum malo multorum exemplo.

Si mulier portauit pectus et alia sui corporis mēbra in p. patulo. ppei pulchritudinē. et huius delectatiōes. idē dicō vris q eā obrē nō honeste icēdit cū breue hitu.

Si delectata ē mulier videre in pndice alioꝝ carnem.

Si se exposuit amatorib⁹ siue vidēdā. vtpote ad fenestras vli ecclyjs. aut l limie dom⁹. vbi hoies discurrūt ad procādū semp mor. fuit. et si nolet. malū facere. qz occasionē ruine talibus p̄stauit. ¶ De Auditū.

Si aures suas ad inyrinationes detractiones nouitates et alia inhonesta audienda aperuit grautcr. p.

Si ad licita obturauit nō audiēdo paciēter vsiles admōitiōes. increpatiōes p̄silia bona maioꝝ: doctrias sacrasqz lectiōes et p̄dicatiōes. et ad iteriores ispiratiōes.

Si audiendo diuina verba ab eis vacuus recessit cum nullum in eis saporem habere curaret.

Si vocanti deo per internam conscientie vocationem non respondit per obedientiam ad bene operandum et malum cuiuandū. ¶ De Gugu.

Si inordinate gustauit res delectabiles.

¶ De Odoratu.

Si cuz nimis ardore bonos odores odorauit. atqz muscbium et alia odorifera super se portauit.

Si odorauit inhonesta ad voluptates carnis cōmuniter veniale est. ¶ De Tactu.

Si pp libidinē delectat⁹ ē tāgere muliez secreta. m. p.

De. v. sensibus spūalibus.

Si mulier delectata est tangere secreta virozū alieno-
rum vel se fecit aut p̄missit a pluribus tangi.

Si se ipsam voluptuose tetigit in quocūq; corpōis sui
loco graui. p. Idem est de homine. quando se ex h̄ ad
malum prouocauit.

Si se homo a mulieribus vel ab alijs personis pp̄ dele-
ctationē tangi fecit aut libenter p̄sensit. qz moz. p.

Si in honesta brutorum tetigit propter libidinem.

Si filium vel filiam libidinis causa tetigit vel amplexa-
ta aut exosculata fuit grauiter. p.

Si aliquem osculata fuit aut exosculari permisit: 7 que
in loco vel quam ob causam.

¶ De quinq; sensibus spūalibus v3 cogitatione af-
fectione. intentione. rememorazione. 7 locutione.

Si potius cogitauit mala q̄ bona.

Si malis cogitationib⁹ p̄posse repulsam non dedit.

Si suā affectionē potius in reb⁹ mūdiālibus q̄ diuinis

Si eius tota intētio fuit. vt bene pasceret. ¶ posuit.
beneq; induceretur ac bene ei esset temporaliter 7 suū
ventrem sibi constituit deum.

Si sua bona opa poti⁹ respectu hoīū q̄ dei sui fecit.

Si multa mala pretermisit magis timore hominum:
aut terroze gehēne q̄ dei creatoris sui.

Si sua preterita peccata cum delectationē ad memori-
am aliquando reduxit 7 in eisdem dīn permansit.

Si verba superflua 7 vana plurima atq; inconsiderata
per sepe in medium protulit. Quia quandoq; morta-
lia sunt: sed vt plurimum venialia existimantur.

¶ Circa septē opera misericordie corporalia que sunt
visito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. 7 condo.

Si infirmos nō visitauit amicis 7 facultatibus destitu-
tos: 7 quā inaxie suos p̄rios: 7 nō seruiuit aut fuit fec.

Si negauit cibū vel potū p̄scentib⁹ in neces. p̄stitutis.

Si religiosus

Si religiosis paupib⁹ elemosynas nō erogauit v^l dari cū possz fecit ad eorū sustētationē: qz ex debito tenet ppter eorū cōc bonū sūm p^rez Aug. in. li. de vita xp̄iana.

Si ex odio aut indignatione recusauit eis benefacere.

Si recusauit benefacere illis qui nequeunt suis manibus laborare.

Si non redemit captiuos qui in mortis articulo erant constituti z non poterant se redimere.

Si non sepellit mortuos vel sepellire fecit quos nulus sepelliebat: quia tenebatur.

Si ad sepulturā nō associauit pp odiū vel supbiā pauperes erant z associare erubescibat ad sepulchrum.

Si associauit ad sepulturā interdictū v^l publicū excoīca-
tus aut vsurariū vel hereticū: qz nō lz vt. s. dictū est.

Si non vestiuit nudum: quia si sua inhumanitate mortuus ex frigore fuisset homicida diceretur.

Si etiam nō collegit miserū z peregrinū receptatorem non hntem: qz in hoc z in ceteris predictis qñ quis ex sua omissionē notabiliter lesus fuisset: z potuit bono modo oīa adimplere z non fecit mor. p. si v3 habebat vltra cōdecēntiam sui status aliter veniale habetur.

Circa etiā septes opa misericordie spūalia que sunt
psule: castiga: doce: solare: remitte: ser: ora. Et pmo.

Si alicui bonum consiliū negauit propter quod in ali quod detrimentum anime z corporis inciderit.

Si nō castigauit familiā z subditos suos delinquētes.

Si ignorantes eum potuisset comode non docuit.

Si afflieto consolationem quam poterat non prestetit sed in perditionem eum deuenire permisit.

Si n̄ visitauit mestos z tristes z eis salutis mōita nō p̄-

Si iniuriat⁹ iuriatori veniā petēti. z p posse f̄stitit.
velle satisfacere se offerēti rācorē ex corde non dimisit
grauiter peccauit: qz nō lz xp̄iano aliquē odio habet.

A dominis temporalibus.

- nec pōt absolui nisi remittat vt. xliij. q. iij. c. cxi lege.
Si impatienter honorosos et defectuosos supportauit.
Si inimicū pp delictū amauit aut eū a cōi ozone exclusit.
Expeditis generalibus interrogationibus precepto
rom. s. ecclesie decalogi: ac septem peccatorum capi-
taliū necnon et quinqz sensuum corporalium et spiri-
tualium atqz operum misericordie corporalium spūa-
lium et aliorum peccatorum. Nunc aliqua particula-
ria sunt ponenda in quibus specialiter homines sunt
interrogandi sūm status et conditiones ac officia quo-
rumcunqz contentium. Et primo.
Ad dñis igit tpalib⁹ et pncipib⁹ pñiū incipiendū est.
Si suoz dominū vel dignitates iniusto sibi acquisit ti-
tulo: qz mor. p. et semp in mortali obuersatur quous-
qz sibi istum acquisit titulum: ar. de pe. di. v. Falsas.
Si neglexit facere iustitiam vt sibi acquireret amicos:
vt ex hoc in dominio vel dignitate securius manere
posset mor. p. et legis satisfacere tenetur.
Si aliquam fecit iniustitiam multo magis tenetur ad
restitutionem et ad resarciendum damnum lesō.
Si pontifici romano et alijs ecclesie prelati vel domi-
nis temporalibus ipse inobediens fuit: et eorū admo-
nitiones paruipendit et contempsit mor. p.
Si circa honores nimis ambitiosus fuit: et p consequē-
do potētiā et honorificētiā parat⁹ fuit facere quocunqz
malum mor. p. et totiens quotiens in tali fuit opinioe.
Si suos subditos i talijs et exactionibus nimis graua-
uit. qz vltra mor. satisfacere tenet. vt. xliij. q. vi. h. res.
Si contra iustitiam collectas imposuit: qz vltra mor.
satisfacere tenetur. vt. xvij. di. de eugolijs.
Si publica vendidit officia cum sub subditoꝝ suozum
grauamine. mor. p. et dāna sibi imputantur sūm tho.
Si subditos volentes domicilium transferre spoliauit

- qz de necessitate s^m canonistas satisfacere tenetur.
- Si bona decedentium sine filijs ipse vsurpauit: vel testari tales prohibuit. tenetur restituere: talem in locis suis qui habuisset iurisdictionem.
- Si fenda vasallis suis iniuste denegauit vel etiam seruitium illis debitum denegauit.
- Si ipse vasallus existens domino suo infidelis fuit.
- Si ipse etiam domino suo aliquam intulit iniurias. v3 feudum alienando ⁊ similia.
- Si filias subditorum suorum cogit nubere alteri: vt eis succedere. quia morta. potuisset esse s^m qualitatem rei.
- Si ab subditis suis seruitia indebita extorsit.
- Si nimium vindicatus fuit.
- Si homicidia vel mutilationes aut incarcerationes ex ira ⁊ odio fecit aut fieri permisit.
- Si segetum vastationes ⁊ incēdia fecit vel permisit.
- Si torneamenta ⁊ duella in suis terris permisit. quia semper mor. fuit. vt. ij. q. v. c. Adonarchia.
- Si ludos ⁊ spectacula vana ⁊ periculosa fieri fecit.
- Si turpes representationes cum magno populorū scādalo fieri permisit vel non prohibuit mor. p.
- Si nimis durus ⁊ inexorabilis fuit. v3 ad parcendum vel dispensandum in quibus debuit ⁊ potuit.
- Si etiam ad parcendum delinquentibus nimis facilis fuit contra iustitie ordinem.
- Si penas ⁊ emendas delinquentium propter auaritiā in pecuniam conuertit.
- Si et penas mortis corporales pp eandē cupiditatem ⁊ auaritiā pecuniarias fecit. qz vltra mor. tenet lesis si ppter hoc aliqua scelera facilius sunt perpetrata.
- Si ppter lucrum publicos vsurarios in terris suis tollerauit. quia vltra mor. tenetur lesis satisfacere.

A dominis temporalibus.

Si suis officialibus et stipendiarijs sua stipendia non soluit: quia ad eorum damna tenetur.

Si blasphematores et sodomitas et cōsimiles non puniuit vel puniri permisit. mor. p.

Si prouinciam suam malis et secleratis viris non purgauit mor. p. et fm leges magna dignus est pena.

Si vias publicas cum possit non tenuit securas: tenet de damnis illatis. fm pa. de resti. spo. c. non licet.

Si pupillos et miseris perso. noluit audire dando eis aliquas pnb. audientias quia ultra. in. tenetur de dā no q̄ eis inferrur.

Si predictorum curas non habuit et legata ad eos spectantia non dedit: aut dari non permisit.

Si ecclesias et carum bona et iura vt decuit non defendit grauiter peccauit. vt. xiiij. q. v. c. princeps.

Si scubias et malas femi. cū scādalo pploꝝ tenuit pub.

Si suas ancillas et pedisequas deflorauit.

Si seruos et ancillas volētes honeste viuere nō permisit.

Si malam familiam tenuit et de eorum mala vita nō iam curā hñc voluit. qz ei rorū impnitieꝝ ascribitur.

Si augurijs et sortibus ac maleficijs vsus fuit.

Si incantatores et diuinos in curia sua tenuit: ac illis fauit. qz mor. p. vt habetur. xxvi. q. v. c. augurijs.

Si leges iniquas edidit. vt v3 de iniurijs vnusquisqz se vindicare possit et similia mor. p. nec potest absolui nisi tales leges abrogentur.

Si leges bonas et iustas non obseruauit aut obseruare fecit et malefactorēs. lafores. blasphematores. fures. latroēs: et alios iniuriatores nō puniuit grauissi. p.

Si leges constituit. vt vsurc solute repeti nō possint. qz ultra mor. excōicatus est extra co. in cle. ex grau.

Si malefactorib⁹ et homicidis aut dōbitoribus p dōbito aut alia quacūqz re litteras et boletios emninitatis de

dit contra bonum rei pup. vel puatoꝝ psonaz: vs q̄
liceat eis de nocte: ire: armaq; portare: vel qđ nō pos
sint a creditoribus ad soluenduz cogi. vel propter ho
micidiū possint impune in loco pmanere ⁊ huiusmodi
grauissime peccauit: vt. viij. di. c. que contra mores.

Si corruptus pecunia aliquem in debite condemnauit
vel extra dictionem suam expulit ⁊ bannitit.

Si ēt alia aliqua irrōnabili cā aliquos exilio dānauit.

Si sediciones ⁊ scandala libenter quesuit.

Si partialitates ⁊ sectas atq; discensione inter subdi
tos suos enutriuit.

Si nimium superbus ⁊ arrogans fuit.

Si voluit a subditis suis in oibns ēt i illicitis obediri.

Si in vestimentis iocalibus famulis: equis: canibus:
auiibus barchis apparatibus plurimis nimium poin
posus fuit: suaq; bona inutiliter exposuit que indi
gentibus dari deberent.

Si malos rectores impiosq; ac crudeles in officijs pu.
posuit qui iniuste in oibus se hñt ⁊ nimis subditos in
extorquendis pecunijs grauabāt: ⁊ hoc propter lucrū
quod ab eis percipiebant: aut propter auaritiam.

Si aliquam iniustitiam vel violentiam: aut iniquitatē
in subditos suos exercuit.

Si alios malos psiliarios ⁊ prauē conscientie tenuit.

Si aliqd p vl aut metū a sōditis suis extorsit restituere

Si indistribuēdo officia pu. officialib⁹ ab eis tenef.
mutuum aliquod accepit vsuram comisit s̄m theolo.

Si debitas opas a suis subditis extorsit: vt pote agro
rum suorum culturas ⁊ victuras bouum ⁊ equorum.

Si in diebus festiuis ea ipsa fieri precepit.

Si in diebus festiuis venatum iuit: ⁊ propter hoc mis
sam non audiuit: nec alios audire permisit.

Si venando segetes ⁊ alia agrozum semina seculauit.

A dominis temporalibus.

Si propter venationes contra eius preceptūa subditis suis factas aliquem condemnauit vel mutilauit: qz si id liuore vindicte vel libidine venandi fecit mor: p. 7 satisfacere tenetur.

Si permisit vel mandauit suis famulis furari.

Si bōa cōitatū cōia sibi appropriauit satisfacere tenet.

Si ipse iusticiā non fecit vel ministrari non permisit.

Si iniustam cām vel bellū iniustum scienter defendit.

Si delicta populorum suorum impunita permisit: aut in alas consuetudines sustentauit grauiter. p.

Si damnatos vltimo supplicio sacramenta ecclesie denegauit ea: qz eorū anime de manib⁹ eius requirent.

Si i suis terris iniqua pōdera: in alafqz: mēsuras: aut iniusta rez venaliū precia pmissit: siue falsas monetas expendere vel cudere fecit: qz de oibus damnis tenet.

Si iudeos in terris suis officia pu. habere pmissit. qz nō licet omnino vt. xvij. q. iij. c. si constituit.

Si nouas synagogas eos erigere permisit: qz nō licet.

Si in diebus lamentationis in publicum eos prodire voluit aut hostia clausa tenere nō fecit: male vtiqz fecit: vt extra eo. c. in nonnullis.

Si eos nō coegit signū portare vt ab alijs discernerēt male fecit: qz tenent portare vt extra eo. in nonnullis.

Si eos christus blasphemantes non puniuit: qz fin hostiensem 7 alios merentur 7 debent decapitari.

Si de defectibus ecclesiasticarum personarum ad euz non pertinentibus se intramissit: qz graue. p. est.

Si traxit ecclesiasticas personas ad for. suū qz nō solū mor. p. sed 7 deponendus esset: vt. ij. q. i. c. Nullus.

Si contra libertatem ecclesie ab ecclesiasticis personis extorsit quia vltra mor. magna esset pena puniendus vt. xxv. q. ij. quicumqz.

Si ecclesiasticas psonas cepit vel capere fecit aut icar.

- ceravit: qz si non habebat licentiam. excoicatus est.
 Si de electione cuiuscūqz plati se intrinmisit. vt. s. quem
 vellet prelatus eligerent. Et si pp hoc eoz monasteria
 vel loca grauauit. qz assentire noluerit excoicat⁹ est.
 Si pp hoc suis sūditis vetuit ne eisdē ecclesiasticis ne-
 cessaria rēderēt: aut eis in necessarijs seruirent. quia
 ei annuere in electione noluerunt excoimunicatus est.
 Si ius patronatus alicuius ecclesie. vel alia bona eccle-
 siastica sibi vsurpauit excommunicatus est.
 Si aliquod munus recepit vt supplicaret prelatis pro
 aliquo beneficio conferendo.
 Si pro suis consanguineis vel amicis indignis perso-
 nis procurauit cōferri beneficia ecclesiasti. symoniam
 comisit vt. i. q. 3. per totum.
 Si iposuit tales vel collectas suis perso. ecclesiasti. sine li-
 cētia pa. qz si admonit⁹ n̄ desistit l excoicatiōez incidit.
 Si res ecclesiasticas vtpote paramenta cortinas tape-
 tes in suos nuptiarum vsus accepit male fecit. qz non
 licet vt de consc. di. prima ad nuptiarum.
 Si aliquam presumpsit vendere ecclesiam. qz symo-
 niam commisit z venditio illa locum habet.
 Si in ecclesijs posuit stipendiarios vel equos.
 Si ecclesias in bello etiam iusto incendit vel vastauit
 quia ad emendam sū hostien. tenetur.
 Si bona ecclesiastica vel personarum ecclesiasticarum
 tempore belli abstulit. qz ad restitutionem tenetur ni
 si auctoritate pape vel prelatis fecisset.
 Si in bello ad ecclesias confugientes per vim extraxit:
 quia nō licet nisi ecclesia fuisset castellata.
 Si in ecclesia placita fieri fecit: z q̄maxie vbi de sangui-
 nis cā agebat: qz oīno non l3. vt extra. eo. c. Ecclesia.
 Si etiā ibidem strepitus iudiciorū secularium vel eo-
 rum processus fieri voluit: quia ipso iure nihil valere

runt extra eo. lib. vi. c. decet domum.

Si malefactores in ecclesia vel domo epi seu monasterio aut predictis locis adrenti capere fecerint quia non debuit.

De eorum excommunicationibus.

Si sententias excois vel interdicti non curauit aut excoicatus in diuinis participauit: quia mortalissimum fuit.

Si pro eius defectus ipsius ciuitas vel dominium interdicti aliquando fuerunt quia etiam grauissimum est.

Si pro excoicatione in se vel suorum lata aliquem grauauit sacerdotem vel sacerdoti attinentem in nouam iterum incidit excommunicationem extra. eo. c. Quicumque.

Si nouas instituit gabellas vel pedagia non habens super hoc a maioribus suis auctoritatem excoicat: et ut in cle. de simi.

Si et antiqua augmetauit sine licentia super excoicatus est. ut extra de treu. et pac. c. innouamus et satis facta. tenetur.

Si a personis ecclesiasticis pro suis necessariis gabellas extorquere fecit excommunicatus est: tam ipse quam gabellarius li. vi. c. Quamquam.

Si nauigantes depredari fecit vel factum ratum habuit quia in papalem incidit excommunicationem.

Si res naufragantium ad portus suos delatas sibi retinuit quia ultra rapine peccatum in excoicationis sententiam incidit nisi ablata restituit.

Si immunitatem ecclesiasticam aliquem pro visis de ecclesiis extrahere fecit: quia ultra sacrilegi nota excoicationi subiacet.

Si privilegia ecclesiasticorum personarum violauit excoicatus est.

Si reprobas de ecclesiasticis personas processit excoicat: et.

Si procurauit aliquem occidi facere per assassinos etiam in excoicationis et depositionis sententiam ipso facto incurrit: ut extra de homi. li. vi. c. pro humani.

Si se subtraxit ab obedientia Romano pontifici. excommunicatus est.

De Bello.

Si contra aliquos sine legitima causa bellum mouit. in omni p.

et de damnis datis satisfacere tenetur.

Si etiā bellū iustum mouit sine p̄ncipis sui licentia seu ecclesiastici seu secularis grauit. p. vt. 23. q. i. qd culpa.

Si aliquo malo sine bellū mouit qz n̄ lz nisi p̄ repetitio ne rez suaz vel sue patrie defensione: vt. 23. q. ij.

Si potius vindicte causa q̄ ad ppulsandam iuriā mouit grauit. p. vt extra de homi. c. significasti.

Si in bello gnastū insontib⁹ dedit qz satisfacere tenet.

Si noua propugnacula in alterius iniuriam erexit.

Si diebus festiuis sine magna necessitate bellū gessit.

Si hostem ultra sanz dānuz damnificauit qz nō licet.

Si ipse dānicatus sua auctoritate rem dānicatis abstulit quā dānicans ei accōmodauit qz nō licet.

Si in bello spoliavit clericos religiosos peteginos tomipetas: mercatores: agroꝝ laboratores: et similes qz omnino non licet: vt extra de treg. c. In nouamus.

Si p̄missiōes quas in bello spopoderat nō obseruauit et infidelis extitit. in. p. et restituere tenet ablata. 25. q. i.

Si etiā mouit bellū iniustū qz nō soluz aduersarijs tenetur: s; etiā subditis suis d̄ vastationib⁹ et de dānis habitis tenetur satisfacere. Et hoc si ipsi subditi bona fide vel coacti fecere.

Si in bello iusto animo crassandi vastationes et damna hostibus intulit cum aliter sibi consulere potuisset satisfacere. tenetur.

Si homines in bello captos crudeliter affligere fecit: vt grandes talcas facerent mor. p.

Si domos incēdit vel destruxit gratia habendi fertū.

Si inimicoꝝ bona militibus suis in predaz et direptionem dedit: et contra eosdem crudelitates et inhonestates multas fieri precepit vel permisit.

Si mulieres et adoleseētulas violauit vel violari permisit:

Si in ecclesijs vel monasterijs effudit sanguinem vel

A iudicibus secularibus.

pollutionem ultra mortale sacrilegium illam ecclesia
suis expensis reconciliari facere tenetur.

Si per viam vel per furtum aliquid de ecclesia auferri fecit
atque ibidem mortuorum sepulchra aperiri fecit: quia
ultra sacrilegium esset excommunicatus: ut extra eo.
c. conquestus.

A iudicibus secularibus.

Si aliquem iudicandi iurisdictionem sibi usurpauit:
quod semper officium illud exerceendo mortaliter peccat.

Si sine potestatis finibus scienter vel ex ignorantia crassa
excessit mortaliter peccat.

Si dolo aut sua ignorantia iniuquas tulit sententias: quod
ultra mortale ad totum lesi interesse tenetur: ut extra
de iniurijs et dam. da. c. si culpa: ac etiam si leges mul-
tas penas sustinere deberet.

Si accepit pecuniam ut male iudicaret quod ultra mor. sa-
larium reddere tenetur: non tamen illi qui dedit: sed
leso ut. i. q. i. iubemus.

Si accepit aliquid ut iudicaret vel ut non male iudi-
caret tenetur restituere illi qui dedit. 2. q. 3. c. Qui recte.

Si recusauit omnino iudicare cum deberet: et propter
hoc aliquis suus amisit ius lesio satisfacere tenetur: ut
25. q. 2. dominus.

Si ignarus et impitius de iudicijs se intromisit mor. p.

Si per negligentiam studendi quis suas perdidit causas
quod sine canonibus satisfacere tenetur.

Si sua habens provisione aliquid pro causis exegit. Iniuste
accepit: et ideo restituere tenetur ut. 23. q. i. c. Ad militare.

Si etiam oblata sponte recepit: quod non debuit propter
suspicionem veritatem restituere non tenetur.

Si delegatus a partibus aliquid accepit: quod non nisi mo-
deratas expensas in causa sibi commissa accipere potest sine Ray.

Si sine accusatione aliquem iudicauit grauiter peccat cum non
debuit ut extra de accus. c. si legitimus.

- Si delicta reliquid impunita male vtqz fecit: cum ex officio teneretur vnicuiqz ius suum reddere.
- Si fuit aduocatus in causa in qua erat iudex: qui a nō potuit duo simul officio exercere.
- Si contra ius dilationes fecit: et si ordinem iudiciarius non seruauit mortaliter. p.
- Si aliquam partem contra iusticiam grauauit.
- Si appellationes legitimas non admisit.
- Si aliquibus locum appellandi dolose dedit.
- Si post legitimam appellationem nihilominus in eā causam processit.
- Si allegaciones friuolas admisit qz non licet.
- Si fecit oppositiones et inquisitiones ad quas reus responderi non tenebatur: et quam ob causam fecit.
- Si debitas penas auxit vel inuit cum non posset.
- Si sine allegata et probata licet contra veritatem iudicauit sciens pro certo innocentem fore condemnatus varie in hoc sunt doctorum opiniones: sed in hoc tbo. potissimum iudicem excusatus habet: licet alij multi aliter sentiant.
- Si omisit facere condemnationes expensarum: ipse de suo parti refundere tenet: et maxie si a principio petite fuerūt.
- Si in dubijs magnis peritos consulere neglexit.
- Si sine magna indigentia et eius fraude assessores accepit: qz nec debuit nec potuit: nisi de suo soluat.
- Si personas ecclesiasticas indicauit grauiter. p. cū nullam in ipsas habeat iurisdictionem.
- Si religiosum pro aduocato admisit: non licet nisi de mandato superioris: et soluz in rebus monasterij et ad alias causas vt. xvi. q. i. c. Adonachi.
- Si etiam clericus admisit cum uō debuit: qz nisi in eā propria et pro miserabilibus personis aduocare pōt.
- Si personas ecclesiasticas aut pupillos et viduas nō defen-

A iudicibus secula.

- dit et eisdem de iustitia et aduocatis non subuenit gratia.
et de suo ipse eorum damnis satisfacere tenet secundum cano-
nes: ut. xxij. q. v. c. administratores: ac etiam secundum leges.
Si symoniace aut alio quocumque modo iudicandi ha-
bit iurisdictionem mor. p. ut extra Ne prelato.
Si etiam de aliqua quotta prouentus vel lucri conue-
nit symoniam commississe videtur secundum Hostien.
Si minister iudicis existens scienter iniquam sententiam
mandauit executioni grauitur. p.
Si fraudulenter pro testimonio ferrendo aliquam ad
se vocauit mulieres non solum mor. p. sed et ipso facto ex-
coicatus est: ut in. c. mulieres de Ju. lib. vi.
Si in domo sua baratariam tenuit: quia ultra mortale est
secundum leges grauiter venit puniendus.
Si sine precedentibus inditijs alicui torturas fecit. iii.
pec. et ad refarciendum damnum lesio tenetur.
Si est torlit quem de iniure torquere non debuit: sicut illud qui
erat minor. xxiiij. anno. vel si torlit modis indirectis v3
dando eidem falsa ad comedendum: ut siti cruciaretur mor. p.
Si propter lucrum in aliquo scelus mulieris vel pupillis eorum da-
num suum interposuit aueritatem quia ultra mor. tenetur de dānis.
Si ut pecuniam extorqueret aliquem arestauit: aut eius bo-
na per officiales suos describere fecit: aut aliquid aliud
fraudentum modum extorquendi adinuenit: gra-
uissime. p. et omnino ad restitutionem tenetur.
Si et ipse prouinciam malis hominibus non purgauit
quia sibi omne malum imputatur.
Si propter lucrum sententias in longum protraxit: quia
non solum mor. p. sed et omnem pecuniam restituere
tenetur: ac etiam parti lese satisfacere tenetur.
Si in sententijs aliquibus vniuersis aliquas clausulas obscu-
ras apposuit: ut ille contra quem dabatur sententia: non posset se
defendere: quia ultra mor. tenetur satisfacere parti lese.

Ab aduocato.

Si scienter iniustā aut suspectā defendit cām: qz vltra moꝝ. lesio satisfacere tenet fm theologos in. iij.

Si in aduocando pduxit falsa instrumenta vel falsos testes aut falsas allegationes allegauit. moꝝ. p.

Si in dispendiū ⁊ grauamen alterius ptis non necessarias q̄suiuit dilatiōes ⁊ terminos. vt vꝝ petēdo testes a patria alicnos ⁊ filia. qz male fec. vt. iij. q. iij. c. spaciū.

Si etiam alio aliquo modo aduersario bonam causaz abstulit. vꝝ faciēdo oppositiōea duplices cauillosasqz ac dolosas. vltra moꝝ. tenetur de omni danno.

Si nō fideliter causas fm iusticiā defensauit ⁊ fauit qz fm canones. iij. q. vij. c. si qs aut tenet. ⁊ et fm leges.

Si suis dolis ⁊ fraudibꝰ administrationē alicuiꝰ tutoris impediuit faciēs eū accusari pro suspecto ⁊ filia. qz de eius dāno tenet fm Donaldum in sna summa.

Si aduersario secreta sui clientuli prodidit moꝝ. p.

Si et alio mō suo cliētulo cām pdere fecit vltra moꝝ. te

Si pp suā imprudētā vl negligētā studēdi cliētulꝰ suꝰ cāz pdidit. vltra. m. ad satisfactionē tenet.

Si cū multo litigatiū dāno imoderatū quesuiuit salariū: qz vltra moꝝ. ad restitutionem tenetur. fm tbo.

Si cū suo cliētulo de quotta aliqꝰ vllū vnqꝰ fecit pactuz male vtiqz fecit. pp malā exēplū. vt. iij. q. vij. §. arcēf.

Si iduxit cliētulū suū ad negādā oino vitatē aut vt falsos testes iduceret. fm Hosti. d. oi interesse aduersario.

Si in allegationibus ⁊ aduocationibus suis procaciter nimius se habuit. qz vltra graue. p. ciua processus fm canones efficitur nullus. v. vt. q. iij. c. in loco.

Si diebus festiuis propter lucrum multuz in his se occupauit grauiter. p. ⁊ illud erogare tenetur.

Si in cā miserabiliā ⁊ pauperꝰ psonaz pp cupiditatē patrocinii p̄stare recusauit. male fecit. qz tenet ad h po.

A notario 7 procuratore.

tiffimum. sicut etiam in alijs operibus misericordie.
vt. lxxxvi. di. c. Non satis.

Si in causis feneratoribus aduocauit vel consuluit.
Si dictauit instrumenta sub vsuris: quia etiam fm le-
ges efficit infamis 7 in vtroq3 mortaliter peccauit.

Si aduocando solum ad ordinem iudiciarium 7 nō ad
merita cause attendit: non excusat a mortali 7 ab ob-
ligatione restitutionis damni.

Si defendit causam iniustam quo ad merita quantū-
cunq3 ad modum procedendi sit inordinata: quia or-
do non est inuentus nisi propter vitandas deceptōea.

Si inhibet⁹ a iure aduocauit mor. p. quib⁹ asit ihibeat
aduocare habent i canone. iij. q. i. c. infames. nō tñ oēs
mor. p. s3 solum excoīcati 7 heretici atq3 infideles: qz
nullo modo aduocare debēt nec pnt: vt. xi. q. iij. c. ex
cōmunicatos. ¶ A notario 7 procuratore.

Si imperitus exercuit tabellionatus officium. v3 male
dictando vniuersa instrumenta. p̄termittendo debi-
tas clausulas propter eius ignorantiā mor. p. 7 d oī
damno lesis satisfacere tenetur etiam fm leges.

Si aliqua falsauit instfā aliqd addēdo vel diminuēdo
mor. p. 7 s3 leges de oī dāno satisfacere tenēt 7 s3 eas-
dē mortis pena vl' amputatōe manū venit puniēd⁹.

Si aliqd p̄fecit testm vl' aliudq3cunq3 instm eius v3 q
erat mēte captus q rationis vsum nō hēbat mor. p. c. c.
de dānis 7 litibus inde secutis satisfacere tenetur.

Si fecit iuramenta notarioz aut nō obseruauit q̄ in
creatiōe sui tabellionat⁹ facere iurauit. qz piuri⁹ fuit.

Si in fraudem vsurariū aliqua dictauit instrumenta vel
etiam contra libertatē ecclesiasticā vltra mor. in ex-
cōmunicatiōe incurrit vt i clc. ex graui. c. d vsuris.

Si ēt scienter p̄fecit instm aliqd vsurariū piurius est
fm hostiē. nec ampli⁹ instfā p̄ficere pōt vt ex. d testi.

Si maliciose publica instrumenta occultaui vel destruxit vel ipsa alteri parti dedit. vltra mort. de omni dāno tenetur.

Si dieb⁹ festiuis sine magna necessitate: s; lacri cā instrumenta pfecit vel extēdit mor. vī. vt extra dferi. c. i.

Si i ecclijs ea dictaui 7 publicauit male fecit. 7 s; statuta synodalia in sniam excōmunicationis incurrit.

Si pro instrumentis suis imoderatū salarium accepit qz restituere tenetur. vt nota. in Spe. de sala. §. ij.

Si non posuit instrumenta sua in protocollis ex negligentia mort. videtur propter preceptum 7 periculus amissionis eorūdem vnde lederetur proximus.

Si nō se bene informauit in renuntiatione alicuius iuris ponenda in instrumento partem que erat ignara: qz tenet ei de dāno eo qz fuit cā deceptionis proximi.

Si a pauperibus rogatus facere recusauit. qz tenet s; qd dictum est supra de aduocato 7 iudice.

Si legata ad pias causas facta nō manifestauit ex malitia in excōicationē incidit s; i statuta synodalia.

Si extitit notarius ep̄i 7 pro scribendis ordinandorum nominibus aliquid cregit symoniam comisit. si salarius erat. vt extra eo. c. primo.

Si ēt extitit pcurator 7 iniustā eam defendit mor. p.

Si in officio suo fīdeliter 7 negligēter se hūit grani. p.

Si in positionibus ponendis vel responsionibus periurauit aut alicuius periurij causa fuit inoz. p.

Si causas suas nō defendit p media iusta sed indebita vtputa cū mendacijs 7 piurijs 7 huiusmodi. mor. p.

CA magistris scholarium seu pceptoribus.

Si indoctus 7 ignoras psumpsit doctrine cathedram exercere qz vltra mortale salariū restituere tenetur.

Si nō dbitā sollicitudinē i discipulorū pfectū adhibuit.

Si non vtilia 7 necessaria docuit.

A magistris scholarum.

- Si se alijs negocijs occupauit ⁊ implicauit.
Si alijs preceptoribus ex inuidia detraxit asserēdo eus
ignozantissimum ⁊ viciosum: vt ei discipulos aufer-
ret morta. p.
Si lucri cā notabilē comisit negligētiā. qz satiffa. tene.
Si malū exēp. scholarib⁹ dedit docēdo ⁊ legēdo turpia
⁊ iboneffa ⁊ ad turpitudines puocātia cū noscet. m. p.
Si diebus festiuis illos ad predicationes missas ⁊ ad
vesperos perduxit.
Si de eorum bonis moribus ⁊ disciplina non curauit.
Si aliquam collectam scholaribus imposuit male fe-
cit. qz potius s̄m Hostiensem debere de suo puidere.
Si scholares ob hāc causaz de scholis expulit aut eis li-
bros abstulit pro eo q̄ ei dare volebat. quod petebat
grauiter. p. s̄m canonistas.
Si p festo celebrādo quod a scholaribus festāduz erat
aliquid exegit vltra mor. symonias comisit s̄m Ray.
Si etiam noluit legere in festo q̄ de se celebrandū non
erat nisi data pecunia simile symoniā cōisit s̄m Ray.
Si in corrigēdis scholaribus nimū s̄ribundus fuit:
eos atrociter vberādo gra. p. qz talia eis nō pmittūf.
Si clericum in minoribus constitutum grauit̄ verbe-
rauit excōmunicatus est: vt extra eo. cum voluntate.
Si scholares in suis exercitijs occupauit. ⁊ eos adisce-
re non permisit male fecit.
Si se de multis iactauit. vt tales iactabundi facere cō-
sueuerunt vel sibi alio: us scripta ⁊ virtutes ascripsit:
aliquando mor. esse potuisset.
Si in vestitu nimium pomposus fuit.
Si scientias prohibitas legit vel docuit. vt nigromāti-
as ⁊ notoriā artē ⁊ s̄ilia. mor. p. s̄m canōes. vt. xxxvij.
di. c. ideo. ⁊ si habz huiusmodi libros. oīno non absol-
uatur nisi eos comburat.

¶ A scholare.

Si suo

Si suo magistro vel doctore in his ad que tenebat non obediens fuit.

Si sectas et partialitates in vniuersitate suscitauit et enutriuit. mortalissime peccauit.

Si alios scholares a suis doctoribus subtraxit: vt sibi audirent: quia ultra mortale sacrificere tenetur.

Si rixas et contentiones cum alijs fecit.

Si lectiones et studium non sollicitauit: et nimium somnolentus et negligens ac vagabundus fuit.

Si in disputationibus contra veritatem proeaciter contendit.

Si de suo ingenio et scia nimium superbiuit alios vilipendendo.

Si ad malum finem studuit. v3 lac. abitudinis vel honoris causa.

Si actus suos in ecclesijs exercuit. quia non licet. vt ex. d. imm. c.

Si in expellendo nimium prodigus fuit: et in honestas mulieres in domo tenuit.

Si lusus et vestes ac libros perdidit et missas ac ieiunia ecclesie non seruauit.

Si peccatas et alios libros ardentem legit et parum de lectionibus suis curauit.

Si iuramenta sue vniuersitatis non seruauit.

Si in aliquam excommunicationem siue a iure: siue ab homine incidit. ¶ **A** m edico.

Si sine sufficienti scientia se ad practicandum exposuit mor. p. cum multa damna infirmis tales conferant.

Si cum esset peritus circa infirmos negligenter se habuit graui. p. quia negligentia est ignorantia eiusdem culpe criminatur. vt. lxviij. d. c. i. v3 si negligia fuit parua non ita. p.

Si circa infirmum non debitam adhibuit diligentiam v3 visitando eum corporaliter et eius signa inspiciendo graui. p.

Si suspectas medicinas infirmis dedit dubitans de eorum profectu mor. p.

Si non admonuit infirmos a principio vt paterentur mor. p. propter transgressionem precepti canonici vt extra de pe. et re. cuz

- infirmitas. excusaret tñ a mortali in casu repentino.
 Si infirmis suaserit fornicationes ⁊ similia. p̄ sanitate cō
 sequenda mor. p. Nam in. c. cum infirmitas ea consi
 lia medicis interdiciunt sub excommunicationis pena.
 Si quā dedit mediciaz. q̄ i ei⁹ arte n̄ reperit. m. p. b3 hosti.
 Si medicinas conficere permisit ⁊ rebus vetustib⁹ que
 virtute carebant grauit. p.
 Si a paupibus requisitus visitare rendit grauit. p. qz ex
 debito q̄si tenet paupib⁹ auxiliū p̄stare. vt. lxxxiij. di. c. i.
 Si medicinas nimis violentas tribuit si ex his infirmo
 nocumentum aliquod tribuit grauit. p. peccauit.
 Si multos sub cura suscepit infirmos ita q̄ omnib⁹ vt
 decebat subuenire ⁊ visitare non potuit.
 Si in medendo foetum habuit indeum: quia non licet.
 Si ab egrotis immoderatum recepit salariū.
 Si lucri gratia plūgauit curā mor. p. ⁊ satisfacet tenet
 Si i dādis medicis nō studuit: s3 sua practica aut fāta
 lia nimis p̄sūs fuit mor. p. s3 canoni. in. c. de homi.
 Si nimis facilis fuit ad inducendum debiles ad fran
 gendum ecclesie ieiunia.
 Si etiā qñq; sanis d̄suaserit obsuare ieiunia ecclesie cōte
 stans ea sibi fore nocina. mor. p. vt de pe. di. i. c. Noli.
 Si pregnantī medicinas dedit occidendi puerperij. cā
 homicidium comisit.
 Si p̄gnāti mulieri p̄siliū dedit vt aborsus faceret aut
 illā ea de cā s̄botomauit. m. p. vt in. e. cū infirmitas.
 Si suo iuramento iudici f̄tulit falsū q̄litate vulnery si id
 ob lucrū fec̄ vltra. m. leso satiffa. tenet vt ex. d. ho. c. si.
 Si nō anūclauit infirmo mor. tē. p̄p̄inquā gnificasti.
 p̄p̄ parētū p̄placentiā: ita q̄ nō ordinauit facta sua v3
 aie rex t̄p̄alium mor. p. p̄p̄ indirectum. p̄ximi dānus.
 Si alijs medicis emulationis causa detraxit vel aliū d̄
 eis dānus intulit qz vltra mor. in vtroq; satiffa. tenet.

Si statuta medicorum non obseruauit & que maxime obseruare iurauerat mor. p. & totiens quotiens.

Si seccando aliquem ex ignorantia dispositiones non obseruauit. g. p. quia tutius fuisset dimittere quas se care & morta. p. fm Hostien.

Si slobotomado debitam diligentiam non adhibuit.

Si habens apothecam aromatariam suos infirmos coegit i ea suas emere medicinas: qz si ex hoc aliquod infirmis illatum est damnum de oi dano illato tenetur.

Si visitando mulieres infirmas non se honeste in tangendo habuit: mortaliter peccauit.

¶ Ab Aromatario.

Sires uetustas p nouis & mala p bona vl certam mixtam p pura. aut res viles p pretiosas vendidit. qz vlt. m. tenetur

Si et scienter vendidit rem marcidam vel defectuosam p bona

Si i componendis medicinis vel perfectionibus ea non posuit quam medicus ordinauerat. cum non haberet gratia. p. & tam medicus quam ipse. qz ad hoc debitam adhibere debebat diligentiam

Si ierptio presumptuose ad componendas medicinas se posuit.

Si debitam memoriam non adhibuit ne erraret dando vni quod ueniebat alteri. qz id graue peccatum & periculosum est.

Si aromata sophisticauit comiscendo res viles p pretiosas ut frequenter tales facere consueuerunt.

Si vendidit piperum. p cyamomo. vel aquas fontis p destilata & similia. qz ultra mor. de damnis tenetur.

Si in vendendo excessit precium ut fieri consuetum est ultra mor. satisfacere tenetur.

Si in vendendo non dedit eminentibus pondus suum. fuit.

Si pueris & medatis ac alijs fraudibus i arte sua usus

Si alicui principaliter pecuniam mutauit ut ad suam apothecam ire teneretur usuram commisit.

Si monetam falsam inaduertenter receptam pro bona expendit male utriusque fecit. qz nullo modo licet.

Ab aromatario.

Si aliqd dedit vl vēdidit aut docuit vt abortiū sduceat.

Si vēdidit venena eis quos abufuros credebat. m. p.

Si diebus festiuis indifferenter vendidit aut vendere fecit: quia non licet nisi in casu necessitatis magne.

Ab officiali communitatis vel principis.

Si ex dispōne sui maioris aliqd a sbditis exigēs plus obito extorsit vltra moz. restituet tenet. vt. 23. q. i. c. mi

Si offiū suū nō iuste 2 fideliter exercuit. **L**itare.

Si concussionis crimen comisit. v3 si noluit iusticiā ministrare nisi data sibi pecunia. vel si p metum aliquid extorsit. quia vltra moz. tenetur satisfacere.

Si etiam propter pecuniam preterminit aliquam iustitiam facere: quia illam restituere tenetur.

Si inquantū potuit: nō obuiauit malis 2 dānis primi cū potuissz sūi sui magno piculo. m. p. 7 tenet isolidū.

Si in p̄silijs cōibus mala 2 fraudulēta dedit p̄silia pp q̄ alicui dānū aliqd subsecutū ē lesis satisfacere tenet.

Si ipse existēs i p̄silio cōitatis vl̄ p̄ncipis. vbi aliqd malū d̄liberatū fuit. qd ccederat i dānū alicui⁹ p̄so. pu. vl̄ p̄uate. v3 de iponēdis collectis 2 s̄ilia si in hoc cōsensit tenet satisfacere leso si obuiaf poterat 2 si fec̄ tñ. m. p.

Si ēt suo p̄ncipi aliqd iniuste agēti ei p posse i suo officio nō d̄dixit vltra moz. ipse de suo lesis satisfacere tenet. vt **D**anor. in. c. cū nos. de his que si. a prelatiis.

Si alicui iura sua vel bona ex p̄cessione litterarum p̄ncipis impediuit vel vsurpauit. vtputa ne creditores possent suos puenire debitores vel suas p̄sequi causas 2 h̄uiusmodi vltra moz. satisfacere tenetur.

Si bona alicuius a p̄ncipe inique p̄fiscata: sibi dari fecit ea retinere non potest: vt extra de rescrip. li. vi.

Si ex cupiditate lucrandi apud p̄ncipē intercessit: vt aliqs iuste p̄dēnat⁹ liberaret moz. p. ipediēdo iustitiā.

Si possessiones locoꝝ pioꝝ aliquibus suis circumuen

tionibus paruo prelo in detrimentū ecclesie sibi vendicauit restituere vel de residuo satisfacere tenetur.

Si et aliquas sibi puicinas ea possessiōes vsurpauit ad iueniēdo aliquas occasiōes: v3 calūniādo viros dños apd pncipē: vt sibi eas vēdere cogerēt d dānis tenet.

Si ex adulatione laudauit principem de bono aliquo quod in eo non erat.

Si etiam laudauit en3 de malis suis vtpote de rapina luxuria vidicta 7 huiusmodi in vtroq3 mortaliter. p.

Si principi aliqua psuasit vt a suis subditis indebitas extorqueret pecunias mor. p. et si pnceps nō cregisset.

Si ciuitates vel loca sue fideicommissa alicui proditorie tradidit tenetur de omni damno vero domino vt extra de iniu. 7 dam. c. si culpa.

Si non obseruauit que obseruare iurauit mor. p.

Si cinīt officium aliquod: aut super illud mutauit pecunias aliquas: aut pro alijs in hoc mediator fuit.

Si habens solucere de pecunia domini aliquid pro hac re extorsit: v3 tantum pro ducato si salariatus erat illud acceptum restituere tenetur alias non.

Si quos inuenit de nocte ptra statuta non puniuit: propter auaritiam morta. p.

Si non accusauit quos tenebatur ex officio: quia si ex iuramento tenebatur mor. p. alias non.

CA cite vero sic queres.

Si ociose sine vllo p̄sus bono exercitio vixit male vtiq3 fecit: quia ociositas est viui hominis sepultura que vndiq3 fetorem exalat teterrimum. Et ideo tales prohibentur in tenebras.

Si filios familiamq3 totam similiter sine aliquo bono exercitio viuere 7 stare permisit: q2 graue. p. est.

Si et eoz mala opa 7 vicia non castigauit graniter. p.

Si ipse ad taxillos cartasq3 seu scbacos quottidie ludit

Si per plateas apothecasq; tempus suuz consumpsi
 ⁊ ibidem verba detractoria ⁊ luxuriosa atq; mēdatia
 innumerabilia cuomit. ibidem sedendo tibias como
 uit. ⁊ silia mali exēpli opa accerrime rephēdēdos est.

Si i domo quotidie degēs familiā suā clamorib⁹ ⁊ v
 bis fastidiosis pturbauit. vt multi facere consueuerē.

Si i p̄messatōib⁹ ⁊ ebrietatib⁹ ⁊ dormitōib⁹ supfluis se
 infecit atq; i talib⁹ bona sua inani⁹ ssumit grauit. p.

Si turpes luxurias ⁊ scubitus ab vxore exegit mor. p.
 ⁊ totiens quotiens. vt dictum est. s.

Si vba ptulit i domo ihonesta cū scādalo familie sue.

Si legit poti⁹ vana ⁊ inbonesta q̄ diuina ⁊ mōrigēra.

Si alijs voluit p̄dicare ⁊ docere q̄ ipse ager recusauit.

Si se d̄ plib⁹ iacrauit: q̄ in eominime st aut vnq̄ fuer.

Si ex auaritia vxorē ducere recusauit: sed magis alio
 rum vxores tenuit ⁊ suas pedisequas violauit.

Si suis colonis ⁊ alijs pecunias cum aliquo beneficio
 suo tacito vel exp̄resso mutuauit vsurā comisit: sed us
 si auxiliij gratia non lucri id fecisset.

Si rusticis bladū qm̄ vile erat mutuauit acceptur⁹ ta
 tūde qm̄ erat cari⁹ vsurā comisit. si id solū lucri cā fec.

Si rustico pecunias accōmodauit p̄ Sualdo vel aliō
 simile seminando in agro pprio accepturus immode
 ratos prouentus satisfacere tenet de iniusticia. sed in
 hoc prudēt intelligē bene p̄uentiōes inter eos fecās.

Si suos collonos indebite agrauauit vecturis. s. ⁊ alijs
 seruitijs. vt multi per sepe faciunt q; satisfacere tenet.

Si cor. filias vel sorores aut vxores in multis promissiōi
 bus decepit vel alijs modis seduxit: q; eis de puditia
 sublata tenetur satisfacere

Si equos suos ⁊ alia aialia sup cōi. puētū d̄pascei tenu
 triri voluit sibi alia recūp̄satōe sui colōi satiffa. tenet.

Si ēt porcōs. pullos: āseres: ⁊ panōes aut anas exp̄cis

- sui coloni nutriri voluit magnā iniustitiaz comisit.
 Si aucupando vel venādo quottidie p̄ alioꝝ blada cū
 eqs p̄transiuit z eozum semina conculeauit: graui. p.
 Si colonos z famulos suos diebus festiuis sine auditio
 ne misse hicide trāsuiuit. m. p. si sine mag. neces. id fec̄
 Si decimas vt tenetur non soluit integre moꝝ. p.
 Si emit bones. vel oues: aut porcos: a paupibns quos
 sciebat vel dubitabat nō h̄re atqz ita eos non extātes
 eisdē infocidū: aut p̄ annua p̄s̄hōe locauit vsurā fecit.
 Si etiaz sciēter fructus terre emit ab illis maxime qui
 terras minime habebant vsuraz comisit.
 Si aialia ad socidū ddit capitali oio saluo vsurā fecit.
 Si pecuniam apud campsoꝝe vel artificem posuit nou
 intendens nisi de lucro tantum participare vsuraz co
 misit fm̄ omnes in. iiii. di. xv.
 Si p̄tractādo alioꝝ bōa: vtpote cōitatis hospitaliū pu
 pilloꝝ n̄ iuste z fidei egit. m. p. et quasi de leui culpa.
 Si pecunias sibi p̄ aliquo bono vel vtili rei pu. datas
 in suam vtilitatē expendit aut sibi retinuit vltra pec
 catum in duplo restituere tenetur.
 Si exigēdo aliquas sue cōitatis collectas aliqd sibi re
 tinuit vltra moꝝ. fm̄ leges in duplū satisfaccere tenet.
 Si aliqd̄ pignus accepit z illo in sui vtilitatez vsus fuit
 vel alteri accomodauit sñ volūate dñi furtū cōisit.
 Si aliqd̄ extruxit edificiū i dānū z iacturā vicini sui v3
 p̄uādo domū alteri? lumie: aut alteri? venas aq̄ apu
 tauit siue. s̄. alterins unuz edificauit z silia satisfaccere
 tenetur aliter moꝝ. p. De fecit vt dictū ē. s̄.
 Si colūbaria siue pastura in dānum alioꝝ tenuit ma
 Si canes vel alia aialia educauit qui auferes: z porcos
 z agnos paup̄ez occidūt ad dāni extimatlonez tenet.
 Si ex̄ns admīstrator vel rector alicui? loci pij non pui
 de eoz bōa z iura gubernauit z rexit aut puctus illi?

- quibus debuit non dispensauit moz. p. 7 dictū est. 3.
- Si** de bonis eoz locoꝝ pioꝝ inuentariū nō fecit: 7 maxime si super hoc iuramētū sibi p̄stitus fuit graui. p.
- Si** puentus ipsoꝝ locoꝝ pioꝝ in p̄prios vsus cōuertit male vtiqꝫ fec̄: qꝫ nullatenus lz: 7 de damnis tenetur.
- Si** pp negligētiā suā bona 7 iura ipsoꝝ locoꝝ dēp̄dita sunt. magnū. p. comissit vt. xij. q. iij. c. Quicumqꝫ.
- Si** ex sui negligentia collapse sunt domus 7 ipsoꝝum bedificia vltra peccatum tenetur satisfaccere.
- Si** ex tali admistratiōe aliqua vnqꝫ a paupibꝫ accepit munera male fec̄: 7 in aliqbꝫ locis ē excōicatio 3 tales.
- Si** extitit extimatoꝝ patrimonioꝝum ciuū suozum vel districtualium odio vel inuidia: aut dolo plus minusue extimando proximum vel rempu. damnificauit moz. p. 7 de damno satisfacc. tenetur.
- Si** in ponēdis collectis vel oneribus ciuitatis aliquē plus iusto grauauit vltra moz. satisfaccere tenetur.
- Si** existēs electoꝝ gubernatoꝝ ciuitatis: aliquē ex odio noiauit sciēs eū legitimā hēre excusatōez. 7 si hoc fecit vt h̄fet cāz eū verādī vltra moz. teneſ ad oēs sumptꝫ litis quos fec̄ in eā illiꝫ appellatiōis. 7 hoc et fm leges.
- Si** existens in p̄silijs cōitatis p̄sensit alicui malo: vt dedit fraudulentū p̄siliū graui. p. 7 legis satisfacc. teneſ.
- Si** bonā ciuitatis sue delapidari permisit aut in inutilibus comissionibus expendi male fecit.
- Si** partialis fuit. 7 ciꝫ partialibus se comiscuit aut de partialitatibus libent̄ audiuit: qꝫ grauissimū. p. fecit
- Si** nouitates guerarum 7 alia nona libenter audiuit. 7 in his confabulationibus tempus contriuit.
- Si** accepit in vxozē vsurarij vel raptoris filiā quos sciebat nihil preter vsuras h̄re: qꝫ ipsaz dotē sic acceptaz restituere tenetur: nō aut vsurario: sed creditoribus.
- Si** ipse vxozē suā in fraudē creditoꝝ dotauit satisfaccere.

retinetur: alias tam vroz q̄ ipse fur est ⁊ latro.

Si decepit vel fraudauit fratres aut nepotes suos de bonis paternis. **E**t de multis alijs ciues interroga re poteris: prout habes diffuse. s̄.

A mercatore autem inquire sic.

Si aliquas mercantias mauris sine turcis sine licētia pape misit excommunicatus est: vt extra de iudeis. c. ad liberandam: alique tamen communitates super his licentiam habent.

Si principaliter propter auaritias ⁊ diuitiarum aggre- gationem negociatus est mor. p. ⁊ maxime si in lucro finem posuit ⁊ lucrari intendit per fas ⁊ nefas.

Si cu3 alijs mercatoribus puenit ne tales res vel mer- ces minori venundentur p̄cio q̄ inter eos cōuentū sit ⁊ si p̄ciuz illud sit excessiuuz: phibitū est et fm leges.

Si merces maiori precio vendidit q̄ valebant non tm̄ ex eo q̄ ei terminū fecit: s3 qz eidem aliam pecuniam in utauit mor. p. ⁊ vsuram comisi occultam.

Si ad terminū vendidit ⁊ excessiuum precitū excerpt: maxime propter dilationis terminum vsurā comisit

Si carius i eodē loco ⁊ die vendidit q̄ emit male fecit.

Si ab ignorante res emit multo minori precio q̄ vale- bant. si seienter hoc fecit mor. p. ⁊ satisfacere tenetur.

Si pecuniā artifici ad exercendus dedit hoc pacto ⁊ in- tentione vt in ol cūentū capitale sit saluum vt aliquaz lncri ptē haberet vsurā cōsist vt i. c. plcriq3. xiiij. q. iij.

Si cū aliquo aliq̄ fecit baratū: ⁊ sua multo magis ap- pretiauit q̄ erant alterius: iniustitie crimen comisit: ⁊ mor. p. nisi ⁊ alter eandem sibi iniustitiam fecisset.

Si socios in communi societate decepit: retinens sibi aliquod luerū mor. p. ⁊ satisfacere tenetur nisi certus fuisset de illorum deceptione.

Si i reb⁹ societatis nō ita diligēs fuit sic debebat. g. p.

- Si exercuit mercaturas que de sui natura illicita erat: non excusatur a mortali: qz quecūqz peccata que eaz occasione facta fuerint eidem ascribunt. ij. q. i. **Monus.**
- Si fraudavit vel fraudari fecit instas gabellas z pedagia dicens vnam rez aliam esse: vel aliud esse pondus z similia qz vltra mortale tenetur satisfacere.
- Si falsas expendidit monetas mortaliter. p.
- Si illas totundit quia vltra mortale in maximam incurrit penam.
- Si aliquā fr audulentā fecit securitatem peccatum est: assecurando aut merces per mare vel per terras si aliquid inde recipit non est malum qz se periculo exponit.
- Si fraudem in ponderibus z mensuris fecit morta. p. z satisfacere tenetur aut amore dei erogate.
- Si pro rebus acceptis suis creditoribus in termino et loco non soluit ad suum interesse tenetur.
- Si suis mercenarijs mercedem laborum suorum reddere distulit vltra terminum suum aut eis aliquid de precio conuento subtraxit: vel eis aliquid falsum dedit satisfacere tenetur.
- Si eis non dedit pecunias vt promiserat: sed pannum Syricum vinum bladuz z similia: illicite egit maxime si contra eorum voluntatem z damnum id fecit.
- Si mercaturā exercuit diebus festiuis mor. p. nisi fuissent nundine: qz illo tunc audita missa licet.
- Si a diebus festiuis ratio cinia fecit vel fieri mandauit aut litteras multas scripsit z nūcios citto vltroqz mandauit. m. p. nisi magna fuisset debitorum necessitas.
- Si in loco sacro cunit vel vēdidit male vtiqz fecit cum omnino sit prohibitum: vt. xliij. di. c. **Non oppz.**
- Si negociando vsus fuit mendacijs periurijs intamētis z deceptiōibus qz in vltimo semper. est mortale. in alijs veto aliquando est mortale z aliquando veniale.

- Si pp lucrū scienter se mortis piculo se exposuit. m. p.
- Si pecuniam aliquando sub nomine depositi accepit
 responsa. depositario sex pro centenario ⁊ inde ipse ex
 illis lucratus est in malis contractibus. ⁊ ⁊ plus pro
 centenario duo comisit mortalia vnum in nutriendo
 ⁊ aliud in vsuram accipiendo.
- Si existens in aliqua ciuitate ois inarravit vel emit il-
 lins ciuitatis mercaturas. vtputa aromata. cotonuz:
 lanas: syricū: ceram ⁊ similia ex eo q̄ audiuit similes
 merces illuc venientes fore demersas grauiter pecca-
 uit ⁊ fm leges exilij pena mulctandus esset.
- Si res raptas p mare vel p terras emit restituere. tenet.
- Si scienter malorum contractuz mediator fuit mor-
 p. ⁊ ipse de suo lesa satisfacere tenetur.
- Si in alijs contractibus mediator fuit. puta vendendi
 domos. agros. paunos. aialia ⁊ similia. ⁊ emptori ac
 venditori male consuluit tenetur satisfacere.
- Si ēt in matrimonio ⁊ mediator fuit. ⁊ multa ibidem mē-
 dacia i preiudiciū alterius partis dixit. mor. scimp. p.
- Si se ad partes longinquas p multū tps absentauit ⁊
 vxorem inuicem dimisit. non videtur excusari a mor-
 tali propter primationem prolis ac qz vxori occasione
 mali prestitit. ¶ Ab Artifice ⁊ Mechanico.
- Si fecit artē oino illicitā vt thaxillos facere huire vsura-
 rio vl' pyratis i arte sua. aut militi i iusto bello vl' leno-
 ni i lenocio. m. p. nec absoluedus ē nisi oino dimittat.
- Si artificium aliquod fecit qd ⁊ ad bonum ⁊ ad malū
 vsuū est indifferens. vt facere ballistas sagittas lau-
 ceas. gladios. venena. ⁊ similia si ea ad malum finem
 scienter fecit mortaliter. p. vt. ij. q. i. c. Notum.
- Si in arte sua mendacia scienter dixit asserendo se i ta-
 li arte fore peritissimum si ex tali ignozantia aliquem
 lesit mortaliter. p. ⁊ oino lesis satisfacere tenetur.

Ab artifice.

Si et arte sua medatua dixit: si ex hoc non intēdebat ne
mines nocere: s; se indemne custodire veniale fuisse s;
quā talia i consuetudinē adduxit mor. semp ē s; in Hostiē.

Si adinuenit modum falsandi mensuras vel pondera
et illis vsus fuit mor. p. et semper et satisfacere tenetur.

Si hūcrauit merces vt poder osiois eēt. m. p. et tenet.

Si aliorum exercitia vel opora aut merces diffamauit:
vt sua melius venderet et ad suam apotheca traheret.

Si nouitatum inuentor fuit et alijs peccandi occasione
dedit s; in tbo.

Si aliques in arte sua deceptit: qui vs sue fidei fideliter
se commisit mor. p. et satisfacere tenetur.

Si signū alterius artificis nominati sibi assumpsit cuz
ipse non fuisset ita bonus grauiter peccauit propter d
ceptionem vt dictum est supra in ramis auaritie.

¶ A lanifice autem quere.

Si dolū i arte sua aliqui fecit nō faciēdo pānos i sua bo
nitate et eos tanq̄ p̄ciosos vendēdo satisfacere tenet.

Si eos debito mō tingere non fecit: aut eoz tincturas
sophisticauit: q; vltra mor. et lesis satisfacere tenetur.

Si pannos vltra mensurā artis trahere fecit: et eos pro
bona mēsurā vendidit: leso satisfacere tenetur.

Si caligas vel alias vestes vendidit de pāno non bal
neato cum magno cimentium incomodo grauissime
pec. tum propter damnum tum etiam propter cimen
tium perturbationem.

Si vendidit pannos ad tyrozinum lacratos aut ma
le textos et huiusmodi pro bonis occultans eorum de
fectus quia vltra mor. tenetur satisfacere.

Si tradendo lanam ad filandū dedit. xiiij. oncias pro li
bra male fecit: et satisfacere tenetur nisi talis sit mos.

Si dedit laboratoribus solutionē s; p̄uentiones inter
ipso pactas vel diuinitas aut dedit panem et vinum

seu p̄anum ⁊ familia. aut aliquid decerpfit de ponde-
re eorum laboris iniuste egit ⁊ satisfacere tenetur.

Si in textura p̄anorum aliam speciem lane miscuit.

Si oparijs ⁊ creditorib⁹ suis debita ⁊ mercedē solue-

Si i festis lanā lauare ⁊ ad solē extēdere re distulit.

sine magna necessitate fecit. ⁊ iustas gabellas fraudauit.

Aurifice ⁊ ferrario.

Si vendidit aurum vel argentum alchimicum pro ve-
ro: quia ultra mor. tenetur dānificatis satisfacere fm
tho. verum fm quosdam doctores. si posset expendi si-
ne aliqua falsitate forme non peccaret.

Si emit calices sacros nō p̄flatos ⁊ alios ecclesiasticos
thesauros q: nō lz cū p̄hibiti sit: vt. x. q. ij. c. h ius.

Si emit aliqd furatū: vt annulos zonas cyfos ⁊ filia.

Si p̄flauit vel totōdit monetas. q: graue peccatū est.

Si vendidit lapides annuloz vel iocaliū falsos p̄ pre-
ciosis ⁊ bonis: vel aliud in operib⁹ suis occultauit: vt
ponderosiores eēt: q: ultra mor. satisfacere tenetur.

Si emit lapides preciosos pro vilibus ab his qui igno-
rabant satisfacere tenetur.

Si ipse cāpiōris officiū exercuit. q: oīno non licet.

Si in vendendo ⁊ emendo dedit vniciūq: summi pon-
dus vel non seruauit iustitiam.

Si cudit monetam sine licentia principis mor. p.

Si monetam eneam inaurauit vel inargentauit mor.
p. ⁊ fm leges multipliciter deberet puniri.

Si s̄ laborib⁹ suis excessiuū extorsit p̄ciū satisf. tenet.

Si ad deceptiones ⁊ fraudes multum insidauit.

Si i zonis ⁊ alijs reb⁹ s̄ honesta sculpsit. q: graue. p. ē.

Si aliorum artificū opera vel insigna vituperauit: et
sua sup̄ ethera extulit male fecit: ⁊ satisfacere tenet.

Si discipulos suos prout promisit non fideliter instru-
xit in ipsa arte ac eos s̄ honeste tractauit.

Ab aurifce z ferrario.

Si gabellaa, fraudant vel fraudari fecit moꝝ. p. z satisf
facere oino tenet. Nā filcs pp comoditatem occulta.
di res preciosas de facili in bñc erroꝝe sepe cadunt.

Si ferru pro calibe vididit. cū sit ferrarius tenetur.

Si fecit clauces a scienter volentibus furari. moꝝ. p.

Si etiam alia instrumenta fecit ad aperendum hostia
vel captas moꝝ. p. cū scieret aut dubitaret de malo.

¶ A tabernario z hospite.

Si vēdidit vnā spēs vini. p. alia. z illō eū aqua miscuit
aut nouū p. veteri vēdidit vñ co aliqd miscuit nociuū

Si obitas nō ddit mēsuras. qz z. m. p. z tenet satisfaccī

Si totū vinū nō p̄signauit gabelle. z si suo iuramto dī
xit vaa nō esse maioris capacitatis. vltra moꝝ. satisfā.

Si carnes vni⁹ speciei dixit eē alterius. cete tenet.

Et comestibilia iaz vēdita furti hospitib⁹ subtraxit.

Si sentum z blādum de nocte quis subtraxit: vel qd.
alind hospitibus subtraxit vel furatus est.

Si culpa sua pdidit sibi in custodia tradita. qz si res vt
p̄ dcm̄ ē. s. i. auaritia regrebāt diligētē custodiā satisf. te.

Si diebus festiuis principaliter pp lucris vendidit nō
curāna de missa nec de alijs diuinis moꝝ. p.

Si vendidit sciēter vinū sciebiare volētib⁹. moꝝ. p.

Si pp lucrum p̄ncipalit tenuit malas feminas lufores
alea z latrones bānitos z ribaldos ac barros. atqz eis
malefaciendi occasionem prestīit omnium peccatoꝝ
suozum pariceps efficitur: vt. ij. q. i. c. Notum.

Si carius peregrinis z ignotis vendidit. quia precipue
cis prohibitum est. vt extra decim. p. vendi. c. i.

Si hospitium suum non seruauit mundum.

Si aliqui fuit in suspitione morbi propter cupiditatem
hospitium viatoribus apertū. mortallissime. p.

Si viatores ab hospitij aliōꝝ deuiauit vel subtraxit
dissamando vel vllipendendo toꝝ hospitia moꝝ. p.

11
67

- Si collocauit latēter malas scias i lectis hospitiū. m. p.
- Si equos viciosos trāseūtib⁹ fraudulēter locauit. m. p.
- Et si pp hoc aliquod notabile damnū subsequūtū ē cō-
ductorī rescire tenet. vltra mortale. p. cōmissum.
- Si equis viciosus vel defectuosum ignorāte emptore
vendidit mercatus rescindere tenet ⁊ dānum resarcire.
- Si equos locauit carius q̄ debebat viatoribus in ma-
gna necessitate constitutis grauitē. p.
- Si equos sibi fidelit^r cōmissos male tractauit. aut eos
alijs ad nauum locauit satisfacere tenetur.

CA suto re quere.

- Si pp cupiditatē mltā pmissit facere que oīno sciebat
perficere non posse. male facit ⁊ grauissimē peccat.
- Si pānum syriens telam bombicē ⁊ similia furatus fu-
it. m. p. ⁊ satisfacere tenetur: nisi quid minimum suis
set: vel nisi fecisset pro satisfactiohe sue mercedis.
- Si diebus festiuis ⁊ eorum vigilijs vsqz ad mediā no-
ctem laborauit vel laborare fecit nisi fuerit maxima ne-
cessitas a mortali non excusatur.
- Si inuestigando mulieres inhoneste se habuit. mor. p.
- Si i arte sua nouas portaturas ⁊ min⁹ hōctas adiuēit
- Si pp ignorātiā vestes dstruxit. qz de dāno ⁊ interesse
dānicatis satisfacere tenet. vt i. c. dñluisi. ij. q. v.
- Si discipulos aut samulos mercede conductos non fi-
deliter docuit aut male tractauit vel non soluit: quia
vltra. p. satisfacere. tenet.
- Si alioz vestes pignorauiit aut alicui accomodauit. cū
aliquo suo bñficio satisfā. ⁊ luc: pceptū restituere te.
- Si p errorem alicui⁹ vestē alteri ddit n̄ excusat s; tenet.
- Si valde impacientis circa opus suū fuit: ⁊ pp hoc septi-
us decum ⁊ sanctos ac magist^r suum blasphemauit.
- Si pneros quos conduxit grauitē percussit: at qz eis
inhonesta dixit: ⁊ maledixit: ac blasphemauit.

Ab agricolis.

Ab agricolis et ruralibus.

- Si propter damna alijs illata aliquo modo fuit excō-
catus: aut cum excōmunicatis scienter participauit.
Si oī anno p̄cessus est cōionem sanctam recepit. ac pe-
nitentias sibi iniunctas a cōfessoribus integre p̄fecit.
Si dī. b̄ festinis missas p̄termisit et laborauit et labora-
uit. Si p̄firmat⁹ ē et suos p̄firmari fecit: qz tenet. ¶ re fec.
Si decias d̄bitas nō soluit et d̄ bōis nō dedit qz mor. p.
Si parrochiano suo inobediēs fuit in bis que dei sunt
vel ei detraxit aut maledixit: aut communicatus est.
Si d̄ agris vicinorū suorū aliqd furat⁹ ē et maiora sura-
di itētionē habuit. m. p. et toties quoties et tenet resti.
Si sua animalia in alicuius pratis et agris ad pascendū
misit: aut ea sine custodia emisit: cum multo dāno p̄-
ximi sui: quia vltra peccatum satisfacere tenetur.
Si aliorū animalia sibi dānū inferētia interfecit v̄l intorics
uit: aut grauiter vulnerauit: qz vltra. p. dāni extima-
tionē refarcire tenet: vt ex. d̄ iurijs et dā. da. c. si lebit.
Si nocuit vicino suo per se vel per familiam suā fran-
gēdo sepes et succidēdo arbores et nemora: aut aquas
furtine de nocte auferendō.
Si terminos agrorū mutauit: v̄l aliqd d̄ agro vicini sui
ademit et suo addidit: qz i oib⁹ satisfacta. tenet alr̄ absol
Si possessiōes d̄noꝝ suorū nō bene tra- ¶ uēdus nō ē.
ctauit: et eis fruct⁹ suos itegre n̄ reddidit satisfacta. tenet.
Si boues d̄noꝝ suorū nō bene tractauit nimis fatigan-
do: et de eis curam non habendo satisfacere tenetur.
Si arbores d̄ni sui ex possessione sua sine iniuria succedit.
Si animalia tenēs ad sociidū: nō r̄ndit itegre d̄ lana casco
scitib⁹ et huius. d̄nis suis: qz vltra furtū mor. satisfacta. tc.
Si d̄ tēpestatib⁹ alijsqz flagellis nimis spaciēs fuit et pp
hoc de deo tarpia dixit: qz si d̄cliberate ea dixit. m. p.
Si in laboribus et cū iumentis suis spaciēs fuit semper
maledicendo:

- maledicēdo: iurādo: ac blaffemādo. 7 turpia dicēdo.
Si testimoniū falsū quoquomodo protulit: qz nō
 est absolūdus cū sit casus ep̄alis nisi oīno satisfaciāt.
Si nummū suūdiōsus fuit 7 p̄p̄ea viciōs iūste accusat nō
 erubuit. v3 ap̄d officiales suos vltra. m. satisfā. tenet
Si n̄ gubernauit b̄n̄i fāiliā suā s3 p̄cepta di 7 san. ec. ro.
Si suo sacerdoti ap̄preciatiue aliqd̄ ddit p̄ missis p̄n̄ia.
 b̄ndictōe nuptiaz baptis. 7 c̄tre. vnc. symōiā comisit
Si aliquas falsas h̄sit sup̄stitōes n̄ ē absolūc̄d̄ nisi oīo
 dimittat. eas 7. n. sup̄stitōes nūcratas h̄s. s̄. i. i. leg. p̄.
Si conductus ad diurnos labores non fideliter 7 solici
 te laborauit: sed sepius pausauit 7 comestiones lōgas
 fecit satisfāce. tenetur: licet paucissimi de h̄ vnquas si
 b̄i conscientiam vllam facere velint.
Si seruicns alicui magistro aliquid sibi occulte subtra
 xit satisfācere tenetur.
Si potius voluit esse mendicus 7 miser q̄ laborare.
Sed 7 de eoz rixis p̄tētiōib̄ maledictionibus ebrieta
 tibus luxurijs choreis p̄iurijs inramentis inunerabi
 libusq3 mendatijs ac inhonestissimis verbis cum oīi
 diligentia inquirere debes: qz rusticoz vtplurimū vi
 ta in talib̄ infecta ē. Atq3 de eoz arrogātijs: qz i his
 impudentissimi viplurimus sunt vt c̄i h̄f dist. xli. §. i.
Si facta sue cōitatis p̄tractauit 7 in his ifidelr se h̄uit
 quotidie comedēdo 7 lūigādi occasiōes semp̄ q̄rēdo
 vbi si exp̄dit vnū dixit se quatuor exp̄disse. Et si pp̄
 hoc sibi bona cōitatis vsurpsuit satisfācere tenetur.
Si ex culpa sua. ipsa sua cōitas in generali vel speciali
 damnificata fuit vltra. p. satisfācere tenetur.
Si sine aliqua neces. sed pro factis suis super expensis
 sue cōmunitatis absens stetit vltra. p. tenetur ipsi cōita
 ti satisfā. **¶** A datarijs vero.
Si icātauit gabellas seu datia illicita male vtq3 fec̄ eo

- q: d' iur' diuisio canonic' qz acciuli si r' probata nisi ex lo
ga p' s'uetudie aut ab ipato: fuisse p' b'ata q: si tales ga
bellas exegit vltra mor. e' excōicat' z et restituere tene.
Si ab ecclesiasticis p' sonis g' b'uscūqz d' reb' ad vsus sanz
p' r'inentib' g' abellas exegit excōicat' est ipso facto: vt
ocm' est. s. nec potest absolui nisi facta restitutione.
Si et exegit gabellā a laycis d' reb' quas portāt p' vsu
suo male fec' nisi sit approbata p' s'uetudo ad bonuz cōe
Si extorsit gabellā de reb' quibus solui non tenet vel
exegit plus q' debuit mor. p. z satisfaccere tenetur.
Si d' aliquē falsas z cauillosas adinuentiones adiuenit
scz q' datū fraudauerit. q: vltra mor. tenet d' oī dāno
Si tñ accepit penam a fraudantibus gabellā nō male
fecit. mō non acceperit vltra id qd ius sibi concedit.
Si socios suos aliquo mō decepit surripicndo furtiue
pecunias gabelle v' cū mercatoribus d' aliqua quota
p' ueniendo p' iuris z falsarius est z satisfaccere tenet.
Si existens depositarius pecuniaz gabelle non fidei
ter in omnibus se habuit vltra. p. satisfaccere tenetur.
Si malos stratarios posuit q' impedimēta trāscantib' in
ferrant grauitcr. p. cum talia sibi nota erant.
CA iuuenib' tā feminis q' mas. vsqz ad adolescentiā.
Si scit p' h'cor dō oipotēti zc. Si p' n' z Aue maria. si
symbolū ap' loz. s. Credo. Et si credit p' fecte ea q' in eo
p' tinet si et scit decē p' ce. leg. Et si nescit iniūge vt oīo
adiscat atqz m' ae foqz cū signo s' a. cru. quotidie dicat
Si singulis annis confessus fuit si penitentiam iniun
ctam fecit z communionem sanctam recepit.
Si missam z predicationes z alia diuina officia diebus
festiuis cum potuit non libenter audiuit.
Si diebus festiuis tēpus in iocis lasciujs alissqz mul
tis peccatis z lasciujs omnis generis contriuit.
Si i ec. sacrisqz locis placitauit aut aliqd iboneste egit

- Si aliquem percussit clericum ⁊ in minoribus constitu-
tum excommunicatus est. ⁊ si percussio fuit leuis solui
potest de licentia episcopi. vel nisi ipse ab clerico p̄missi
percussus. ad se suaq; defendendo repercussisset. quia
tunc non fuisset excommunicatus: s̄m abbatem in. c.
olim. de sente. excomuni. li. vi. Et eodem inō prouoca-
tus nō est excommunicatus: sed nec peccauit peutiēdo.
- Si aliquod monasteriū monialū sciens eē phibitum
aliquando ingressus est in excommunicationē incidit.
- Si ex mala corruptela scienter iurauit vel periurauit
⁊ mentitus est aliquem. semper. mor. p.
- Si nullam veritatem in os suum permittit sibi inue-
niri ⁊ innumera cum iuramento dixit mendacia.
- Si blasphemauit deum vel sanctos aliasq; inferiores
creaturas ac etiā seipsum. ⁊ magistrū ⁊ parētes suos
quoscūq; q̄ ista etiā in paruulis sunt mortalia.
- Si nō honorauit parētes suos Auos patruos ⁊ magi-
stros suos ⁊ alios antiquos ⁊ honorabiles psonas.
- Si rebellis ⁊ iobediēs ac ptumar̄ s̄ oēs fuit ⁊ maxime
matrem auāam materteram 2c. mor. persepe est.
- Si supbe nimis ptēpsit p̄dictos ⁊ noluit obedire. mor.
- Si in scholis alijsq; locis insolens ⁊ rixos. fuit.
- fuit ⁊ erga socios contumeliosus fuit.
- Si in aloꝝ reportatoꝝ fuit. illū dure reprehendere d̄bes.
- Si alijs detrahit vel detractores libenter audiuit.
- Si inuidus vel golosus ⁊ in victu inordinatus fuit.
- Si cū lapidib⁹ ⁊ niue vl̄ alijs reb⁹ aliquem molestauit.
- Si legit libēter vl̄ audiuit libros iudōstos ⁊ phibitos.
- Si iussit ad cartas ⁊ taxillos aut ad pugnos ⁊ lapides ⁊
hui⁹. ⁊ i his aliquē vl̄nerauit ⁊ percussit. m. p. ⁊ toti. quo.
- Si semetip̄s pl̄rics in mltis p̄cent. m. exposuit. v3 natā
do i locis piclosis. ⁊ equos furiosos eqtādo ⁊ sitia. m. p.
- Si venādo porcos vel alias feras ad quādam sui offē

tationē et se in mortis piculo exposuit. et in his venationi-
bus aliorum sata perculcauit vel vastauit et agro et scapes de-
Si aliquid carnale petiit per se. vel cum pueris struxit.
aut puellis comisit. aut ipse in eodem paciens fuit.

Si alicuius puella vel de pluribus philocaptus fuit et
quoto tempore. idē die de puella et si eam cum scandalo percan-
do ubique persecutus fuit. et eas impudice concupiuit.

Si eam verbis litterisque ac nuntiis vel inuisculis so-
licitauit et nocturnis temporibus ad eam eum perieu-
lo vite sue accessit. et serenatas eidem fecit.

Si de ea zelotipus fuit. ac eam ob rem alios odiuit et detraxit.

Si cum ea loquendo verba impudica sepius dixit: ut
eam ad peccandum inducere posset semper inoz. p.

Si eam exosculatus fuit ac alios tactus in honestos cir-
ca illam exercuit. quia semper inoz. p.

Si donaria multa corrupta intentione obtulit.

Si ob amorem illius vestam mutauit virilem ut eam
facilius aloqui posset inoz. p.

Si his de eāis temporibus perdidit multum per plateas aliaque loca gi-
rouagando porcedendo et multa in honesta et detestabilia fa-
cinosa quotidie deo et faciendo ac tamquam insensatus ubique
clamando et multa vana et impedimenta alijs inferendo.

Si permisit alicui adolefcentule eam nescientibus parentibus
accipere in uxorem et si clandestine per verba de preterito fecit.

Si multa vota cuiusque non impleuit.

Si se fecit laruam seu mascharam cum molestia et ma-
lo exemplo multorum: et si inducit se in habitum religio-
so. et predicando vilipendit sacram scripturam.

Si multas fecit incantationes et auguria.

Si impressit in terra vel in lapide humi posito signum cru-
cis quod male fecit et grauissima pena veniret puniendus

Si noluit aliquid adiscere vel operari et nimium fuit ne-
gligens ad orandum in mane et sero et si nimium in lecto stetit

Si imprecatus fuit mortem vel aliquod malum patri
matri aut sororibus et fratribus.

Si cominatus fuit percutere patrem et matrem et cis ver-
ba probrosa petulantiter respondit.

¶ Ac sic tandem hic finis erit.

¶ Postremo hic quasdam absolutionum formas taz ex
coicationum maiorum et minorum quam aliorum peccatorum hntium
auctoritate eligendi sibi confessorem qui eos absoluat a
pena et a culpa semel in vita et in articulo mortis distin-
ctas infra apponemus. Et nota primo quod absolutio a pe-
ccatis semper debet esse absoluta et non conditionalis quia aliter
non valeret ut habetur extra de re. iur. lib. vi. c. actus.

In absolutione vero ab excommunicatione debes quam
maxime seruare tria pro ut canonum iura exigunt: pri-
mo ut exigas ab excommunicato iuramentum quod parere
debeat mandatis tuis: hoc ut iuxta facultates suas suffi-
cienter lesis prestat emendationem. iij. ut facias eum iurare sen-
promittere ne de cetero contra illum canonem veniat con-
tra quem faciendo incurrit in censuram illam nisi in ca-
sibus a iure cuiusque concessis. Sic. n. iura volunt ut nemi-
ni auferatur iuris beneficium. Quartus additur quod de-
bes absoluere excoicatum cum aliquo psalmo et oratione
dominica et alijs formis consuetis: vbi verberando eum leui-
ter cum virga aut cum corrigia: sed id tantummodo in homini-
bus seruatur in feminis vero minime seruandum est.

¶ Forma itaque absolutionis que cõter ab oibus suaf
talis esse debet in primis dicas misericordis tui omnipotens deus et
dimissis oibus peccatis tuis producat te in vitam eternam In
dulgentiam et absolutionem et remissionem omnium peccatorum tuo-
rum tribuat tibi omnipotens et misericors dominus. Amen.

¶ Absoluo te a vinculo excoicationis maioris et minoris et
a participatione excoicatorum: et restituo te vultati et sanctis sa-
cramentis ecclesie. In nomine patris et filij et spiritus sancti Amen.

Alia forma absolutionis.

Iterum dominus Iesus xps per suam sanctissimam passionem te absoluat: et ego auctoritate qua fungor te absoluo ab omnibus peccatis tuis mihi vere confessis contritis et oblitis et oia bona que fecisti et factururus es: et oia mala pateris et patieris sint ad laudem et dei et in remissione peccatorum tuorum. **M**ade in pace et noli amplius peccare. **I**n nomine patris et filii et spiritus sancti amen.

Et tunc post increpationes de peccatis suis condignam seu exhortationem presentissimam prout necessitas exposulabit penitentiam leuem: ut puta pater et aue maria siue aliud quidpiam leue quod possit confessis ante reciduationes explere pro sacramentali poenitentia impones. Postmodum aliam eidem impone quam verisimiliter etiam eius implere credas. **N**ex eidem bonum esset notificare penitentiam quam secundum iura canonum mereret: ut animaduertat gravitatem peccatorum suorum periculumque anime sue.

Forma absolutionis a pena et a culpa. scilicet pro his qui habent bullas domini pape: quod possint absolui semel in vita et in articulo mortis a quolibet presbitero omnibus peccatis quantumcumque enormibus. **E**t primo dicat: misereatur tui etc. Indulgentiam et absolutionem etc.

Ego auctoritate dei omnipotentis et apostolorum eius Petri et Pauli ac sanctissimi domini nostri pape. **P**. in hac parte tibi concessa et mihi comissa: et in quantum claves ecclesie se extendunt: absoluo te ab omni vinculo excommunicationis maioris et minoris si quam incurristi et restituo te unitati fidelium ac sanctis sacramentis ecclesie vel omnia suspensiois et interdicti et restituo te unitati et participatio fidelium. **I**n nomine patris et filii et spiritus sancti. **I**terum eadem auctoritate tibi hac vice concessa et mihi comissa te absoluo ab omnibus peccatis tuis confessis contritis et oblitis et a transgressione statutorum tuorum per te perpetratis quoquomodo a die natiuitatis tue usque in presentem horam. **E**t vl-

tra eadez quoqz auctoritate 7 p̄tate absoluo te cū plena
ria indulgentia 7 remissioe ab oibus penis in purgato
rio tibi debitīs p̄ culpas s̄ deū creatorē tuū tuāqz ani
mā ac p̄riū tuū comisiisti: 7 restituo te illi innocētie l
qua eras quando baptizatus fuisti. In nomine patris
7 filij 7 sp̄s sancti amē. Si vō hac vice nō morieris re.
seruo tibi plenariā indulgentiam p̄cessas tibi a dño pa
pa p̄ ultimo tue mortis arti. vt i ea idulgentia p̄tinet.

¶ Modus absoluendi excoicatus in maiori excoicatione
ab hñte auctoritate id faciēdl. p̄ p̄fessor exigat ab eo ea
q̄ paulo dicta sunt. vt inret stare 7 c̄. deinde modū istuz
p̄suctū fuet. p̄ dñudatis ei⁹ humeris si ē vir pcutiat eū
virga vel corrigia dicēdo psalmū miserere totū cū gl̄ia
p̄ri. vt aliuz psalmū ex penitētiālib⁹ dādo ad quēlibet
v̄sus. Postea kiriel. xp̄el. kiriel. p̄ inf 7 aue. Saluū fac
seruus tuus. R̄. De⁹ me⁹ sp̄antez i te. R̄. Esto ei turris
fortitudinis. R̄. A facie inimici. R̄. Nihil proficiat inī
micus in eo. R̄. Et fili⁹ iniquitatis nō aponat nocere ei.
R̄. Domine exaudi orationem. R̄. Et clamor meus ad
te veniat. R̄. Dñs vobiscū. R̄. Et cū spiritu tuo. oio.

¶ De⁹ cui p̄p̄riū ē miseri semp 7 p̄cere suscipe de p̄ca
tionē meā: vt hñc famulū tuū quē excoicatiois cathena
p̄stringit: misatio tue pietatis absoluat. p̄ x̄ps do. n̄m.

¶ Dñs noster iesus x̄ps p̄ suā sanctissimā passionem te
absoluat: 7 ego auctate mihi in hac parte p̄cessa te ab
soluo a vinculo excoicationis q̄ incuristi p̄ talem defe
ctum: 7 restituo te sacramētis ecclie. In noie p̄ris a filij
7 sp̄s sancti Amen. **¶** Ad ita dices.

¶ Absoluo te a vinculo huius excoimunicatiois q̄ mi
hi nunc confessus es: ac alia si teneris in quantum de
beo 7 possum 7 restituo te ecclesiasticis sacramētis. In
nomine patris 7 filij 7 spiritus sancti Amen.

¶ Impressum Venetijs p̄ Bernardinū Venalyus.

Inc. 1408

